

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chelmiński, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu 4w Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marian Seyda

Nr. 556

Poznań, niedziela dnia 4 grudnia 1932

Rok XXVII

Poznań, 3 grudnia.

Miłosierdzie

Jednym z bardzo interesujących tematów było niezbyt dawno temu miłosierdzie. Zajmowała się nim literatura, dyskutowali zawzięci społecznicy i prawodawcy. Rozstrząsano pytanie, czyim prawem i obowiązkiem jest zająć się ubogimi, czy należą do wyłącznej kompetencji państwa, czy też są przedmiotem cnót religijnych. Były to czasy wiadać zamożne i zasobne, kiedy mogły tyle zachodu poświęcić teorii miłosierdzia.

W tej chwili jest inaczej. Bieda rośnie z dnia na dzień. Wczorajsi dobrodzieje może już jutro staną w szeregiach potrzebujących. Świat przeżywa jakieś niezwykle przesilenie, dla którego ani ekonomiści, ani politycy nie znaleźli dotąd właściwej definicji, ani nawet ścisłej nomenklatury. Nic w tej chwili nie zapowiada zmiany na lepsze. Nie brak wróżb, że do końca jeszcze daleko.

Tymczasem rośnie gromada głodnych, źle odzianych, bezdomnych. Wzmaga się nastroj katastrofy i jakiegoś bezwładu wobec niej. Nieraz wydaje się, że nawet czynnik odpowiedzialny i powołany traci głowę, tak potrzeba do spokojnego rozwiązywania problemów. Szereg państw odbiega od właściwych sobie zadań regulowania życia gospodarczego i stwarzania mu pomyślnych warunków rozwoju, a z dziwnym uporem gromadzi w swoim ręku samo życie gospodarcze. Chce wytworzyć, pośredniczyć, sprzedawać. Rosną zastępy urzędników bezpośrednich, pośrednich, i czynników gospodarczo zależnych. Niema jednak konsumentów. Coraz więcej za to aspirantów do wsparcia.

Administracja daje sobie zaledwie radę z jakimś takim załatwieniem opieki społecznej nad bezrobotnymi, tem bardziej nie powinna sięgać po dziedzinę miłosierdzia.

Wielkie klęski mogą dwójakie mieć oblicze: albo ujawnia się zwierzęcy egoizm, garnący wszystko ku sobie, albo też rozpala się ruch, rosną skrzydła, unoszące w górę szlaki. Społeczeństwo chrześcijańskie, katolickie ma przed sobą drogę wyraźną i dobrze sobie znaną.

Miłosierdzie życia i czynu należy do codziennego obowiązku. Na tłumy biednych nie patrzy z lękiem, drżącym przed przewrotem i terorem, ale ze spokojem i z miłością. Bracia jesteśmy wszyscy. Bracia czasu biedy przysuwają się do siebie i dzielą chlebem i solą. Słuchetne to jest braterstwo, nie wyrosłe na ludzkich paktach i umowach, ale wywiedzione z najpiękniejszych, nadprzyrodzonych pobudek. Biedni byli zawsze. Potrzebujących nie zabraknie nigdy. Ponury i żalobny byłby świat, gdyby nie miał nauki Chrystusowej o miłosierdziu. Naczelni patrzy z odrazą i obrzydzeniem na słabość i nędzę. Ona mu zawadza w rozwijaniu rasy ludzkiej.

Chrześcijaństwo pragnie usunąć biedę, stworzyć znośne warunki bytu dla wszystkich. Słabych otacza szczególną opieką i troską. Ma za sobą długie wieki doświadczenia i niezliczone szeregi ofiarników, którzy potrafili złożyć wszystko dla ratowania bliźniego. Nie traci nigdy głowy. W chwil największego rozstroju przypomina obowiązek miłosierdzia. Głos Kościoła nie zostaje nigdy bez echa.

Świadomość ta jest źródłem wielkiej pociechy.

Chrześcijańskie nie goni utopii, abstrakcyjnego humanitaryzmu, ale chętnie pamięta, że miłosierdzie jest także

Nieugięte stanowisko Ameryki w sprawie długów

Nota brytyjska wywołała jeszcze większą zaciętość kongresu, który wrócił się również przeciw Hooverowi — Pogłoski o podróży Mac Donalda za ocean

Paryż, 3. 11. (PAT.) Ag. Havasa donosi z Waszyngtonu:

Otoczenie prezydenta Hoovera daje do zrozumienia, iż prezydent uznaje większość argumentów, przytoczonych w nocie brytyjskiej, jednak kongres stoi niewzruszenie na stanowisku odmownym.

Po zaznajomieniu się z treścią noty wrogi nastroj kongresu wrócił się nie tylko przeciwko W. Brytanii, lecz również i przeciwko Hooverowi.

Twierdzenia, zawarte w nocie angielskiej, według których inicjatywa układów lozańskich wyszła za aprobatą rządu waszyngtońskiego, wywołały żywe protesty wśród senatorów. Układy lozańskie są sprawą czysto europejską i w nich Stany Zjednoczone nie mogą być absolutnie zaangażowane.

W kołach parlamentarnych Waszyngtonu odnosi się wrażenie, że opór państw dłużniczych ma swoje źródło w zachęcie a nawet w przyrzeczeniach, poczynionych przez Hoovera bez wiedzy kongresu, który jest wyłącznie suwerenny w sprawie długów. Wszystko zdaje się wskazywać na to, że nota francuska znajdzie jeszcze chłodniejszą przyjęcie.

London, 3. 11. (PAT.) Nowojorski dziennik „Sun” podaje sensacyjną wiadomość swojego londyńskiego korespondenta, jakoby Mac Donald rozważał możliwość ponownej wizyty w Ameryce, celem podjęcia radykalnych kroków w kierunku osiągnięcia porozumienia i współpracy w zakresie długów i rozbrojenia.

Wiadomość ta nie jest pozbawiona prawdopodobieństwa. Możliwe, że Mac Donald, który, jak wiadomo, przywiązuje największe znaczenie do wszechświatowej konferencji ekonomicznej zechce jako jej przewodniczący zapew-

nić powodzenie tej konferencji przez nowym prezydentem Stanów Zjednoczonych Rooseveltem.

nić powodzenie tej konferencji przez nowym prezydentem Stanów Zjednoczonych Rooseveltem.

nić powodzenie tej konferencji przez nowym prezydentem Stanów Zjednoczonych Rooseveltem.

nić powodzenie tej konferencji przez nowym prezydentem Stanów Zjednoczonych Rooseveltem.

nić powodzenie tej konferencji przez nowym prezydentem Stanów Zjednoczonych Rooseveltem.

nić powodzenie tej konferencji przez nowym prezydentem Stanów Zjednoczonych Rooseveltem.

nić powodzenie tej konferencji przez nowym prezydentem Stanów Zjednoczonych Rooseveltem.

nić powodzenie tej konferencji przez nowym prezydentem Stanów Zjednoczonych Rooseveltem.

nić powodzenie tej konferencji przez nowym prezydentem Stanów Zjednoczonych Rooseveltem.

nić powodzenie tej konferencji przez nowym prezydentem Stanów Zjednoczonych Rooseveltem.

nić powodzenie tej konferencji przez nowym prezydentem Stanów Zjednoczonych Rooseveltem.

nić powodzenie tej konferencji przez nowym prezydentem Stanów Zjednoczonych Rooseveltem.

nić powodzenie tej konferencji przez nowym prezydentem Stanów Zjednoczonych Rooseveltem.

nić powodzenie tej konferencji przez nowym prezydentem Stanów Zjednoczonych Rooseveltem.

nić powodzenie tej konferencji przez nowym prezydentem Stanów Zjednoczonych Rooseveltem.

Niezadowolenie Ameryki, czy ruina finansowa — takie alternatywy stoją przed Europą

Bruksela, 3. 12. (PAT.) Brukselskie pismo finansowe „Realites” twierdzi, iż niema wogóle mowy o tem, ażeby Ameryka otrzymała 15 grudnia pieniądze z Europy. Nie zapłaci według tego pisma, ani Francja, ani Anglia, ani Polska, ani Belgja i wogóle żaden dłużnik europejski. Jedynym państwem, które może zapłacić, są Włochy, ale głównie dlatego, iż w porów-

naniu z innymi państwami ciężar ich długu nie jest tak wielki.

Europa ma do wyboru albo wystawić się na niezadowolenie Ameryki, albo zrujnować się finansowo. Z dwójga złego z pewnością każdy będzie wolał to pierwsze, tembardziej, iż Ameryka bardziej potrzebuje rynku europejskiego, niż ten amerykańskiego.

Nominacja rządu Schleichera nastąpi dziś

Berlin, 3. 12. (Tel. wł.) Dziś przed południem przyjął Hindenburg gen. Schleichera, który zdał prezydentowi relację z przeprowadzonych rokowań, oraz przedłożył listę nowego gabinetu. Z dotychczasowych min. pozostają: Schleicher, utrzymując równocześnie obok kanclerstwa min. Reichswehry, Neurath — spraw zagranicznych, hr. Schwerin-Krosigk — min. finansów, Guertner — min. komunikacji. Ministerstwo spraw wewnętrznych ma objąć dotychczasowy komisarz dla Prus Bracht. Nowymi ludźmi obsadzi się ministerstwa pracy, gospodarstwa krajowego i wyżywienia.

O godz. 12.30 odbyło się ostatnie posiedzenie ustępującego gabinetu Papena poczem przewidziane są przedwstępne narady rządu Schleichera, którego skład zasadniczo jest już ustalony a nominacja przez prezydenta Rzeszy nastąpi w godzinach popołudniowych. Na posiedzeniu tem obok szeregu spraw natury wewnętrznej omawiane będzie również na podstawie referatu min. Neuratha położenie na terenie zagranicznym oraz prowadzonych obecnie rozmów i konferencji w Genewie. Min. Neurath opuszcza w niedzielę wieczorem Berlin udając się do Genewy.

Pierwsze posiedzenie nowego Reichstagu

W dniu 6 b. m. nastąpią wybory prezydium

Berlin, 3. 11. (PAT.) Zwołany na dzień 6 grudnia Reichstag dokona na pierwszym posiedzeniu wyboru prezydium.

stwo katolickie rozbudza entuzjazm miłosierdzia, wojnę krzyżową z biedą. Zaplanować musi hasło solidarności chrześcijańskiej.

Niema człowieka, któryby nie mógł pełnić uczynków miłosierdzia. Kto może, stwarza i daje pracę, popiera każde poczynanie dobroczynne w swej parafii i w swoim społeczeństwie, służy dobrem słowem pociechy i rady, rzuca swoją dobrą wolę i modlitwę do skarbnicy ogólnego wysiłku. Miłosierdzie chrześcijańskie działa bezinteresownie, nie zna kupowania przekonań i, w tym przypadku szczególnie przykrej demagogji. Jeszcze jedno: miłosierdzie chrześcijańskie, albo raczej przyjmowanie go nie poniża i nie upokarza. Człowiek miłosierny jest bezpośrednim niejako skarbnikiem Bożej szczodrości.

Biedny ma również wielką moc w ręku. Jeżeli zwalczy gorycz przełamie budzącą się nienawiść i zazdrość, gdy potrafi rozkwitnąć jedną z najpiękniejszych cnót, wdzięczności, wtedy staje się hojnym oredownikiem błogosławieństwa i łaski. Modlitwa, płynąca z szczerą wdzięcznością ma w sobie coś niewzycięzonego, staje się czynnikiem uszlachetniającym na wszystkie strony.

Polska potrafi w sobie rozbudzić entuzjazm, zapal, rozmach miłosierdzia, dlatego też przejdzie i przez obecne doświadczenie szczęśliwie. Wielkie czyny miłosierdzia oczyszczą z brudów, ulecą słabości, zespolą w miłości, staną się źródłem bezinteresownej służby, podwaliną wewnętrzną mocy i potęgi.

X. JÓZEF PRĄDZYŃSKI.

Ponowny wybór Goeringa na prezydenta Reichstagu jest zapewniony. Kontrkandydatem jego będzie socj. dem. Loebe oraz komunista Torgler.

Możliwy jest wybór Loebe na stanowisko pierwszego wiceprezydenta, o ile nar.-socj. powstrzymają się od głosowania. W tym wypadku drugim wicepr. zostałby obrany centrowiec Esser. Szanse przedstawiciela niem.-nar. Greafa, wysuwanego na trzeciego członka prezydium zależą od poparcia nar.-socj.

Berlin, 3. 12. (Tel. wł.) Wyznaczone na wtorek otwarcie sesji Reichstagu nastąpi o godz. 15. Przewidywany jest nowy podział miejsc dla poszczególnych partji, przyczem postanowiono nie usuwać nadliczbowych 24 miejsc poselskich.

Narazie jeszcze nie uzgodniono porządku obrad. Komuniści zamierzają postawić szereg wniosków nagłych, które jednak, z uwagi na to, że wymagają zgody wszystkich posłów prawdopodobnie zgóry uważać należy jako bezprzedmiotowe.

Aresztowania

Lwów, 3. 12. (Tel. wł.) Aresztowano tu studentów Dzierżewskiego, Pocińskiego, Janczewskiego, Wierzbickiego, Łukasiewicza, Langa oraz dr. Hrabka.

Odkładamy

Z powodu wielkiego nawalu materiałów musieliśmy niestety odłożyć do poniedziału zapowiadany drugi artykuł o zwrocie posła Witosa i Stronictwa Ludowego w lewo, szczególnie o przyczynach tego zwrotu, jako też artykuł tygodniowy posła Stronńskiego.

General kanclerzem

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Berlin, 2 grudnia.

Nigdy chyba jeszcze nie było takiego zamieszania w wiadomościach, podawanych przez prasę niemiecką, jak w ostatnich dwóch dniach. Co donosiła prasa poranna, to dementowała prasa południowa, a jeszcze inaczej podawała prasa wieczorna. A chodziło przecież w ostatnich dniach już tylko o to, czy kanclerzem będzie Papen, czy Schleicher. Dzisiaj rano uważała cała prasa kanclerstwo Papena za rzecz pewną. Dzienniki południowe potwierdziły tę wiadomość jako przesadzoną. W chwili zaś gdy piszemy te słowa, wiadomo już ostatecznie, że mandat utworzenia gabinetu otrzyma Schleicher.

W ten sposób na widownię wypłynął człowiek, który od dłuższego już czasu jest właściwą sprężyną wypadków, jeżeli chodzi o rządy w Niemczech. Jest to typ oficera - polityka. Od r. 1928 był w ministerstwie Reichswehry szefem t. zw. urzędu ministerjalnego, utworzonego zamiast parlamentarnego sekretariatu stanu, którego domagały się stronnictwa po wyborach w r. 1928. W tym charakterze skoncentrowały się w jego ręku liczne zagadnienia polityczne, a także stosunki osobiste z politykami różnych obozów i z Reichstagiem.

General Schleicher nadawał się na to stanowisko, jak mało kto. W osobnym artykule zajmiemy się jego karierą polityczną. On to wysunął swego czasu Brueninga, on go potem obalił, on wysunął Papena. Przedtem jeszcze został ministrem Reichswehry, po obaleniu generała Groenera z powodu rozwiązania S. A., która to sprawa skłoniła kark Groenerowi. Jaka była rola gen. Schleichera przy tej okazji, to dotychczas nie jest zupełnie wyjaśnione. Czy on także w ostatniej chwili usunął Papena?

To pytanie idzie zbyt daleko. Może być, że tak się ułożyło poprostu stosunki. Twierdzono też ciągle, że sam general Schleicher nie miał ochoty objąć urzędu kanclerza. Może to jest zupełna prawda, ale z drugiej strony wiadomo też, że najlepiej czasem niby czegoś nie chcieć, a być do tego zmuszonym przez innych, względnie przez układ stosunków.

Powtarzamy jednak, że tego naprawdę wiedzieć chwilowo nie można. Gdy kiedyś piszący te słowa spytał jednego z polityków niemieckich, czy właściwie Schleicher jest za Papenem, czy przeciw niemu, usłyszał odpowiedź, że tego prawdopodobnie sam Papen nie wie. W każdym razie Hindenburg zdecydowany był do ostatniej chwili powierzyć prowadzenie gabinetu Papenowi, tembardziej, gdy generałowi Schleicherowi nie udało się porozumieć z Hitlerem, czego próbował dokonać. Dopiero dzisiaj w południe miał prezydent Hindenburg odstąpić od tego zamiaru. Zdecydował względnie na to, że podobno kilku ministrów, między innymi komisarz dla Prus, dr. Bracht, minister finansów Schwerin-Krosigk, minister gospodarki Warmbold, nie chcieli pozostać w gabinecie Papena, obawiając się zbytniego zaostrenia stosunków w Rzeszy i związanego z tem ryzyka.

Trzeźwo rzecz biorąc, jest właściwie niezwykłym paradoksem, że kanclerstwo ministra Reichswehry Schleichera odczuwane jest w całych Niemczech jako ustępstwo dla narodu, jako rzecz,

z którą można i należy się pogodzić. — Przecież nawet socjaliści znacznie łagodniej odnoszą się do Schleichera niż do jego poprzednika, nie mówiąc o Centrum, dla którego general Schleicher jest dużo sympatyczniejszy, niż był centrowiec Papen. Wogóle cała nienawiść, wszystkie konflikty i walka skoncentrowała się na osobie Papena. Tak go nienawidzono, że ktokolwiekby po nim przyszedł, uważano, że to jest lepsza kandydatura.

Przyszedł general Schleicher. Wyobraźmy sobie, gdyby nie było poprzednio kanclerstwa Papena, co by powiedział o kandydaturze Schleichera. — Krzyżanoby w niebogłosy o dyktaturze wojskowej, o nadchodzącym absolutyzmie, o zamachu stanu. Te same właśnie stronnictwa i koła, które go dzisiaj z pewną ulgą witają, jako znacznie mniejsze zło, rozpoczęłyby najnamyślniejszą przeciwko niemu kampanję.

Nie wiemy oczywiście, jak tam się rzeczy odbywały za kulisami. Nie wiemy tego nawet bardzo wysoko w życiu Niemiec postawione osobistości, a już chyba najmniej wie, zresztą naogół dobrze poinformowana, prasa niemiecka. Niejedno wyjdzie dopiero na jaw po długim czasie, gdy obecny okres należeć już będzie do historii. Jeżeli jednak general Schleicher chciał wogóle stanąć na czele rządu i objąć oficjalnie władzę, to nie było dla niego lepszego przygotowania, niż okres gabinetu Papena, który spełnił rolę piorunochronu, względnie rodzaju czarnej owcy, przy której general Schleicher chodził prawie że w białej niewinności.

General Schleicher nie od dzisiaj głosi, że rządy w przeciwstawieniu do narodu a zwłaszcza do jego narodowych odłamów są na dłuższą metę niemożliwe, a przedewszystkiem dla narodu i państwa szkodliwe. Dlatego dąży on tak usilnie do porozumienia się w pierwszym rządzie z hitlerowcami, a należy mu wyraźnie również na możliwym stosunku do innych odłamów politycznych.

Czy jednak w istocie jego zamiary są tak bardzo różne od zamiarów gabinetu Papena, to jeszcze niewiadomo. Można być dyktatorem wbrew narodowi, co jest zawsze rzeczą niebezpieczną, można zaś być również dyktatorem w zgodzie z wielkimi odłamami narodu. Mamy dwa przykłady współczesne: Mussoliniego i Primo de Riverę. Jeżeli to jest prawda, że general Schleicher wahał się długo z przyjęciem mandatu utworzenia gabinetu, to napewno dlatego, że nie ma on zamiaru odegrać roli generała Primo de Riverę.

Bardzo więc być może, że nowy kanclerz nie cofając się zresztą przed konfliktem z Reichstagiem, gdy się to okaże konieczne, i wogóle przed rządzeniem autorytatywnym i niezależnym od przetargów stronnictw, będzie próbował narażać złagodzenia stosunków w tym celu, ażeby wyzyskać ten czas dla zbudowania sobie pomostu do narodu niemieckiego. Czy mu się ta łagodniejsza metoda uda, czy przeprowadzi on swoje zamiary mniej gwałtownie, ale za to pewniej, czy też również narażony zostanie na konieczność decyzji bezwzględnych, już niedługo o tem rozstrzygną najbliższe miesiące, a może nawet dni.

JERZY DROBNIK.

dyministerjalne komisje do spraw Gdyni i wybrzeża, co miało między innymi to znaczenie, że w każdym ministerstwie byli ludzie, orientujący się w sprawach i potrzebach Gdyni i wybrzeża, a periodyczne ich przyjazdy do Gdyni podtrzymywały, jeśli się można tak wyrazić, entuzjazm dla sprawy. Obecnie ludność miejscowa odczuwa wyraźnie zmniejszenie się zainteresowania Gdynią.

Gdyby ludność Gdyni wynosiła kilkakrotnie więcej Polaków o pewnym stopniu dobrobytu, sytuacja byłaby inną, niż obecnie, kiedy Gdynia z jej naogół fatalnymi warunkami bytowania, za wyjątkiem kilku punktów źle urządzonej, z przedmieściami urągającymi pojęciu o higienie, nie może wytrzymać żadnego porównania z sąsiednim Gdańskiem i Sopotami. Te kontrasty są nawet wyzyskiwane przez umiejętną propagandę niemiecką, wskazującą np. że Gdańsk posiada piękne szpitale miejskie, czego Gdynia nie ma. Mówiono, że wożono nawet w celach agitacyjnych robotników z Gdyni do Gdańska, pokazując ogromne dzielnice nowo wybudowanych domów robotniczych ze wzorowo urządzonej ulicami i porównyując to z brudnymi przedmieściami Gdyni, nazywanymi Pekinem, Budapesztem, Nową Warszawą (?) i t. d.

Kontrasty rzeczywiście są rażące, a rozpoczyna się to od drogi, prowadzącej od Sopót do Gdyni. Do granicy polskiej jedzie się po pięknie wyasfaltowanej drodze, a od granicy rozpoczyna się droga okropna. Samochody skaczą niesamowicie po wybojach, w dnie suche jedzie się w tumanach kurzu, w słotę — po błocie. Z powodu złej drogi samochody często się psują, a poprostu przykro patrzeć na autobusy, tak się szybko niszczą. A wszak ta droga jest drogą o znaczeniu międzynarodowym, gdyż nią idzie znaczny ruch z Europy zachodniej do Prus Wschodnich i dalej!

Na każdym kroku zresztą, widzimy te same kontrasty. Mieszkania na obszarze wolnego miasta są tańsze, wygodniejsze, a głównie np. sąsiednie Sopoty mają dobrze urządzone ulice, ładne wystawy w magazynach, daleko większy wybór towarów, lepszą obsługę. Stąd wiele osób z lepszej zarabianych w Gdyni woli mieszkać w Sopotach. Ze wszystkich konsułów, cudzoziemskich w Gdyni, zdaje się, tylko jeden mieszka w Gdyni. A dalej warunki zdrowotne: przynajmniej matki się skarżą, że w Gdyni dzieci więcej chorują, niż w Sopotach.

Jest zrozumiałe, że nowopowstające miasto nie może nie mieć trudności, i że żadne miasto nie zostało zbudowane odrazu. Nie ulega jednak wątpliwości, że, gdyby praca miejska była prowadzona bardziej systematycznie, i administratorzy tak często się nie zmieniali, wyniki byłyby lepsze.

Ostatnio zauważa się również niepokojące zjawisko, a mianowicie ucieczkę szeregu osób z inteligencji, do-

TRWAŁA ONDULACJA
WŁÓŚĆ KOSZTUJE DUŻO
PIENIĘDZY, CZASU
I KŁÓPOTÓW!

Dzięki esencji „HELA“ — osiągną miliony kobiet tanim kosztem bez rurek cudowne loki, wonne bujne nadające twarzy pełen

powabny wygląd młodociany. Esencja HELA nieszkodliwa dla włosów, działa na porost tychże. Tysiące listów dziękczynnych. Cena 2.— zł, 3 flakony 4.50 zł. Te zredukowane ceny tylko 3 dni ważne. Laboratorium Chem. Dr. NICOL KEMENY, Cieszyń, skrytka pocztowa 126/W. 25. Tg 751

brze zasłużonej na gruncie Gdyni, do innych miast. Jest to szkoda tembardziej wielką, że Gdynia nie posiada nadmiaru inteligencji, większego zaś ludności, jak zwykle w portach, należy do klasy robotniczej.

Nie chcemy wytykać wszystkich popełnionych w Gdyni błędów, których przyczyną było oprócz ciągłej zmiany ludzi i systemów jeszcze i to, że nie zawsze rzeczy się robią przez osoby kompetentne. Bardziej impulsywna młodzież techniczna daje często wyraz swemu oburzeniu, że im często każą robić odwrotnie, niż ich uczyli wybitni profesorowie. Dotyczy to nie tylko miasta, lecz i portu.

Niewątpliwie w Gdyni została dokonana rzecz wielka, i przy tej pracy pewien procent błędów był nieunikniony i wykonawców w tem winić nie można. Musimy być zadowoleni z tego, co zostało tu zrobione. Musimy się jednak troszczyć o przyszłość. I tu nie można się oprzeć obawom. Gdy się słucha rozmów różnych ludzi w Gdyni, mimowoli nasuwa się myśl, czy przy metodach obecnych Polska potrafi doprowadzić rozpoczęte wielkie dzieło do końca, czy wystarczy do tego woli, chęci i umiejętności, — czy wszyscy zdają sobie sprawę ze znaczenia Gdyni, miejsc, gdzie błędnie nie wolno i gdzie należy stosować metody, przyjęte w Europie zachodniej, gdyż żadne inne miejsce w Polsce nie jest tak zespółone z innymi krajami, jak Gdynia. I nigdzie kontrasty tak nie rażą, jak w Gdyni.

Zagadnienie Gdyni jest tak duże i tak różnorodne, że możnaby o niem pisać tomy. Szkoda, że u nas nikt nie napisał powieści na tle stosunków w Gdyni, jak to zrobił Claude Farrère w swej książce „Nowi ludzie“ na tle stosunków w Casablance, również szybko zbudowanej przez marszałka Lyautey, który jednak miał możliwość nieprzerwanej pracy i zrozumienie dla tej pracy u swego rządu. Gdynię nazywają „Casablanką północy“, jednak Gdynia swej siostrzycy amerykańskiej zgoda jeszcze nie dorównuje. A chciałoby się, aby to, co zostało zrobione, nie zostało zmarnowane, i aby Gdynia wypełniła swe przeznaczenie, stała się morską stolicą Polski.

WILNIANIN.

Posiew nienawiści

Polska Katolicka Agencja Prasowa pisze pod takim nagłówkiem, co następuje:

Odezwa Najd. Arcypasterzy lwowskich — jak się dowiadujemy — wpłynęła uspakajająco na umysły młodzieży polskiej, wzburzone ostatniem morderstwem ś. p. Grotkowskiego, studenta lwowskiego.

Jeżeli dostojni Arcypasterze w myśl nakazów etyki katolickiej, której jest obcą zasada „oko za oko, ząb za ząb“, ponownie zasłaniają Żydów przed odzuchami gniewu ze strony ludności chrześcijańskiej, to z tego nie wynika, by nie uważali Żydów za głównych sprawców ostatnich zjść.

Żydzi prowokują stale ludność chrześcijańską, a wtedy, gdy przebiera się już miara cierpliwości i następuje odwet, składają to zazwyczaj na karb antysemityzmu.

Weźmy choćby dla przykładu prasę żydowską. Zarówno pisma, wydawane w języku polskim, jak w żargonie i hebrajskim, pełne są agresywności, nieprzyzwolonych wycieczek, a nawet i bluźnierstw przeciwko religii chrześcijańskiej. Żydowski „Nasz Przegląd“ stale przedrukowywuje z „Wiadomości Literackich“ napaści na Kościół Katolicki i episkopat polski, nawołuje do przeprowadzenia projektu prawa małżeńskiego przeciwnego zasadom katolickim i t. d. „Ostatnie Wiadomości“, wydawane przez „Hajnta“ dla ludności chrześcijańskiej, oprócz niesłychanej pornografii, pozwalają sobie na szyderstwa z wierzeń katolickich.

W ostatnim czasie nawet „Dzień Polski“ wystąpił przeciwko tym napaściom żydowskim. „Folkstymme“ i „Literatyzsje Bleter“ pozwalają sobie na ohydne, nie nadające się do powtórzenia, bluźnierstwa przeciwko Chrystusowi i Matce Boskiej. Jeżeli do tego dodamy, że „Wolnomyśliciel“, „Racjonalista“, „Wiadomości Literackie“, zohydżające stale i systematycznie religię i Kościół, są wydawane i informowane przez Żydów, nie dziwnego, że przepaść pomiędzy społeczeństwem polskim a żydowskim stale musi się pogłębiać i może dochodzić do pożarowania godnych wybuchów.

Żydzi się mylą i innych wprowadzają w błąd, jeżeli twierdzą, że przyczyną zjść z nimi leży wyłącznie w dziedzinie gospodarczej lub społecznej. Polska posiada i inne mniejszości narodowe, a jednak pożyte z nimi społeczeństwo polskiego układa się pokojowo. Żydzi swym brakiem tolerancji i szcunku dla uczuć katolickich oraz tradycji narodowych polskich stwarzają atmosferę ustawicznego napięcia stosunków pomiędzy społeczeństwem polskim a żydowskim. Czas największy, aby Żydzi zrozumieli, że nie wolno im bezkarnie prowokować ludności polskiej, która dała im gościnę w swym państwie, ani obrażać jej uczuć.

Zapisz się na członka wspierającego
T. C. L. roczna składka 12 zł,
kwartalna 3 zł.

Słabe strony Gdyni

Czwarty list o sprawach morskich

Atmosfera ciągłych zmian i polączona z tem z natury rzeczy demoralizacja, nie wróży dobrej przyszłości dla Gdyni. O ile jeszcze kilka lat temu wszyscy pracownicy miejscy nie szczędzili wysiłku, rozumiejąc, że robia rzecz niesłychanego znaczenia dla Polski, obecnie ta ideowość pracy jest podcięta. Pracować z zapaściem się siebie może tylko ten, kto czuje, że pracuje dla idei i nie obawia się, że, broniąc w danym wypadku interesów Gdyni, narazi się komukolwiek i nie zostanie zredukowany przy przyjeździe następnego komisarza.

Województwo uważa Gdynię za perle województwa, choć Gdynia ma najmniej punktów styczności z Toruniem, i jest zazdrosne o swoje wpływy, a gdy następuje jaki moment ważniejszy, np. strajk w porcie, zaczyna się mieszanie się do tej sprawy jednoczenie kilku czynników, co w wyniku daje zamęt i rozwiązanie sprawy nie

zawsze po linii rzeczywistych interesów państwa.

Należy przytem mieć na względzie, że Gdynia właściwie nie posiada stałej ludności. Znaczna część ludności jest pływająca. W Warszawie nie pomyślano o tem, że należy ściśle biorąc, kolonizować Gdynię, przywiązywać ludzi do tego nowego miasta. Na miejscu mówiono o tem dużo, lecz kaledonoskopicznie zmieniający się administratorzy nie mogli nic do końca doprowadzić. W związku z tem wszelka praca społeczna, oprócz organizacji specjalnie podtrzymywanych przez rząd, jest bardzo utrudniona. Jak tylko grono ludzi zaczyna się w robotę wpracowywać, kilka osób pozbawionych zajęcia w Gdyni, odpada, i rzecz trzeba zaczynać na nowo. Wszystko to zniechęca ludzi.

Władze centralne są przytem skłonne traktować Gdynię jak zwykłe miasto powiatowe. Jeszcze dwa lata temu były zwolniane w Gdyni t. sw. mie-

Na straży fundamentów gospodarczych

Od czerwca 1929 r. mamy — nie wchodząc tu w przyczyny tego stanu rzeczy — stałą przewyżkę wywozu nad przywozem. Dla kraju biernego pod względem obrotu kapitałowego, jakim jest Polska, czynny bilans handlowy jest koniecznością. Faktu tego nie zmieni okoliczność, iż w okresie wybitnie biernego bilansu handlowego, w latach od 1927 do połowy 1929 r., szczytano się w Polsce największym dobrobytem gospodarczym. Wtedy jednak zaspokajaliśmy nasze potrzeby materialne w stopniu, przerastającym nasze własne zasoby finansowe; kupowaliśmy zatem towary zagraniczne na kredyt, zapożyczaliśmy się i zadłużaliśmy zagranicą w celu podniesienia naszego poziomu życiowego.

Gdy pod wpływem kryzysu światowego rozmiary międzynarodowego obrotu kredytowego zaczęły się kurczyć, gdy coraz silniej zaczęła działać deflacja kredytowa i pieniężna, wyszło na jaw nasze ubóstwo, i stopa życiowa wszystkich bez wyjątku warstw społeczeństwa obniżyła się poważnie.

Mimo tych trudnych warunków spłaciśmy kredyty towarowe prawie w całości, zadłużenie krótkoterminowe naszych banków i innych instytucji i przedsiębiorstw zmniejszyło się do nieznacznej kwoty, obsługa długoterminowych pożyczek zagranicznych, t. j. spłata części kapitału i procentów, odbywała się sprawnie.

Jeżeli Polska zdołała się wywiązać ze swojego obowiązku finansowego wobec zagranicy, jeśli mogła bez większych wstrząsów likwidować te najrozmaitsze przerosty okresu dobrej konjunktury i nie załamała się całkowicie pod ciężarem fatalnych błędów „radosnej twórczości“, ma to przedewszystkiem do zawdzięczenia stałej, niekiedy dość wysokiej nadwyżce wywozu nad przywozem w obrotach handlowych z zagranicą. Jakże to ma znaczenie dla naszej opinii w świecie finansowym, nie potrzeba specjalnie podkreślać.

Polska jest też jednym z nielicznych krajów, które zdołały utrzymać stały kurs swej waluty i nie poddały żadnej reglamentacji obrotu dewizowego. Ta stałość i trwałość naszych stosunków walutowo-finansowych uchroniła również nasz system kredytowy od poważniejszych wstrząsów. W okresie, gdy waliły się potężne instytucje finansowe w Austrii, Niemczech, Stanach Zjednoczonych i innych państwach, banki polskie wytrzymywały przelotne przesilenia nastrojów szerokich warstw swej klienteli.

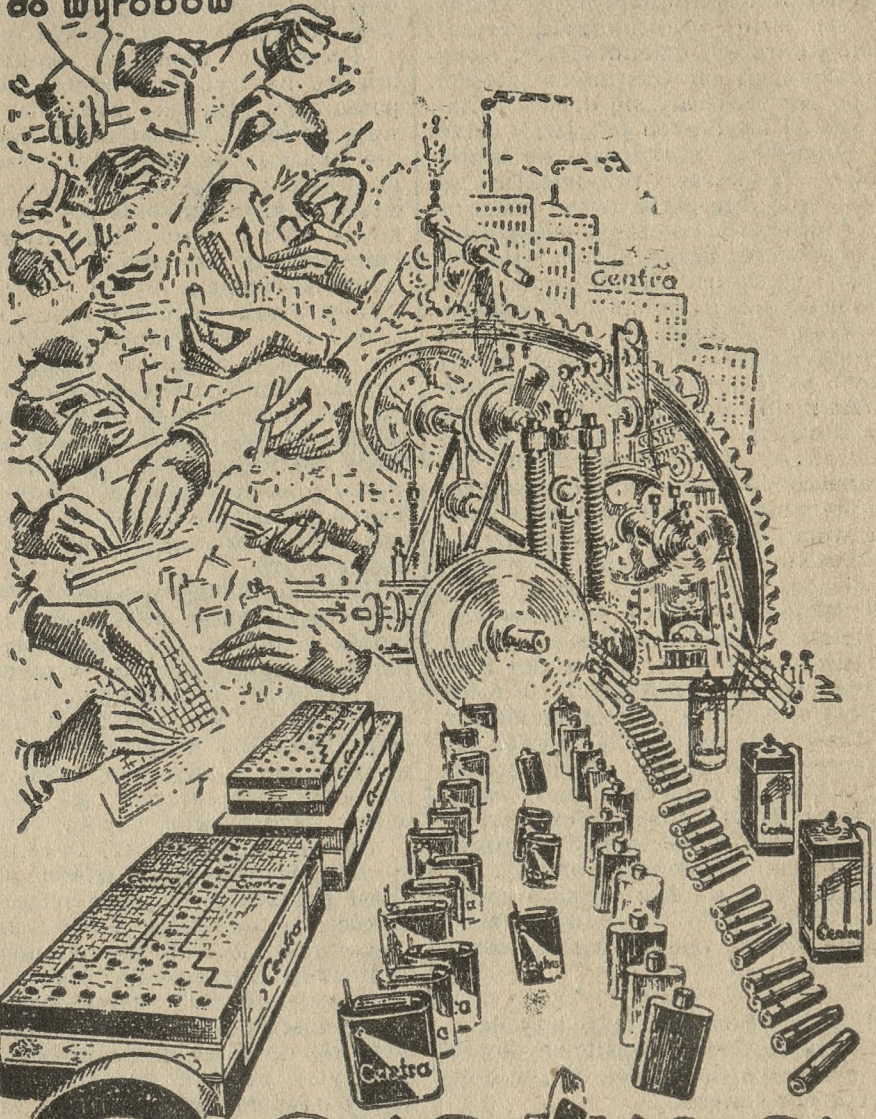
W znacznej mierze przyczyniło się do tego kształtowanie się bilansu handlowego. Tę zasadniczą prawdę gospodarczą ma przypominać społeczeństwu Tydzień Propagandy Przemysłu Polskiego, który trwać będzie od 4 do 11 grudnia r. b. W sprawach gospodarczych kategorie moralne: obowiązku i przewinień wobec społeczeństwa odgrywają w praktyce niestety często mniejszą rolę, niż kategorie interesu osobistego. To też — oprócz podkreślenia strony zasadniczo-moralnej — apelujemy również do tego interesu osobistego poszczególnych obywateli, wykazując, iż od pomyślnego rozwoju przemysłu polskiego, który w ramach gospodarstwa narodowego odgrywa bardzo znaczną rolę, zależy dobrobyt całego społeczeństwa, każdej jednostki.

Kupując towar, wytworzony ręką rzemieślnika czy robotnika polskiego, zamiast towaru zagranicznego, przeciwdziałamy wielkiej klęsce społecznej, jaką jest bezrobocie, powiększamy kapitał narodowy, realizujemy ideał niezależności gospodarczej. Poza tem, jak już poprzednio podkreśliliśmy, utrzymujemy trwałość naszych podstaw gospodarczych — aktywny bilans handlowy i stałość waluty.

Akcji propagandy wytwórczości krajowej należy życzyć pełnego powodzenia. W ciągu tygodnia niejednokrotnie jeszcze wrócimy do zagadnień z nią związanych.

Tysiące rak,
setki maszyn,

przez stałą, codzienną,
solidną pracę,
wytworzyły zaufanie
do wyrobów

Centra

Pz 7 555 - C 256

Wybory do sejmiku w pow. mogileńskim odbędą się w czwartek, 8 grudnia

W nadchodzący czwartek, 8 grudnia, odbędą się wybory nie tylko do sejmiku powiatowego kościańskiego, ale także do sejmiku powiatowego mogileńskiego.

We wszystkich okręgach pow. mogileńskiego (łącznie z przyłączonym doń b. pow. strzezińskim) zgłoszone zostały listy obozu narodowego, które w powiecie tym noszą nazwę list narodogospodarczych.

W okręgu wyborczym Trzemeszno lista narodowa nosi nr. 1. — Lista nr. 2 jest listą N. P. R.-u, a listy nr. 3 i 4 są wysunięte przez „sanację“.

Wszyscy obywatele, czujący narodo, poprą więc w dniu 8 grudnia r. b. w okręgu trzemeszeńskim listę nr. 1. Przebieg ostatnich zebrań przedwybor-

czych, które odbyły się w Trzemesznie, Strzyżewie Kościelnym i innych miejscowościach, był imponujący i rokuje piękne nadzieje co do wyniku wyborów.

W dwóch okręgach wyborczych pow. mogileńskiego, a mianowicie w okręgach Mogilno-Zachód i Gębice lista obozu narodowego została bez podania przyczyn unieważniona.

Do wydziału powiatowego wniesiony został sprzeciw przeciw tym unieważnieniom, wykazujący ich nieprawność.

Narodowcy w tych okręgach, gdzie listy obozu narodowego zostały unieważnione, winni się wstrzymać wogóle od udziału w głosowaniu.

Listy obozu narodowego w pow. jarocińskim

W „Orędowniku Powiatowym“ na pow. jarociński (nr. 47 z dnia 26 listopada r. b.) ogłoszone zostały listy kandydatów do sejmiku powiatowego w powiecie jarocińskim. Cały powiat łącznie z byłym powiatem pleszewskim podzielono na 7 okręgów wyborczych:

W okręgu wyborczym nr. 1 (Jarocin) zgłoszono pięć list. Lista Obozu Narodowego nosi nr. 4.

W okręgu wyborczym nr. 2 (Jaraczew) zgłoszono również pięć list. Lista Obozu Narodowego nosi nr. 4.

W okręgu wyborczym nr. 3 (Zerków) zgłoszono cztery listy. Lista Obozu Narodowego nosi nr. 3.

W okręgu wyborczym nr. 4 (Nowe miasto n. W.) zgłoszono sześć list. Lista Obozu Narodowego nosi nr. 3.

W okręgu wyborczym nr. 5 (Czermin) zgłoszono sześć list. Lista Obozu Narodowego nosi nr. 3.

W okręgu wyborczym nr. 6 (Sobótka) zgłoszono cztery listy. Lista Obozu Narodowego nosi nr. 2.

W okręgu wyborczym nr. 7 (Piasezew) zgłoszono cztery listy. Lista Obozu Narodowego nosi nr. 4.

Wyborcy - narodowcy, pamiętajcie, że w okręgach 1, 2 i 7 listy Obozu Narodowego mają numer 4, a w okręgach 3, 4, 5 i 6 listy Obozu Narodowego mają numer 3. Na te listy jedynie głosy Wasze w dniu wyborów, 18 grudnia r. b. winniście oddać. (ek.)

KTO

**POPIERA PRZEMYSŁ ZAGRANICZNY
ODBIERA CHŁEB ROBOTNIKOM
POLSKIM!**

**Grand Hotel i Pensjonat
„Stamary“ w Zakopanem**
po odnowieniu
już otwarty na sezon zimowy.
Ceny bardzo przystępne.
nr 5 653
Zarząd Masy konk.

Patrz

NA TE RZESZE
BEZROBOTNYCH

TO TWOJA WINA!
BOŚ KUPOWAŁ TOWAR ZAGRANICZNY!

ZWIĄZAN OBRONĄ PRZEMYSŁU POLSKIEGO POZNAŃ UL. RZECZYPOSPOLITA 1

W trzecią rocznicę śmierci „ojca zwycięstwa”

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”).

Paryż, w listopadzie.

Trzy lata temu zaczęła obiegać Paryż niebiosa wieść: Jerzy Clemenceau kona. Lotem błyskawicy, a raczej radja została ona przekazana całemu światu. — Wkrótce też uwaga ogólna skupiła się przy cichej ulicy Franklina, gdzie od lat zamieszkiwał „ojciec zwycięstwa”.

Przed drzwiami domu nr. 8 zgromadzili się liczni admiratorzy „tygrysa”. Parlamentarzyści, dziennikarze i ciekawo rozmawiali przyciszonym głosem. Raz po raz otwierały się drzwi i kilku najbardziej intymnych przyjaciół Jerzego Clemenceau zapuszczało się w niewielkie podwórce, przedostając się następnie do jego parterowego mieszkania. Skoro zaś jakiś czas potem wychodzili, na twarzy każdego malowało się głębokie, nieklamane wzruszenie.

Płynęły długie godziny. Noc zapadła. Tłum zwiększał się z godziny na godzinę. Przed dom, już jakby okryty cieniem żałoby, zajeżdżały limuzyny. Wysiadał z nich kolejno p. Tardieu, generał Mordacq, wreszcie najbliżsi członkowie rodziny. Z minuty na minutę gasła ostatnia nadzieja utrzymania przy życiu 88-letniego starca, którego niezłamana wola i energia czynu zapisały się nieśmiertelnymi zgłoskami w rocznikach własnej i światowej historii.

W pobliskiej kaplicy Jezuitów wybiła północ. Ulicę Franklina zalega cisza, jakkolwiek tu i tam widać było liczne grupy osób. Wreszcie o godz. 2-giej otwarto drzwi i na progu bramy ukazał się siostrzeniec Clemenceau, p. Jacquemaire. Wszyscy obecni zrozumieli. Jakby na jakiś tajemniczy znak, odkryli się głowy. Cisza zaległa przejmująca. Z ust p. Jacquemaire padły krótkie słowa: „Clemenceau umarł”.

Noc zdawała się być jeszcze ciemniejsza; zapanowało przejmujące zimno; gęśły deszcz zaczął padać coraz silniej.

Od owej chwili, minęły trzy lata. I znów kapryśne, listopadowe słońce ustąpiło miejsca deszczowi, jak w ową pamiętną noc śmierci.

Znajdujemy się jednak nie na wąskiej ulicy dzielnicy Passy, przy domu Clemenceau, zamienionym na muzeum, ale na Polach Elizejskich. Część ich środkowa, położona pomiędzy t. zw. „Rond-Point des Champs Elysees”, a placem Zgody otrzymała tego lata miano „Placu Clemenceau”. Tam powstał pomnik Jerzego Clemenceau, dłuta rzeźbiarza Cogné.

„Père la Victoire”, jest przedstawiony w ubraniu, w jakim miał zwyczaj udawać się w czasie wojny na front: na głowie, mały filcowy kapelusz; szyja okryta szalikiem; szeroki płaszcz zdaje się być poruszany wiatrem, na nogach długie buty. Cała zaś sylwetka jest przedstawiona w ruchu... Wznosi się ona na szerokim kamieniu, okrytym podobnie, jak pomnik, zieloną patyną.

Wybija znowu 2-ga godzina, ale w południe. Trybuna oficjalna, znajdują-

ca się przy pomniku Clemenceau, wypełnia się powoli. Naczelne w niej miejsce zajmuje prezydent republiki, p. Albert Lebrun, w otoczeniu prezesów senatu i izby oraz niektórych członków rządu. U stóp pomnika złożono piękne wieńce czerwonych róż. Nad nim zaś unosi się aureola złotych ostatnich liści, oraz trójbabarwe szlondary. Dzień to bowiem oficjalnego odsłonięcia pomnika.

Prezydent republiki zanim zajął miejsce na trybunie, skłonił się przed pomnikiem. Chwila milczenia i odzywają się tony „Marsyljanki”. Na trybunie stanął p. de Fontenay, prezes rady miejskiej. Oddaje on hołd „ojcu zwycięstwa”, gdyż podobnie jak jego przodkowie 1792 r. posiadał on dwa kultury: kult ojezyny i republiki; w chwili najazdu na Francję myślał jedynie o uzbrojeniu rąk i serc, aby móc żołnierzom z 1917 r. — na wzór tych z pod Valmy — wysłać na obronę ziemi ojczyźnej i na zbawienie narodu. Polemista i sceptyk, jak słusznie zaznaczył p. Fontenay, w sławnej deklaracji ministerjalnej z 20-go listopada 1917 r. znajdźcie tylko słowa miłości, współpracy i pojednania. Takim pozostanie do końca, żołnierzem cywilnym, zawsze czujnym, zawsze na posterunku.

Po tym hołdzie, oddanym Jerzemu Clemenceau przez miasto Paryż, przemówił w imieniu rządu minister marynarki, p. Leygues, dawny współpracownik „tygrysa”. Wskazał on przede wszystkim na wielkie jego zalety ducha w tragicznych dla kraju chwilach, które wyrzuciły się w słynnym hasle, doskonale charakteryzującym go jako człowieka: „Robię wojnę i tylko wojnę”.

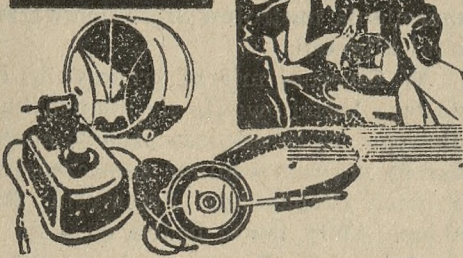
Na zakończenie uroczystości nastąpiła defilada wojska, a potem przeszły przed pomnikiem wraz z szlondarami niezliczone delegacje najrozmaitszych stowarzyszeń byłych kombatanów.

Rodzina Clemenceau i jego najbliżsi przyjaciele nie byli reprezentowani na uroczystości odsłonięcia pomnika, ale udali się do Nouclamps na jego grób. Złożyły się na to różne przyczyny. Niektórzy bowiem z nich uważali, iż pomnik Clemenceau powinien być dłuta rzeźbiarza Sicard, a nie Cogné, że miejsce, na którym się wznosi, znajduje się na uboczu, a wreszcie nie chcieli znajdować się na trybunie przy boku różnych osobistości, znanych z tego, że zwalczały za życia Jerzego Clemenceau...

Jakkolwiek czwartek, to nie był dzień świąteczny, a jednak wzdłuż Pól Elizejskich i dokoła placu Clemenceau zebrał się tłum liczny: kult bowiem „ojca zwycięstwa” wzrasta z roku na rok; dowodem tego szereg żołnierzy z 1870 r., którzy przybyli na uroczystość, prowadząc za rękę swych wnuków; dowodem tego liczne wdowy, którym towarzyszą osierociate dzieci, a także wiele kalecy wielkiej wojny, którzy tak, jak Clemenceau mają w pamięci, w sercach i na ciele wyryte pamiętne słowa: „Wielkość i nędza zwycięstwa”.

I. BRIARES.

DETEFON
AMPLIFON
NAJPIĘKNIEJSZY
PODAREK
NA
GWIAZDKĘ

Komitet DETEFON z 39 —
AMPLIFON z 125, —
Do nabycia w Księgarni św. Wojciecha
Poznań, ng 676

chał. Przypominam sobie szczegóły stroju: długi, po angielsku skrojony tużurek. Kamizelka ciemna w kwiaty i krawat plastronowy.

Gościna trwała zapewne dni kilkanaście. Co jednak sublokator robił w tym czasie we Lwowie, tego obaj technicy nie wiedzieli. Całe dnie spędzali bowiem w salach wykładowych i „bratniaku”. Gdy nad wieczorem wracali, czekał już na nich w domu samowar, bułki, ba nawet kiełbasa. W ten sposób przybył z Paryża wywdzięczal się za udzieloną gościnę. Humor miał doskonały, opowiadał wiele i żywo. Dobry kompan, setny chłop — mówi pan Tabaczyński. Zdaje się, że pracując zawzięcie, z domu niewiele wychodził. Za powrotem zastawali bowiem obaj gospodarze mansardy ściany mieszkanca pełne projektów, szkiców i rysunków węglem. Niezwykła dobroć, uczynność, umiejętność przystosowania się i wesołość — oto co pozostało jako główny rys tego pierwszego poznania się z Wyspiańskim w pamięci mego rozmówcy.

Minęły dwa lata. W czasie lwowskiej „Pewuki” 1894. p. T. zmienił mieszkanie. Wraz z dwoma innymi kolegami Filipkiewiczem i Nowickim przenieśli się na peryferie miasta, na ulicę św. Teresy, gdzie zamieszkali w domku parterowym naprzeciw muru klasztoru. Nawet im się trochę lepiej wiodło. Rysowali grafiki dla magistratu na Wystawę. Do tego domku przy ul. św. Teresy przyszedł znów Wyspiański w odwiedziny wraz z Brudzewskim, gdy bawił we Lwowie w czasie Wystawy. Pan Tabaczyński opowiada, jak w czasie rozmowy poeta wyjął ołówek, wziął świstek papieru, usiadł na skraju łóżka i w kilkanaście minut narysował szkic portretowy p. T., podznaczywszy go znany już zawiasem i datą. Rysunek odznaczał się wielkim podobieństwem i realizmem. Ujęty był z profilu, z kosmykiem włosów, sterzających na czubku.

Trzecim razem spotkał mój rozmówca Wyspiańskiego już po latach wielu. W Krakowie po triumfach „Wesela”. Nie był to jednak ów wesoły kompan i setny chłop ze studenckiej mansardy. P. Tabaczyński odszukał poetę przy stoliku u „Turla”, pragnąc mu przypomnieć się i hołd złożyć. Ożywił się Wyspiański na wspomnienie chwil lwowskich, zachował dawną grzeczność, ale rozmawiał krótko. Inny był człowiek, wyrosły wysoko ponad współczesność. Już poczuł się duchem z rodu Prometeuszów. Jednym z tych, co jak Konrad w 3. akcie „Wyzwolenia”, „zapalają promienie, przy których sami gasną”.

Tyle jest wspomnień p. Tabaczyńskiego. Sumituje się on, że mi prosił zawód. Nic prawie przypomnieć sobie nie może po czterdziestu latach, żadnych szczegółów rozmowy.

— A ten szkic portretowy? pytam ciekawie.

— Przechowywałem go między najcenniejszymi pamiątkami w tece cera-

towej, lecz gdzieś się w czasie wojny zatracił i trudno dziś odszukać.

Podziękowałem pięknie memu informatorowi, który, chociaż niewiele zapamiętał, wzbogaca wszakże biografię Wyspiańskiego dwoma cennymi wiadomościami. Najpierw szczegół topograficzny: mieszkanie w kamienicy Sapieżynskiej we Lwowie, a następnie wiadomość o radosnym koleżeńskim nastroju Wyspiańskiego w owych latach nawet wobec obcych, mało sobie znanych ludzi.

Rocznica obecna przyniosła pewien zawód w dziedzinie wspomnień z życia poety. Albo ludzie pozapominali, albo nie chcą się wypowiedzieć. Pokłosie biograficzne jest nadwyraz ubogie. Nałogałoby tu zastosować metodę kwestionariusza do wszystkich żyjących towarzyszy i znajomych Wyspiańskiego. Pamięć wzięta w krzyżowy ogień pytań zaczyna rażniej funkcjonować. Luki w życiorysie Wyspiańskiego uzupełnić należy póki czas. To obowiązek wobec przyszłych pokoleń! Żeby potomni nie musieli się błąkać bezradnie po takich wertepach plotek, uprzedzeń i oszczerstw, jak my dziś w biografii Mickiewicza.

ST. WASYLEWSKI.

KSIEGARNIA I WYDAWNICTWO J. PRZEWORSKIEGO WARSZAWA • ŚWIEŁOKRZYSKA 3

Posiada duży wybór książek dla dzieci i młodzieży, dzieła Trzech Wieszczów (Mickiewicz, Słowacki, Krasiński) w pełnych wydaniach, powieści, poezje, w ozdobnych oprawach po przystępnych cenach i na raty. Na żądanie wysyła się katalog bezpłatnie.

Tg 749

Szkola i „Strzelec”

Z powiatu węgrowskiego piszą nam, co następuje:

Co może mieć wspólnego szkoła ze „Strzelcem”? A jednak wyznacza się jej do spełnienia w tym względzie wybitną rolę. Jak to wynika z przytoczonego poniżej pisma:

Inspektorat Szkolny
Węgrów nr.

Do kierownictwa szkoły w
W odpowiedzi na sprawozdanie, przesłane przez Pana, podaje do wiadomości, że w miejscowości tej należy prowadzić pracę w charakterze świetlicowym ściśle według programu Okręgu Związku Strzeleckiego w Toruniu.

Należy dolożyć wszelkich starań w celu uruchomienia świetlicy dla miejscowego Oddziału Związku Strzeleckiego, ponieważ w przeciwnym razie nie można w całej swej rozciągłości powyższego programu wyczerpać. Jeżeli takowej niema, można prowadzić to w klasie szkolnej. Również należy zalozyć sobie dziennik swych czynności w Oddziale Związku Strzeleckiego. Inspektor szkolny
(—) Krzanowski im.

Przeziązione pracą i naogół źle opłacane nauczycielstwo ma więc pełnić jeszcze funkcje — czy mu to miło, czy nie — propagatorów „Strzelca”, używając w danym razie ku temu nawet ubikacji szkolnych. Wymieniony inspektor szkolny przybył tu przed niedawnym czasem z Chrzanowa w Małopolsce. X.

Rozmowa ze współlokatorem Wyspiańskiego w r. 1892

Niebardzo dowierzałem, gdy mi doniesiono, że istnieje w Poznaniu towarzysz Wyspiańskiego z politechniki, który opowiada szczegóły z jego życia, oraz pozował mu nawet do portretu. Bo wszakże Wyspiański na żadnej politechnice nie studiował. Więc chyba jakiś imicznik. Nazwisko nie należy wcale do najrzadszych. Solidne, mieszczkańskie, nieraz spotykane. Nie zapomniałem informacji mego kuzyna na południowych kresach, gdy wychodząc po mszy z kolatorskiej ławki, wskazał mi w kościele starego przedmieszczanina i rzekł z uśmiechem z wyżyn swego Półkozica: „Patr, to także Wyspiański”. Był w tem powiedzeniu przekąs niby tej treści: co może być warta poezja, której twórca nie ma w skrzyni pergaminów z pieczęcią na dowód swego uprawnienia...

A jednak pogłoska okazała się prawdziwą. Zasiadliśmy do herbaty i p. Juljusz Tabaczyński, emerytowany radca kolejowy, zaczął snuć swe wspomnienia.

— Było to równo czterdzieści lat temu, na politechnice lwowskiej w r. 1892. Mieszkałem wówczas z Kazimierzem Brudzewskim...

Zaczynam słuchać uważnie, wątpliwości znikają, znam bowiem to nazwisko z listów poety, który pisał do ciot-

ki z Paryża (21 września 1893): „O Kaziu nie mam już innej sposobności do wiedzenia się, jak przez listy cioci, on sam w „literaturze” przestał się bawić.” Ów Kazimierz Brudzewski, późniejszy szwagier ministra Moraczewskiego, dziś już nieżyjący, studiował w r. 1892 na politechnice lwowskiej inżynierję. Pan Tabaczyński słuchał chemiji. Mieszkałi wspólnie w owej ogromnej kamienicy Sapieżynskiej przy ul. Ossolińskich. W mizernej kłitce studenckiej tułiła się wraz z nimi bieda aż piszczało. Owóz pewnego dnia zjechał do Lwowa przyjaciel czy nawet kuzyn Brudzewskiego z Paryża, młody malarz Stanisław Wyspiański. Przyjazd ten, jak dziś wiemy, pozostawał w związku z konkursem na witraż do katedry lwowskiej. Młodzieńcy podzieliłi się z gościem wszystkim, co mieli, a mieli bardzo niewiele. Dwa łóżka, jedynne meble w pokoiku i trzech lokatorów. Pan Tabaczyński pamięta doskonale ówczesną sylwetkę poety: Nikla postać, jasne włosy, niebieskie oczy.

— Więc taki jak na znanej z „Kurjera Pozn.” fotografii, zaniedbany trochę artysta?

— O nie, przeciwnie, raczej elegant. Imponował nam okrutnie wytwornością znalezienia się, elegancją stroju. Przecież z Paryża, panie święty, przyje-

Świeła za pasem! — kup
wódek, likierów i win krajowych
Rektyfikacji Warszawskiej!

W ZIMIE
SUGUS 20
CZEKOLADOWY GROSZ
PUDEŁKO

Pg 7 422 70.108

Tutki (zwijki)
PEŁNOWATKI

z pełnym wkładem waty leczniczej
wchłaniającej ponad 90% nikotyny
Tg 378

300-lecie Mazepy i spory dzisiejsze

Zjednoczony komitet ukraińskich organizacji emigracyjnych w Warszawie urządził w niedzielę 27 ub. m. obchód 300-lecia urodzin hetmana Mazepy. Obchód ten poprzedziły wielkie niesnaski w tonie organizacji ukraińskich, a raczej, szerzej biorąc, prawosławnych w Polsce.

Mianowicie organizacje ukraińskie zwróciły się w okresie przygotowywania tych uroczystości do Św. Synodu Autokefalonej Cerkwi Prawosławnej w Polsce o zdjęcie klątwy, którą obłożony został w r. 1708 Mazepa, podówczas sojusznik Karola XII przeciw carowi Piotrowi, na rok przed swą śmiercią w r. 1709 w Benderze w Besarabji, gdzie się schronił po klęsce pod Półtawą. Jednakowoż Synod Cerkwi Prawosławnej nie przychylił się do tej prośby z powodów, które ogłosiło „Słowo”, urzędowe pismo metropolii prawosławnej warszawskiej, a mianowicie:

„Św. Synod Autokefalonej Cerkwi Prawosławnej w Polsce na jesiennej sesji rozpatrywał memoriał Ukraińskiej Reprezentacji Parlamentarnej Wołynia w sprawie zdjęcia klątwy ze zmarłego w r. 1709 hetmana Ukrainy Iwana Mazepę i zezwolenia na odprawianie po nim nabożeństw żałobnych, biorąc pod uwagę zarówno historyczną stronę sprawy, jak i kanoniczną.

„Według danych historycznych hetman Iwan Mazepa urodził się w roku 1632. Do roku 1708 był on wiernym i posłusznym synem Cerkwi Prawosławnej; wybudował dużą ilość cerkwi i klasztorów, pomógł św. Dymitrowi Rostowskiemu w wydaniu „Czety - Mnei” (książka cerkiewno - służbowa), ofiarował srebrną płytę na grób Pana Jezusa, ofiarował pieniądze patriarche antiocheńskiemu na wydanie Nowego Testamentu w języku arabskim.

„U schyłku swego życia w r. 1708 hetman Iwan Mazepa złamał przysięgę na wierność państwu rosyjskiemu i zdradził cara Piotra, za co został wyklęty. Żaden akt wyższej władzy cerkiewnej w Rosji o rzuceniu na hetmana Mazepę klątwy do nas nie doszedł. Natomiast mamy pewne wiadomości o odbytych w dniu 12 listopada 1798 r. w Moskwie wyklęciu go przez ówczesnego zastępcę patriarchy moskiewskiego Stefana Jaworskiego; w tymże dniu w m. Gluchowie na Ukrainie dokonali wyklęcia hetmana Mazepę: metropolita kijowski Krokowski, arcybiskup Maksymowicz i biskup Kornilowicz. Wydalili oni odezwę do wiernych, w której zawiadomili o nałożonej na hetmana Mazepę ciężkiej karze cerkiewnej. W niespełna rok potem hetman Iwan Mazepa zmarł dn. 22 września 1709 r. i pochowany został według obrzędu prawosławnego w cerkwi prawosławnej we wsi Wornica koło Bender w Besarabji. Następnie zwłoki h. hetmana przewieziono do Galacu i pochowano w greckiej cerkwi klasztornej św. Jerzego. Z

tego wnioskować można, że poza granicami Rosji o rzuceniu klątwy na Mazepę nie wiadomo, jakkolwiek w Rosji był on wyklęty co roku w t. zw. niedzielę prawosławia razem z Razinem i Otrepijkiem. W roku 1869 nazwiska te pominięto, ale klątwy z hetmana Mazepę nie zdjęto.

„Przytoczone dane historyczne świadczą, iż hetman Iwan Mazepa był wiernym synem Cerkwi Prawosławnej na Ukrainie i zmarł, nie zdradziwszy swej ojczyźnej wiary. Wykluczenie go ze Św. Cerkwi przez rzucenie klątwy nastąpiło, być może, z motywów politycznych i państwowych, że jednakże dokonały tego w Moskwie i na Ukrainie wyższe osobistości duchowne, wyłącznie prawie Ukraińcy. Z powyższego wnioskować można, że zdjęcie klątwy z hetmana Mazepę mogłoby nastąpić jedynie tam, gdzie ta klątwa została rzucona, tj. w Moskwie albo w Kijowie. Św. Synod, mając na względzie, iż pośród wiernych Cerkwi Prawosławnej w Polsce znajdują się Ukraińcy, którzy chcieliby modlić się za spokój duszy sp. hetmana Mazepę, i kierując się niezmienną zasadą zaspokojenia w miarę możliwości uzasadnionych uczuć narodowych wiernych, uznał, że sprawa zdjęcia klątwy wykracza poza ramy kompetencji władzy cerkiewnej w Polsce, nie było bowiem wypadku, by jedna autokefalia uchylała klątwę innej.

„Gdy w roku 1925 ustanowiono w Polsce Autokefalaną Cerkiew Prawosławną, doręczono jej „Tomoś” patriarchy konstantynopolańskiego, w którym powiedziano, że w sprawach przekraczających kompetencję wyższej władzy cerkiewnej w Polsce zwracać się należy po wyjaśnienia do Patriarchatu Południowego. Na tej podstawie Św. Synod uchwalił zwrócić się do patriarchy konstantynopolańskiego, a za jego pośrednictwem do innych cerkwi siostrzanych o kompetentne wyjaśnienie sprawy i o wypowiedzenie się, w jaki sposób i przy jakich okolicznościach jedna cerkiew autokefalna może zdjąć klątwę rzuconą przez inną cerkiew autokefalaną.

Gdy 10 listopada b. r. zebrali się przedstawiciele Zjednoczonych Ukraińskich Organizacji i uchwalili rozpocząć uroczystości nabożeństwem za duszę Mazepę, a dowiedzieli się o postanowieniu Synodu, powzięli obszerną uchwałę, protestującą przeciw odmowie zdjęcia klątwy z Mazepę i obwieszczającą usunięcie się przedstawicieli ukraińskich emigracyjnych organizacji z cerkiewno - społecznych prac na terenie Warszawy.

Szczegółowo i zupełnie dziwnym uzupełnieniem tego sporu było to, iż Komitet Zj. Ukr. Organizacji Emigr. urządził za prawosławnego Mazepę dnia 27 listopada b. r., unickie nabożeństwo żałobne w unickim kościele przy ulicy Miodowej.

Aplikacja i asesorowie sądowi

Aplikant winien w miarę możliwości odbyć półroczną aplikację w sądzie grodzkim, a następnie jednoroczną aplikację w zakresie sądownictwa karnego, pozostały zaś czas w zakresie sądownictwa cywilnego i hipoteki. Podczas aplikacji w zakresie sądownictwa karnego, aplikant winien być zatrudniony przez co najmniej 4 miesiące w prokuraturze, jak również może być w tym czasie delegowany (przepis ten jest nowością) do urzędów, władzy, administracji ogólnej. Jak wiadomo z prawa o ustroju sądów powszechnych aplikacja sądowa trwa zasadniczo trzy lata, względnie w indywidualnych wypadkach może być skrócona do lat dwóch.

Z postępów zdolności i sprawowania się aplikanta kierownicy sądów i prokurator sporządzają dla prezesa sądu okręgowego odpowiednie sprawozdania.

W każdym sądzie okręgowym będzie prowadzone obowiązkowe dla aplikantów seminarjum czynne od 1 października do 1 czerwca co najmniej dwie godziny w każdym tygodniu. Zadaniem seminarjum jest wszechstronne wykształcenie aplikantów przez wykłady teoretyczne, ćwiczenia praktyczne i omawianie orzecznictwa Sądu Najwyższego. Kierownik tego seminarjum (sekcja okręgowy lub apelacyjny) co roku składa sprawozdania z prac seminarjum oraz pilności i postępów aplikantów.

Po odbyciu aplikacji sądowej aplikant przystępuje do egzaminu sędziowskiego przed komisją egzaminacyjną.

W skład komisji wchodzi: prezes sądu apelacyjnego lub jego zastępca jako przewodniczący, czterech sędziów sądu apelacyjnego, wyznaczeni przez prezesa, prokurator sądu apelacyjnego lub delegowany przez niego wiceprokurator. Najpierw składa się egzamin piśmienny, który polega na opracowaniu wyroku w sprawie cywilnej oraz aktu oskarżenia w sprawie karnej. Na każde opracowanie zdający ma osiem godzin czasu.

Po egzaminie piśmiennym komisja egzaminacyjna postanawia, czy kandydata należy dopuścić do egzaminu ustnego. Egzamin ustny obejmuje wszystkie działy prawa, których znajomość jest niezbędna na stanowiskach sędziowskich i prokuratora. Wyniki egzaminu oceniamy się stopniowo: celujący, dobry i niedostateczny.

Za przewinienia służbowe aplikanci podlegają następującym karom dyscyplinarnym: naganie, przedłużeniu aplikacji i wydaleniu ze służby.

Do orzekania w sprawach dyscyplinarnych powołane są: sąd dyscyplinarny okręgowy, złożony z trzech sędziów, i sąd dyscyplinarny sądu apelacyjnego, jako sąd II instancji. Prokuratorem dyscyplinarnym jest prokurator okręgowy względnie apelacyjny. Poza tym istnieje odpowiedzialność porządkowa aplikanta za dopuszczenie się drobniejszych uchybień. Jako kary porządkowe rozporządzenie wymienia 1) upomnienie, 2) skrócenie lub pozbawienie urlo-

pu. Kary te orzeka prezes sądu okręgowego, którego decyzję może obwiniony zaskarżyć, odwołując się do prezesa sądu apelacyjnego.

Mianowanie na stanowisko asesora sądowego następuje na wniosek prezesa sądu apelacyjnego. Podobnie jak aplikanta, jeśli dobro służby tego wymaga, można przenieść asesora z jednego okręgu do drugiego, lub delegować do ministerstwa sprawiedliwości.

Asesor sądowy może być z urzędu zamianowany na stanowisko sędziowskie lub prokuratorskie. Bardzo przykry dla asesora jest przepis, zezwalający ministrowi sprawiedliwości według swobodnego uznania na przeniesienie asesora w stan spoczynku, jeśli w ciągu dwóch lat od mianowania na to stanowisko nie otrzyma nominacji na stanowisko sędziowskie lub prokuratorskie.

Pewnym ograniczeniem w swobodnym dysponowaniu osobą asesora jest przepis, że zmiana w wyznaczeniu asesora i przeniesieniu go do okręgu innego sądu, lub w stan spoczynku nie może nastąpić w okresie czasu, na jaki powierzono asesorowi pełnienie czynności sędziowskich.

Przepisy o odpowiedzialności dyscyplinarnej aplikantów stosuje się do asesorów z tą zmianą, że w stosunku do asesorów rozporządzenie przewiduje szerszą skalę kar, a mianowicie upomnienie, naganę, przeniesienie na inne miejsce, przeniesienie w stan spoczynku, wydalenie ze służby. Przepisy o odpowiedzialności porządkowej nie stosują się jednakże do asesora.

Przyjazd prezesa Naceln. Komitetu Akadem. do Poznania

W dniu dzisiejszym pociągiem wieczornym o godz. 11 przybędzie z Warszawy p. Tadeusz Fabiani, prezes Na-

czelnego Komitetu Akademickiego, celem dokonania wizytacji środowiska poznańskiego.

P. Tadeusz Fabiani zostanie powitany na dworcu przez p. Feliksa Kończalę, prezesa Poznańskiego Komitetu Akademickiego w Poznaniu, władzy Rzeczypospolitej Akademickiej w Poznaniu i przez przedstawicieli centralnych organizacji akademickich środowiska poznańskiego.

Program jego pobytu jest następujący: Rano 4 h. m. o godz. 9 msza św. w kaplicy Domu Akademickiego, po której nastąpi śniadanie. O godz. 11 odbędzie się zebranie plenum Poznańskiego Komitetu Akademickiego i przedstawicieli organizacji akademickich. O godz. 14 „Bratnia Pomoc” uniwersytetu będzie podejmowała wszystkich obiadem, a popołudniu o godz. 17 odbędzie się w salonach pp. prof. Piaseckich herbatka.

Program poniedziałkowy obejmuje przedpołudniem zwiedzenie lokali organizacji akademickich, a w południe wizytę u Jego Magnificencji rektora uniwersytetu i dyrektora W. S. H. O godz. 16 „Bratnia Pomoc” podejmuje gościa obiadem. Wieczorem prezes N. K. A. będzie na ogólnokorporacyjnym zebraniu dyskusyjnym.

Celem wizyty p. Fabianiego, który rozpoczyna wizytację środowisk akademickich od Poznania, jest skoordynowanie prac organizacji akademickich i omówienie aktualnych dla młodzieży spraw.

Nieprawdziwa pogłoska

Agencja A. T. E. podała z Rzymu wiadomość, jakoby Ojciec św. miał zamianować ks. metropolitę Szeptyckiego kardynałem, a ks. biskupa Choinyńskiego metropolitą lwowskim.

Jak się dowiadujemy z kół kościelnych grecko-katolickich, informacje powyższe A. T. E. nie odpowiadają prawdzie.

„Sanacyjny” defraudant grosza publicznego

„Gazeta Bydgoska” donosi, że wójt z Wierzbucina (pow. Bydgoski), Jan Andrzej Górski zdefraudował 14 000 zł przez systematyczne „podbieranie” składkę z ubezpieczeń, podatków, należności za dozór kotłowy itd.

Górski był zaciekle „sanatorem” i odznaczył się pod tym względem zwłaszcza w czasie ostatnich wyborów do Sejmu, kiedy m. in. był mężem zaufania B. B. i zabiegał o to, by gmina wierzbucińska głosowała jawnie.

Sensacyjny proces literacki w Warszawie

Warszawa, 2. 12. (Tel. wł.) Sensację w świecie literackim wywołały ogłoszone przed kilku miesiącami artykuły w „Jutrze Pracy”, przedrukowane w czasopiśmie „Z”, atakujące Zenona Mirjamę Przesmyckiego za to, że przywłaszczył sobie rękopisy Hoene-Wrońskiego, znajdujące się przypadkowo w jego rękach i pożyczone mu do przejrzenia. Dalej zarzucając mu przywłaszczenie szeregu rękopisów Żeromskiego, które testamentem zostały przekazane Penklubowi. Ówczesny prezes Penklubu, t. j. Mirjam, uważał za najbezpieczniejsze miejsce przechowania własną bibliotekę. W ten sposób w jego ręku znalazła się „Wiosna” dalszy ciąg powieści Żeromskiego „Przedwiośnie” oraz pamiętniki Żeromskiego.

Przesmycki pociągnął do odpowiedzialności autorów artykułów — Jerzego Chorzelskiego w „Jutrze Pracy” oraz Jerzego Brauna w „Zecie”. Na rozprawie oskarżeni do winy się nie przyznali. Chorzelski ofiarował dowód prawdy a Braun tłumaczył się dobrą wolą.

Żaden z zarzutów, postawionych Przesmyckiemu, nie tylko nie został u-

dowodniony, lecz nawet uprawdopodobniony. Przemyski istotnie zbierał dzieła Hoene - Wrońskiego i ciągle pracuje nad ich wydaniem. Nie może być zarzutem opinia niektórych ludzi, że praca ta trwa zbyt długo. Podczas rozprawy okazało się, że Mirjam nigdy nie był prezesem Penklubu.

Pani Mortkowiczowa, wydawczyni spuścizny po Żeromskim, zeznała, że w spuściznie tej znajduje się rzeczywiście liczne notatki i kartki powieści, mające pewną łączność z „Przedwiośnią”, oraz, że notatki te zostały zużytkowane w wydawnictwie pośmiertnym.

Wdowa po Żeromskim stwierdziła, że maż jej rzeczywiście zapisał Penklubowi rękopisy, ale miały one być wydane dopiero wtedy, gdy Penklub będzie posiadał własny lokal i bibliotekę. Pamiętniki po Żeromskim wydane nie zostały, ponieważ ze względu na charakter osobisty nie nadają się do druku.

Sąd skazał Chorzelskiego na 6 miesięcy więzienia, a Brauna na trzy miesiące. Karę umorzono na podstawie amnestji. (w)

„Gazeta Pogranicza i Kaszub”

Opole, 3. 11. (PAT.) Pogranicze niemieckie, ziemia Złotowska, Poznańskie i Kaszuby, które dotychczas posiadały tylko polski tygodnik w formie dodatku do „Gazety Olsztyńskiej” otrzymają z dn. 1 stycznia 1933 r. swój pierwszy dziennik. Wydawcą go będzie pod nazwą „Gazeta Pogranicza i Kaszub” wydawnictwo „Nowiny Opolskie.”

Nowe pismo znajdować się będzie pod redakcją p. Langowskiego, naczelnego red. „Nowin Opolskich” i „Nowin Codziennych.”

Należy zaznaczyć, że równoległe z rozwojem organizacji polskich na pograniczu rozwijało się, choć powoli, także polskie czytelnictwo. Organizacje te nabrały tam obecnie takiej siły, że daje się odczuwać potrze-

ba własnej gazety. To też zapowiedź wydawania „Gazety Pogranicza i Kaszub” ludność polska tych terenów przyjęła z zadowoleniem i radością.

Z Narodowej Organizacji Kobiet

Zebranie w Strzelnie

W ubiegłą niedzielę odbyło się zebranie Narodowej Organizacji Kobiet w Strzelnie. Po deklamacji p. Waszkówny, referat „O Bolszewizm” wygłosiła p. Marja Paszyca. Przejmujących słów prelegentki, która odmalowała ponure stosunki w Sowietach wysłuchano z wielką uwagą. Na zakończenie odśpiewano pieśń religijną.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chcieli

Przywilej dla wytwórczości rzemieślniczej

W najbliższym czasie zostanie wniesiony do Sejmu rządowy projekt, ustawy o dostawach i robotach na rzecz skarbu państwa i samorządów. Dla dwu względów projekt ten posiada doniosłe znaczenie:

Przedewszystkiem zamierza on uregulować dziedzinę dostawnictwa, która dotychczas podlegała różnym, nie raz sprzecznym ze sobą przepisom prawnym. Tak n. p. w b. zaborze pruskim wprowadziła ciągle jeszcze obowiązujące reskrypt pruskiego ministerstwa dla handlu z dnia 12 lutego 1906 roku, jednak każdy dział administracji państwowej i samorządu reguluje sprawy dostaw w swoim zakresie, odrębnymi zarządzeniami i instrukcjami.

Jeśli projekt stanie się ustawą, rada ministrów władną będzie ustalać w drodze rozporządzeń sposoby i warunki udzielania zamówień na dostawy i roboty dla skarbu państwa, samorządu terytorjalnego i ubezpieczeniowego oraz dla przedsiębiorstw państwowych, za wyjątkiem przedsiębiorstw skomercjalizowanych. Dostawy i roboty będą musiały być wykonywane tylko przez przedsiębiorstwa, mające siedziby w kraju, względnie, mające wydziałony w odpowiedniej wysokości kapitał do działalności w kraju. Dostawy i roboty będą musiały być wykonywane z materiałów krajowych i przy użyciu sił krajowych.

Jak widać z powyższego streszczenia, ustawa ma mieć charakter ramowy i ma stanowić podstawę do normowania dostawnictwa przez radę ministrów. Wszelako projekt zawiera pewien szczegół, może nawet niezupełnie stosowny w ramowej ustawie, jednak szczegół o ogromnie doniosłej wadze. Jest nim przepis następujący:

„W zakresie produkcji rzemieślniczej, pierwszeństwo przy otrzymywaniu dostaw i robót przysługuje rzemieślnikom i ich zrzeszeniom, jeżeli ceny przez tychże zaoferowane nie będą wyższe ponad 10 procent od najtańszych ofert”.

Mamy tutaj do czynienia z przywilejem na rzecz rękodzielnictwa, którego wartość charakteryzuje następujące powiedzenie pewnego rzeczoznawcy z łona rady izb rzemieślniczych: „śmiało można powiedzieć, że obok ustawy przemysłowej będzie to najważniejszy wypadek w życiu gospodarczym rzemiosła od chwili odzyskania niepodległości”.

Istotnie: dla co najmniej 50-ciu rzemieślników przywilej ten otworzy bramy, wiodące na niedostępne dotychczas rynki zbytu. Rzecz oczywista, pojedynczy rzemieślnik naogół nie będzie mógł zdobyć się na samodzielne branie udziału w przetargach. Ale — niechaj rzemieślnicy zrzeszają się w spółdzielniach wytwórczych i kredytowych! — Niechaj wypracują normy standardyzacyjne w tych wszystkich gałęziach rzemiosła, które z tytułu charakteru produkcji będą mogły uczestniczyć w dostawach! Gra bowiem warta jest świeczki.

Z chwilą, gdy rozpowszechnią się silne i zwarte spółdzielnie rzemieślnicze, gdy zostaną wcielone w życie nowe, ulepszone metody pracy — rękodzieło zdoła sięgnąć nie tylko po słusznie mu się należący udział w dostawach publicznych, lecz również po prawo eksportowania swych produktów zagranicę.

Bez przesady: rzemiosło polskie, o ile tylko zda egzamin ze swej dojrzałości organizacyjnej i produkcyjnej, doczeka się lepszej przyszłości.

Z WYDAWNICTW

(w) Rolnik-Ekonomista. Ukazał się nr. 23 organu Zw. Organizacji Rolniczych R. P., zawierający artykuły pp.: J. Z. „Mieszanki spirytusowe i benzyna”, Inż. K. Grzebińskiego — „Przemysł bekonowy a interes rolnictwa”. Dalej numer obejmuje: Uchwały Zjazdu Centralnego „Tygodnia Rolniczego”, następnie „Przegląd rynków”, omawiający: produkcję i rynki zbożowe, eksport i rynki zbytu zwierząt rzeźnych i produktów uboju, rynki rybne i rynek chmielarski. W dalszym ciągu numeru znajdujemy: kronikę krajową, zagraniczną i statystykę.

— Bezrobocie w Prusach Wschodnich wykazuje stale pogorszenie. W ostatnich dwóch tygodniach liczba bezrobotnych wzrosła z 83.000 na 93.000 osób.

— Projekt ustawy skarbowej francuskiej na r. 1933 przewiduje wzmoczenie dochodów skarbu z podwyższenia cła od kawy.

Jak pracuje Związek Zawodowy Pracowników Bankowych?

Wywiad z prezesem Związku p. Janem Jabłkowskim

Związek Zawodowy Pracowników Bankowych obchodził w ubiegłym roku srebrny jubileusz istnienia i chlubnej pracy. Dwudziesto-pięcioletnie istnienie było jednak przede wszystkim świętem bankowców warszawskich, których organizacja stała się ośrodkiem krystalizacyjnym dla ogólnopolskiego zrzeszenia bankowców, pod wyżej wymienioną nazwą. — Myśl założenia organizacji zawodowej pracowników bankowych w Poznaniu zrealizowana została w r. 1911. Organizacji przyświecały cele kulturalno-oświatowe oraz obrona interesów zawodowych. Przed 1911 r. część pracowników bankowych należała do Tow. Młodzieży Kupieckiej, mającego osobny wydział bankowców. Do nowozałożonego Tow. Bankowców należało na początku 63 członków. Mimo ciągłych trudności, związanych z wyszukiwaniem kierowników, T-stwo z wolna lecz trwale gruntowało swój byt. Zwalczając z chwilą objęcia przewodnictwa przez późniejszego dyr. Banku Zw. Spółek Zarobk., St. Kucharskiego, sprawy ruszyły rażno naprzód. T-stwo skupiło wówczas przeszło 50 proc. pracowników bankowych narodowości polskiej. Po zahamowaniu rozwoju T-stwa przez wojnę trzeba było w r. 1918 przystąpić od nowa do prac konstruktywnych, prowadzonych przez dyr. Kucharskiego. Ilość członków dochodzi w roku 1920/21 do rekordowej cyfry półtora tysiąca członków. Na plan pierwszy wysunęły się prace nad poprawą bytu materialnego bankowców, uregulowanie ustawodawstwa socjalnego, wywalczenie angielskiego systemu czasu pracy, wynagrodzeń za godziny nadliczbowe i t. p. Na ogólnopolskim zjeździe delegatów pracowników bankowych w 1922 r. udało się ewakuować Zjednoczenie Bankowców Polskich z całej Polski. Prace poznańskiego oddziału Zw. Zaw. Pracowników Bankowych szły już wytyczonymi drogami realizowane przez poszczególnych prezesów, a mianowicie pp.: dr Seydlitz, Jarke, Waltera, Rzeszowskiego, s. p. Przeworskiego, Stępienia i od trzech lat urzędującego prezesa p. mgr. Jana Jabłkowskiego. Kryzys przyniósł z sobą bezrobocie, którego pokonywanie należy dziś do jednego z najważniejszych zadań Związku. Zakres działalności organizacji rozszerzył się jeszcze przez to, że jest ona obecnie Związkiem Zawodowym Pracowników Bankowych i Kas Oszczędności.

W lokalu związkowym przy Alejach Marcinkowskiego gwaro i ludno. Liczne stoliki gęsto obsadzone; obecni grają w szachy, warcaby, czytają liczne dzienniki, gwarzą... W głębi urzęduje nieustraszony prezes poznańskiego oddziału Zw. Zaw. Pracowników Bankowych i Kas Oszczędności, p. mgr. Jan Jabłkowski.

Naczelną zasadą działalności zarządu jest: „Wszystko dla dobra Związku” — informuje p. prezes Jabłkowski. Wewnętrzna praca organizacyjna rozrosła się niezwykle. Związek troszczy się o stronę zarobkową członków. Pośredniczy w wynajdywaniu pracy, interweniuje w dyktando na rzecz członków, stara się o reprezentację interesów pracowników bankowych w instytucjach społecznych jak ZUPU, Kasa Chorych itp., zabiega o korzystne zaopatrywanie w składach, wyjednuje rabaty, zniżki na bilety do teatrów, kin itd. Na obecną liczbę 700 członków około 100 pozbawionych jest pracy. Prowadzi się ścisłą ewidencję poszukujących pracy. Dzięki usilnym zabiegom udało się znowu zatrudnić 16 osób. Od r. 1930 działa koleżeński fundusz zapomogowy, na którego rzecz opodatkowano wszystkich zarobkujących członków. Na wpływy funduszu składają się: 1) dobrowolne ofiary ze strony dyrekcji, 2) stałe opodatkowanie zarobkujących członków, 3) dochody z imprez. Z funduszu wyasygnowano dotąd 6 tys. zł. Poza tym istnieje w organizacji odrębny fundusz poświęcony im. śp. Przeworskiego. Członkowie, płacąc 50 gr. składki miesięcznej, w razie wypadku śmierci zabezpieczają dla swych spadkobierców zł 400.

Związek wyrobił sobie poważną pozycję w życiu obywatelskim, biorąc przez prezesa Związku i członków zarządu udział w pracach zarządów kilkunastu organizacji. Dużem uznaniem i powodzeniem cieszyła się zorganizowana przez Związek ruchoma reklama.

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) Zniesienie skazenia tłuszczy mydlarskich. W Dzienniku Ustaw R. P. nr. 100 z 15 listopada znajduje się rozporządzenie ministerjalne, które wprowadza pewne zmiany w cieniu tłuszczy potrzebnych przemysłowi margarynowemu i mydlarskiemu. Naskutek podwyżki celnej o 100 proc. na olej sezamowy i uzależnienia ulgowej stawki 30 zł od pozwolenia min. skarbu, realizuje się feglamentacja przemysłu margarynowego w myśl życzeń rolnictwa, aby popierać wytwórczość krajowych tłuszczy. Dla przemysłu mydlarskiego ważne jest rozporządzenie, znoszące przydział olei na skazone i nieskazone. W konsekwencji oleje potrzebne mydlarstwu nie będą podlegały skazowaniu, będą jednak wymagały pozwolenia min. skarbu na zastosowanie ulgowej stawki celnej we wysokości 10 zł, która dotychczas obowiązywała dla olei skazanych. Centralny Związek Przemysłu Mydlarskiego daty do ustalenia wytycznych przy udzielaniu tych rozwołów przez min. skarbu. (l)

ma. Dochody z tej imprezy pokaźnie zasilili bezrobotnych członków.

Wielki nacisk kładzie się na trwały kontakt z członkami. Poza zebraniem miesięcznymi wysyła się 2 do 3 razy tygodniowo komunikaty-okólniki. Informują one o życiu wewnętrznym organizacji, nowych planach, przedsięwzięciach i t. p. Ta droga informuje się o nowym kursie buchalteryjnym (dla bezrobotnych za darmo), kursach języka francuskiego, angielskiego, lekcjach tańców i zaopatrzenia biblioteki w ostatnie nowości (przeszło 1000 tomów) i inne Korzystanie z biblioteki jest bezpłatne. Bezpłatne są również porady prawne, udzielane członkom związku przez syndyka, p. mec. dr. Henryka Bogdańskiego i notariusza Tadeusza Lebińskiego.

Praca bankowa ma dziś odmienny charakter, aniżeli w czasach inflacji i wybujałej spekulacji. Wówczas życie bankowe kwitło i rozrastało się; w latach późniejszych przystosowywało się do potrzeb polskiej rzeczywistości gospodarczej. Obecnie na równi z wszystkimi innymi dziedzinami odczuwa skutki kryzysu. W organizacji zawodowej szuka się natomiast obrony przed wszelkimi przejawami kryzysu, a więc: zmniejszaniem gaż i bezrobociem. Pozbawienie pracy i utrata miesięcznych zarobków jest prawie dla każdego z członków związku katastrofą życiową. W gażach „lat tłustych” brakowało bowiem również dostatecznej asekuracji na czas bezrobocia. Było tyle, żeby dostatanio żyć, a nie dużo pozostawało na oszczędność.

Doniosłą rolę w życiu Związku spełnia doskonale redagowany organ miesięcznik — „Pracownik Bankowy” — obfitujący w rzeczowe artykuły z fachowego zakresu, społeczno-ustawodawczego, z życia organizacyjnego bankowców w całej Polsce, jak również zagranicznych kolegów. Związek należy do Międzynarodowej Federacji Pracowników Umysłowych z centralą w Amsterdamie.

Giełda pieniężna w listopadzie

W listopadzie świat finansowy śledził wyniki wyborów amerykańskich i niemieckich, od których oczekiwał rozwoju obecnych komplikacji gospodarczych. Niestety, ani wybór Roosevelta na prezydenta Stanów Zjednoczonych A. P., ani też wybory w Niemczech nie wywarły oczekiwanego wrażenia i nie przyczyniły się do rozjaśnienia horyzontów gospodarczych. Odmowa Ameryki co do prolongaty spłaty długów wojennych oraz dalszy silny spadek funta angielskiego, to ciemne punkty, które dołączają się do ponurego obrazu obecnej sytuacji.

Nasze rynki krajowe wykazały naogół pewne ożywienie przy dość dużych wahaniami, jednakże pod koniec miesiąca uległy prawie wszystkie kursy malej zmian. Najlepiej utrzymały swe notowania pożyczki państwowe, uzyskując nawet lekkie zwwyżki w kursach.

Rynek lokalny notował za 5 proc. pożyczkę w ubiegłym miesiącu 40—39½—41½—40½ proc.; za 4 proc. premij. dolar. 48—51; za 4 proc. pożyczkę inwest. 94½—93—97, oraz za 3 proc. pożyczkę budowlaną 35—38½—38.

Z prywatnych wzgl. komunalnych pożyczek notowano bez zmiany, jak dotychczas za 8 proc. oblig. m. Poznania z r. 1926, 1927 oraz 1929 po 92 proc., również za 8 proc. listy zast. Zach. Pol. T-wa 89½ oraz za 8 proc. oblig. Komunalnego Banku Kredytowego 90½ proc.

Większym wahaniami uległy papiery lokacyjne Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego, które poniosły pewne straty w kursie, mianowicie 8 proc. listy dol. stare, notując 52½ — 56½ — 49 — 50 proc. oraz 8 proc. listy dol. w złocie amort. po 55—58½—52 proc., w końcu 6 proc. listy żytnie w notowaniach po 11½—10 natomiast 4 proc. listy zast. konwert. utrzymały swój kurs 31½—30—31½ proc.

Z akcji bankowych notowano Bank Polski po 85—81—87, zaś z akcji przemysłowych jedynie Lubań — Wronki po 25.

Obroty w ubiegłym miesiącu wyniosły zł 790.000, wykazując małą poprawę o 33 tys. w stosunku do obrotów w październiku. S. K.

Paryżu rozmowy pomiędzy austriackimi i francuskimi delegatami, co do wzajemnych obrotów handlowych. Poruszona będzie sprawa udzielenia przez Francję preferencji dla austriackiej stali, konfekcji, kapeluszy, wyrobów skórniczych i drzewa. Francja zdaje się zamierzać stopniowo wkroczyć na drogę realizacji rezolucji konferencji w Stresie, gdzie zobowiązała się do udzielenia preferencji na niektóre artykuły wywozowe państw, należących do t. zw. bloku rolniczego.

(z) Handel Finlandji z Polską. Według oficjalnych danych statystycznych, wartość importu z Polski do Finlandji wynosiła w okresie styczeń — październik r. b. 79.9 milj. wobec 98.2 względnie 105.8 milj. fmk w odpowiednich okresach r. 1931 wzgl. 1930 r. Wartość eksportu fińskiego do Polski wynosiła we wspomnianym okresie r. b. 5.4 milj. fmk wobec 3.0 wzgl. 2.8 milj. fmk w odpowiednich okresach roku 1931 wzgl. 1930. Stosunkowo wyższa eksportu fińskiego do Polski jest największa, wynosząc ca. 80 procent.

Z RYNKÓW NABIAŁU

Tendencja zniżkowa zarysowująca się w dalszym ciągu w ub. tygodniu sprawozdawczym od 25. 11. 32. do 1. 12. 32. znalazła swój wyraz w obniżeniu cennika warszawskiej komisji nabiałowej o 20 grosz. na zł. 3.70 za kg. Mimo tej obniżki rynek się nie ożywił, a kupujący nie zaprzestali wywierać presji na ceny, ofiarując częściej nawet zł. 3.10 za kg. I gatunku. Takie ceny są chwilowo nie do pojęcia, a popłoch w szczególności na warszawskim rynku zbytu, trudno da się wytłumaczyć wobec niewystarczających własnych dostaw oraz ze względu na znaczny spadek produkcji w województwach zachodnich, które w głównej mierze pokrywają niedobór. Na rynku poznańskim obniżono ceny detaliczne o 20 gr. na zł. 4.20 za kg. I gat. Cena hurtowa zł. 3.50 za kg. I gatunku.

Położenie na rynkach zagranicznych również jest spokojne, przy tendencji zniżkowej. Notowanie berlińskie po przejściowej wyższości na II i III gat. obniżono w dn. 23 bm. o 2 marki na mk. 113 za 50 kg. franko stacja odbiorcza za I gat., 106 za 50 kg. za II gat., 97 za 50 kg. za III gatunek przy spokojnej tendencji.

Ceny na rynku angielskim uległy wpływom bardzo znacznych dostaw masła z Nowo - Zelandji, które w wielkiej mierze przewyższają dostawy ub. lat. Wywóz masła z Nowo - Zelandji w październiku r. b. wyniósł 26.23 milj. lbs. wobec 14.84 milj. lbs. 19.57 milj. lbs. 12.56 lbs. w równych okresach roku 1931, 1930 i 1929.

Położenie na rynku jajczarskim bez znaczących zmian. Ceny w hurcie za jajka gwarantowanej świeżości utrzymują się w dalszym ciągu na zł. 2.30 — 2.50 za mendel. (Informacje Zw. Gosp. Spółdzielni Mleczarskich).

Z ZAGRANICY

(z) Francuskie preferencje dla Austrii. Z początkiem grudnia rozpoczyna się w

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

OTWIERAMY NA NOWO GALERJĘ MIELŻYŃSKICH

Od czasu wielkiej wojny zamknięta była galeria im. Mielżyńskich w Towarzystwie Przyjaciół Nauk, której zawieszki stanowiły, jak wiadomo, hojne dary Seweryna Mielżyńskiego. Sale okazały się za szczupłe, aby całą galerię należycie rozmieścić, to też część jej znalazła się w zbiorach Muzeum Wielkopolskiego, złożona tam jako depozyt przed kilku laty.

W gmachu Towarzystwa pozostało głównie malarstwo polskie z końca wieku XVIII i z wieku XIX. Obecnie powiodło się przeprowadzić w salach konieczne adaptacje, oraz odnowić niektóre obrazy, a to dzięki temu, że T-stwo otrzymało w gotówce część legatu ś. p. Krzysztofa Mielżyńskiego, przeznaczonego na cele galerii. Wydzielono więc pod kierunkiem ks. prof. dr. Szczęsnego Dettloffa niektóre oka-

zy, nie mające większej wartości artystycznej, i po rozumieszczeniu stosownym reszty, dokonywa się otwarcia galerii dla zwiedzających.

Otwarcie odbędzie się w niedzielę, tj. jutro, o g. 12 w południe (ul. Sew. Mielżyńskiego 26/27, dom ogrodowy). Od poniedziałku galeria będzie już normalnie otwarta codziennie od 11—13, zaś w niedzielę i święta od 11—14 godziny, a to za wstępem 1 złotego w dni powszednie, zaś 50 groszy w niedzielę i święta. Dzieci i wycieczki zbiorowe płacić będą tylko 20 groszy od osoby.

Otwarcie galerii Mielżyńskich powita z radością kulturalny Poznań. — Mieści ona mnóstwo cennych dzieł sztuki. Miastu naszemu przybywa nowa atrakcja artystyczna, godna uwagi zarówno mieszkańców, jak zwiedzających Poznań turystów.

W NAUKOWYM POZNANIU

Oddział Poznański Polskiego Przyrodniczego Towarzystwa Pedagogicznego odbędzie zebranie dziś, w sobotę, 3 grudnia b. r., o godz. 19 w Zakładzie Biologii W. Lek. U. P., ul. Fredry 10 (wejście z korytarza prawego, I piętro, 2-gie schody). Na porządku obrad referat dr. B. Kaluszyński: „Obecny program VI oddz. szkoły powszechnej wzgl. II kl. gimnazjalnej”. Po referacie odbędzie się doroczne Walne Zebranie.

Wystawa książki Wyspiańskiego, odbywająca się w Muzeum Narodowym ku uczczeniu rocznicy, będzie otwarta jeszcze w niedzielę, zamknięcie zaś nastąpi w poniedziałek, 5 grudnia. Ktokolwiek jeszcze nie zwiedził tej pięknej i pouczającej wystawy, niechaj uczyni to chociaż w ostatniej chwili.

Dzisiaj odczyt o polskiej wyprawie w Alpy. Do Poznania przybył jeden z najwybitniejszych alpinistów polskich p. Jerzy Gólc z Grenoble, uczestnik wypraw, które podjęli ostatnimi czasy do Alp francuskich nasi taternicy, a które odrzucały naszą alpinistykę na wysoki stanowisko. P. Gólc wygłosi odczyt p. t. „Polska wyprawa wysokogórska w Alpy Zachodnie”. Odczyt będzie ilustrowany stu przeźroczeniami, wypożyczonymi z Klubu Alpijskiego francuskiego i włoskiego. Odczyt odbędzie się o godz. 18 w sali Śniadeczych, Collegium Medicum przy ul. Fredry.

MUZYKA

Koncert kameralny. We wtorek, 6 grudnia, odbędzie się w Domu Ewangelickim przy ul. Wjazdowej wieczór kameralny tria braci Greulichów: Karol (wiolonczela), Ulryk (altówka) i Gotfryd (skrzypce), z udziałem fortepianistki p. Elżbiety Gropius-Kilpfel. Wykonana będzie sonata J. S. Bacha na skrzypce i fortepian C-dur, serenada na trio smyczkowe Beethovena D-dur, oraz kwartet fortepianowy Brahmsa g-moll. Czysty dochód przeznaczony na bezrobotnych. Trio braci Greulichów jest zespołem wykwalifikowanych fachowo amatorów, jedynie wiolonczelista, p. K. Greulich, jest muzykiem zawodowym i jest zajęty obecnie w radio wrocławskim. Wszyscy są uczniami muzyków poznańskich, mianowicie p. K. Greulich uczył się u prof. Danczowskiego, zaś pp. Gotfryd i Ulryk u dyr. Zdzisława Jahnkego.

AKTORKA, KTÓRA ODNALEZŁA SIEBIE, GDY SIEBIE ZGUBIŁA

Z Rzymu donoszą nam: Wzmiankowałem już pokrótce o najnowszej sztuce Pirandella, zatytułowanej „Trovarsi” — co znaczy „odnaleźć się”. Jest to jedna z najciekawszych chyba sztuk autora, który tyle ciekawych napisał.

Młoda aktorka Donata Genzi grywa mnóstwo ról i grywa znakomicie. Jej dar wcielania się w każdą przedstawianą postać jest fenomenalny. Pewnego dnia spotkał ją wszakże młody człowiek, Ely Nielsen i uświadomił, że, jako człowiek, stoi ona nad przepaścią: zagubiła siebie samą, dając ciągle coraz inne dusze, przestała niejako mieć własną. Jej osobistość duchowa składa się z częstej tamtych dusz — sama nie istnieje. Trzeba „odnaleźć się”. „Trovarsi” — powiada Nielsen, figura zresztą niesympatyczna, męczycyna-samiec-egoista. Powiada on: że kocha w Donacie nie aktorkę, lecz kobietę. Kobieta, o której sama Donata nie wie, jaką jest, a którą Nielsen chce wyluskać z aktorskiego opakowania i doprowadzić do świadomości.

Eksperyment udał się. Donata — w której jako pierwszy zadatek odnalezienia osobowości budzą się uśpione dotychczas zmysły — zaczyna mieć psychiczne poczucie samej siebie. Ale zarazem czuje, że jej talent zaczyna słabnąć. Zwalacza ile razy na sali między widzami znajduje się Nielsen, ten człowiek, który wie, jaka jest

ona w istocie. Donata nie umie przetworzyć się na graną postać: nie umie przed nim udawać. Wkrótce gra coraz gorzej, na scenie jest coraz bardziej sobą, coraz mniej tą osobą, którą ma przedstawiać.

Aż raz, w czasie przedstawienia, dowiaduje się, że Nielsen uciekł z sali, przerażony jej wysiłkami, aby „wydać się inną, niż jest”. I naraz Donata odnajduje siebie — ale siebie-aktorkę. Wyzwolona z pod psychicznej przemocy Nielsena zaczyna „udawać” jak dawniej, gra znakomicie, odnosi triumf i dochodzi do zupełnego poznania swojej istoty. Jej istotą jest właśnie to, że umie wcielać się w najprzeróżniejsze inne i „siebie” w nich zagubić. Ta osobowość jest jakby iluzoryczną, ale w tem tkwi jej prawdziwość, jej żywość: dla tego jest Donata aktorką i to wielką aktorką.

Problem ten jest niezawodnie trochę dialektyczny, lecz olbrzymi talent Pirandella osnuwa go zupełnie złudzeniem życia. „Trovarsi” zagrane w Neapolu przez trupe „Fiorentini”, miało olbrzymi sukces. Rolę tytułową gra znakomicie Marta Abby, dla której Pirandello pisał. Na premierze wywoływało autora i wykonawców kilkanaście razy, sztuka ma zapewniłony długi szereg przedstawień, a w dzisiejszym stanie Włoch, gdzie frekwencja jest bardzo szczupła, równa się to triumfowi.

ZACZYNA SIĘ ZNOWU ZWIEDZANIE POZNANIA

Zeszłej zimy cieszyły się ogromnym udziałem wycieczki po Poznaniu, zorganizowane przez poznański oddział Polskiego Tow. Krajoznawczego. Zachęciło to kierownictwo oddziału do powtórzenia ich — przynajmniej niektórych — w czasie tegorocznej zimy. Już w najbliższą niedzielę, dnia 4 grudnia, tj. jutro, zacznie się ten cykl od zwiedzenia kościołów św. Rocha, św. Jana, św. Małgorzaty, św. Kazimierza, klasztoru OO. Reformatorów i Zakładu głuchoniemych.

Wycieczkę prowadzić będzie, jak w ubiegłym roku, doświadczony przewodnik, mianowicie sekretarz oddziału p. Fr. Jaśkowski, który udziela objaśnień historycznych i artystycznych o zwiedzanych zabytkach. Zbiórka na Miasteczku przy kościele św. Rocha o dziesiątej zrana. Za udział pobiera się na rzecz Towarzystwa po 50 groszy.

Przypominamy, że w zimie 1931—32 było takich wycieczek 19, a zgromadziły razem przeszło półtora tysiąca uczestników (dokładnie 1580). Napływ był coraz większy. Jeżeli w zwiedzeniu Fary uczestniczyło 97 osób, to na zwiedzenie Zamku zjawili się 140, ratusza — 175, zaś za drugim razem oprowadzano po ratuszu już 300 osób. Należy się spodziewać, że i w tym roku nie zabraknie uczestników, którzy pragną poznać miasto pod fachowym przewodnictwem i zaznajomić się z jego cennymi zabytkami.

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Wystawa młodych artystów. W Salonie Sztuki Współczesnej (plac Wolności 14a) zaczyna się od jutra (niedziela) nowa wystawa obrazów. Składa się na nią pokaz zbiorowy prac p. Marii Szulczewskiej, oraz wystawa bieżąca, na którą przysłali swoje prace pp. Adwentowicz, Z. Konowicz, A. Kossowski, K. Larisch, Z. Ruszkowski, J. Sokolowski, J. Studnicki, J. Wodyński, M. Jaeschke.

OCHRONA ZABYTEKÓW

Faszyzm i zabytki. Z Rzymu piszą nam: Z okazji dziesięciolecia faszyzmu dzienniki przeprowadziły rodzaj bilansu we wszystkich dziedzinach, więc i w zakresie muzealnictwa. Powstały za ten czas w Rzymie 4 nowe muzea. Dwa imienia Mussoliniego: sztuki starożytnej i współczesnej włoskiej, dalej muzeum Rzymskie, muzeum Imperium Rzymskiego, muzeum Napoleońskie. Ponadto przekształcono i powiększono muzea Kapitołskie oraz t. Antiquarium. (tr)

POKŁOSIE ROCZNICY

WYSPIAŃSKI I DZIEŃ DZISIEJSZY

Na parę dni przed rocznicą odbył się w Warszawie staraniem Towarzystwa Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych odczyt o Wyspiańskim. Wygłosił go p. Adamczewski, badacz literatury, autor znanego i omawianego w naszym Dziale studjum o Żeromskim „Serce nienasycone”. Według podanego przez pisma streszczenia, ton zasadniczy wywodów p. Adamczewskiego brzmiał mniej więcej tak:

Czas Wyspiańskiego to jakieś średniowiecze, to Golgota poezji, która już tak od nas odeszła, że mierzni nas wprost jej patos, jej grandilowencja wyraża... Wyspiański był jakby w zaścianku świata. Dziś to, co jego niepokoiło i nurtowało — nas już nie niepokoi, dziś obchodzą nas i niepokoją inne zagadnienia. Dziś nie oczekujemy od poezji znachorstwa wszystkich spraw i cierpień społecznych i narodowych. Nikt po rozstrzygnięciu takich kwestyj ważnych i trudnych nie będzie się dziś zwracał do widzenia ks. Piotra czy Improwizacji. Czasby też i Wyspiańskiego, jak owego Genjusza z — Wyzwolenia, zepchnąć w podziemia.

Krótko mówiąc: „odbronzować” Wyspiańskiego. Ni mniej ni więcej.

Na rocznicę wydała redagowana przez Zygmunta Wasilewskiego „Myśl Narodowa” numer, o którym była już pokrótce mowa (52), a który jest poświęcony całkowicie Wyspiańskiemu i przynosi bodajże najwspanialsze w całej publicystyce polskiej uczczenie pamięci poety. P. Jan Rembieliński otwiera to uroczyste wydanie artykułem wstępnym „Wieczystość Wyspiańskiego” dalej piszą: o „Weselu” prof. Pigoń i Adam Grzymała-Siedlecki, o „Legendzie” i jej związkach z „Wyzwoleniem” Przemysław Maczewski, o malarstwie Wyspiańskiego Stanisław Pieńkowski, o grafice książkowej Wyspiańskiego Wiktor Podolski. Wszystkie inne rubryki są również Wyspiańskiemu poświęcone, aż do „Ofensywy” Nowaczyńskiego, ogólny zaś pogląd na poetę daje magistralnie Zygmunta Wasilewskiego w rubryce „Na widowni”.

Powyżej wzmiankowane streszczenie odczytu p. Adamczewskiego nie daje wyobrażenia o stanowisku, jakie autor zajął względem Wyspiańskiego jako poety. Słusznie zaś pisze Wasilewski, że „dziela sztuki nie są podręcznikami wiedzy o przyrodzie, państwie i narodzie, o gwiazdach czy roślinach, lecz dziełami sztuki. Spowiada się w nich artysta ze swych wzruszeń”. Wyspiański jest człowiekiem wrażliwym na objawy życia, kocha je, „pragnąłby je uleczyć i zdźwignąć, ale losem jego jest znowu tylko artystyzm, losem jego jest widzieć i męczyć się w sobie tragicznością tego losu”. I — reasumuje Wasilewski — „wyzwolić trzeba oboje: sztukę od życia, życie od sztuki. „Primum vivere, deinde philosophari”.

Oto są, według tej świetnej egzegezy, zagadnienia, które Wyspiańskiego „niepokoiły i nurtowały”. Jak miał się wyrazić autor warszawskiej prelekcji, Wasilewski rozgranicza jak najślusniej oba światy, życia i sztuki, bo, powiada: „układ stosunku nowoczesnego jest taki: życie dla życia, sztuka dla sztuki”. Więc — wyciągnijmy wniosek — za co, dla czego stracił Wyspiańskiego do podziemi? Za to, że stworzył wielkie dzieła sztuki? Kto go uważa za „znachora” do spraw i cierpień społecznych i narodowych? Cierpienia Polski niewolnej były tworzywem Wyspiańskiego — przetwarzał je w swem sercu i wyobraźni na wielką poezję. Z naszego życia tworzywo to znikło, ale czy dla tego przestaje być sztuka, która z niego powstała? I by zostać przy porównaniu p. Adamczewskiego — czy widzenie księdza Piotra lub Improwizacja nie są już arcydziełami?

Jest w tem wszystkim jakieś nieporozumienie. Oczywiście nie dla takich, którzy umieją myśleć tak jasno jak Wasilewski, albo jego jasność w siebie wezmą. (In)

Książki nadesłane

Jan Waśniewski: „Na podszybiu”. Warszawa 1932. Tow. Wydawnicze „Rój”. Aldona Huxley: „Ostrze na ostrze”. Tom II. Warszawa 1932. Tow. Wydawnicze „Rój”. Kazimierz N. Gołba: „W cieniu Wielkiej Legendy”. Kraków 1932. Skł. gł. w Księgarni Krakowskiej. Artur Marja Swinarski: „Centaur”. Poznań 1932. Księgarnia J. Dippa. Dr. med. Stanisław Okoniewski: „Weneryzacja społeczeństwa i walka ochronna”. Poznań 1932.

POZNAWANIE KRAJU

NA JEZIORZE LEDNICY

Na północny wschód od Poznania, odległe od niego o 4 mile, a tylko o dwie mile od Gniezna, leży jezioro Lednica, z którego wyrastają dwie wyspy, większa zwana Ostrowem, mniejsza zwana Ledniczką.

W pogodny dni widać z najwyższego miejsca większej wyspy w oddali rysujące się wieże katedry gnieźnieńskiej. To też historycy nasi twierdzą, że tutaj, a nie na poznańskim Ostrowie Tumskim, podejmował Chrobry Ottona III, gdy ten w r. 1000 przybył do Polski, aby uczcić zwiłki św. Wojciecha. Od brzegu jeziora aż do Gniezna miał zasać Chrobry całą drogę drogiemi kobiercami, po których cesarz Otton, „widząc zdala miasto upragnione”, kroczył boso w pielgrzymim stroju.

Na obudwóch wyspach znajdują się wały ziemne z czasów przedhistorycznych. Ale na Ostrowie są ponadto w obrębie wałów kamienne ruiny, które dotąd najszczegółowiej zbadał już w r. 1876 znany uczony krakowski, ś. p. prof. Marjan Sokołowski (Pamiętnik Akademii Umiejętności, T. III) i doszedł do przekonania, że są to szczątki jednego z najstarszych w Polsce kościołów, który pochodził z okresu pierwszych brząsków chrześcijaństwa w Polsce, z fundacji żony Mieszka Dąbrowki pod wezwaniem Najsw. Marii Panny. Byłaby zatem ta lednicka rotunda może nawet starsza od słynnej wawelskiej rotundy św. Feliksa i Adauka.

Druga część ruin, tworząca przedzielony na dwie części prostokąt, o 30 mtr. długości, a 12 mtr. szerokości, stanowił szczyt wież budowanego około r. 1050 przez Kazimierza Odnowiciela nowego kościoła, do którego wcielono podwyższoną o jedno piętro rotundę, jako presbiterium. Sokołowski przypuszcza, że stało to w związku z grabieżami, dokonanymi w Gnieźnie przez czeskiego Brzetysława, skutkiem których musiał Odnowiciel przenieść katedrę z Gniezna na lednicką wyspę, co częściowo potwierdza Długosz w swej historii.

Ostrow lednicki miał jednak nie tylko kościelne znaczenie, lecz i wojskowe. Według kroniki Galla dostarczał za Chrobrego obok Gniezna, Poznania, Kalisza i Gieczy największą liczbę zbrojnych. Już jednak w XIV wieku zaczął podupadać, tak, że około r. 1400 spotykamy ostatnie wzmianki o kasztelanach ostrowskich. Sokołowski łączy ten upadek z napadami Krzyżaków i z łupieniem i spaleniem drewnianego grodu, który przylegał od północy do kościoła.

To też nie o sprawach rycerskich Ostrowa, lecz rybołówczych czytamy w aktach z XV wieku. Oto na poznańskim zamku (na Górze Przemysławowej), przed starostą generalnym i sądem, stawia w r. 1405 podsedek poznański Mroczko świadków przeciw królowi Jagielle, którzy w te słowa przysięgają:

Tako gim pomozi Bog y swanti krziz, iako to swateca, iako Mikolay Gorski potsandek lowil letnim lowem na yeszerze Ledniczi za krola Kazimira y po krolu Kazimirze. (Piekosinski: Wybór zapisek sądowych wielkopolskich str. 246).

Widać stąd, że już od Kazimierza Wielkiego mieli podsedekowie poznańscy prawo letowego połowu ryb w Lednicy, na co nie chciał się zgodzić Jagiełło; nie miał ochoty dzielić się z jakimś tam podsedkiem temi smakowitemi i wspaniałymi sumami, któremi przed 4 wiekami Chrobry ugasał pielgrzymującego Ottona.

Dopiero obecnie nastał znów dla lednickiego Ostrowa okres heroiczny, bo, jak słyhać, przekopują go od kilku już miesięcy nasi poznańscy archeologowie.

Dr. Feliks Pohorecki.
Poznań.

Pisma nadesłane

„Śpiewak”. Nr. 11. Treść: M. A. J.: „St. Wyspiański w stosunku do muzyki”. — St. M. Stoiński: „Nowe sukcesy Karola Szymanowskiego”. — St. Kazuro: „W sprawie nauczania śpiewu w szkołach”. — St. M. Stoiński: „Nowe dzieło Henryka Opieńskiego”. — W. Fabry: „W sprawie studjum operowego”. — 60 lat pracy śpiewaczki „Lutni” w Wieliczce. — W. F.: „Wielcy śpiewacy na płytach gramofonowych”. — Kronika muzyczna. — Kronika chóralna. — Nadesłane książki i nuty. — Z Rady Naczelnej Zjednoczenia Polskich Związków Śpiewaczych i Muzycznych. — Komunikaty i wiadomości z Polskich Związków Śpiewaczych i Muzycznych. — Adr. Red. Katowice, ul. ks. Damrota 4.

RUCH KOBIECY

pod redakcją: dr. Bożeny Stelmachowskiej.

Walczy z bezrobociem

W dniach ostatnich pojawiła się drukiem broszura dr. Marji Balsigerowej, p. n. „Społeczne skutki bezrobocia”, zawierająca studjum naukowe na ten temat, oparte na rozpisanej w Warszawie ankiecie, w której udział brało 240 ojców rodzin. Studjum dr. Balsigerowej przynosi ze sobą szereg zagadnień natury zasadniczej, które muszą zwrócić uwagę, nie tylko socjologów, traktujących rzecz od strony fachowej, ale w pierwszym rzędzie ogółu społeczeństwa, a nade wszystko kobiet, których straszną niedola wysuwa się w tem nagromadzeniu tragicznych fragmentów życia na plan pierwszy. Mówią za siebie słowa proste, niewyszukane, beznadziejnie często w swojej nagiej, pozbawionej dekoracji stylistycznej prawdzie, mówią o dwu rzeczach najważniejszych: o nędzy materialnej i o deprymującym stanie psychicznym. Gdy bezrobocie w istocie swojej i w skutkach jest nie tylko sprawą natury ekonomicznej, ale łączy się z nią nieurozowój fizyczny całego pokolenia i zatamowanie, lub spazczenie rozwoju moralnego.

Poszczególne, przytoczone w ankiecie opisy mają w przecięciu tę samą barwę, są do siebie podobne w historii swojej, w kolejnym następstwie wypadków. A więc naprzód utrata pracy, lub jej zmniejszenie, potem zadłużanie się rodziny w nadziei polepszenia bytu, potem wyprzedaż lub zajęcie sprzętów. Wreszcie utrata mieszkania i na końcu wegetowanie już tylko gdzieś kątem, w jakichś nieprawdopodobnie ciasnych ubikacjach o zbranym chlebie, czy o kupie komitetowej. Historia nastroju psychicznego jest podobna. Wpierw więc jeszcze niedowierzanie, przesłachy, że zaczęło się już to najokropniejsze, potem długa, mozolna walka od pozycji do pozycji, i kolejne osuwanie się coraz niżej i głębiej, i wreszcie na dnie nędzy już tylko beznadziejność, rozpacz, lub łapa, bezczuciowa apatia. „Giniemy, musimy zginać” oto powtarzająca się w różnych wariancie odpowiedź na pytanie dotyczące bliższej, czy dalszej przyszłości.

Książeczka dr. Balsigerowej czyni dlatego tak wstrząsające wrażenie, że podawane w niej fakty znamy z ulicy, z pod drzwi własnych naszych domów, w każdym polskim mieście. To nie jest tylko Warszawa, ani tylko Poznań, to nie jest jedna, czy druga znana nam rodzina rzemieślnicza, czy robotnicza, to reszka ogromna, które wciąż rosną i mnożą się i ciąży już dziś na naszym życiu społecznym i na naszych własnych nastrojach psychicznych. Asymilacja

z bezrobociem jest tylko pozorna, raczej przeważa sentyment niedowierzania znu, bronienu się przed jego straszną prawdą, gdyż groza idąca od tego nieszczęścia społecznego ramiona wyciąga ku wszystkim, gdyż obejmuje ona w mniejszym, czy większym stopniu wszystkie warstwy społeczne, wstrząsa podwalinami samego ustroju społecznego i nie się ze sobą powszechną, przynębiającą psychozę.

A jednak nie można powiedzieć sobie, że, ponieważ tak jest, więc być musi. Za tych, którzy walczą już nie są w stanie trzeba żeby walczyl ci jeszcze, którzy mogą. Najbardziej odporne na kryzys materialny i moralny okazują się wszędzie kobiety, wysilające się wciąż jeszcze na inwencję jakiegokolwiek ratunku, kobiety te więc, matki rodzin i córki bezrobotnych ojców należy podtrzymać moralnie od ostatecznej depresji, należy pomagać im w mierę sił i środków. Nie można sobie powiedzieć wygodnie i bezymyślnie, że nie znajdziemy rady na bezrobocie i kryzys, gdyż przecież tylokrotnie w historii naszej znajdowaliśmy sposoby zaradcze na niejedno zło i nieszczęście. Trzeba tych środków szukać wciąż i bez przerwy. Tu jednakże niewiele pomoże jałmużna indywidualna, raczej do pracy intensywniej, natychmiastowej i rozumnej stanąć muszą wszystkie, bez wyjątku kobiecie organizacje społeczne. Niechże tworzą się wspólne warsztaty pracy, boć nieraz chodzi tylko o brak miejsca i sprzętów. Niechże powstają współdzielnie, sale, w których kobiety mogłyby pracować, znajdując lokal ogrzany i oświetlony. Niechże składki i udziały pieniężne zaopatrują w materiały te z kobiet, które nie posiadają gotówki na zakup materiału i narzędzi pracy. Są jeszcze gałęzie przemysłu domowego, które prosperować mogą, są artykuły codziennej potrzeby, zawsze konieczne do nabycia, niechże więc powstaną racjonalnie zorganizowane wytwórnie pracy ręcznej, które dawałyby bezrobotnym kobietom możność minimalnego choćby zarobku. Chodzi tu przecież o kilka zasadniczych momentów: o danie możności dochodu, choćby najmniejszego, o podtrzymanie psychicznego stanu upadających pod brzemieniem trosk kobiet, o budzenie w nich gasnącej nadziei, że przecież przetrwają, że nie damy im ginać. Niejedna rodzina potrafiłaby jeszcze poderwać się do czynu, do walki z nędzą, gdyby się jej tylko dłoń pomocną podała, niejedna przemysłna kobieta znalazłaby pracę i zarobek, ale w ogólnej depresji, ludzkie upadają coraz niżej, nie znajdując wokół siebie żadnej ostoły moralnej,

ani jednego jaśniejszego promienia nadziei.

Żeńskie szkolnictwo bułgarskie

Redakcja polsko-bułgarskiego pisma „Krugoswel” w jednym z artykułów podaje ciekawe wiadomości o wykształceniu kobiety bułgarskiej przed oswobodzeniem. Dowiadujemy się więc, że za czasów I i II królestwa bułgarskiego szkół żeńskich jeszcze nie było. Natomiast, wiele kobiet z domów możnych, cór królewskich, wdów i żon bojar-skich składało śluby zakonne, ucząc się w klasztorach czytania, ksiąg cerkiewnych i śpiewu oraz nauczając drugich. Podczas niewoli tureckiej klasztory były jedyną ostoją słowiańskości, to też pierwsze nauczycielki szkół żeńskich w początkowym okresie oswobodzenia Bułgarii wyszły z klasztorów i były zakonnicami. Jednakże szkolnictwo żeńskie powstało wogóle o wiele później od męskiego, tak, że wiele kobiet, nawet starszych i zamężnych uczęszczało do szkół męskich. Szkoły żeńskie powstały i rozwijały się dzięki współpracy samych kobiet. Stowarzyszenia żeńskie odegrały tu wybitną rolę, dostarczając środków na utrzymanie szkolnictwa żeńskiego.

Pierwszą szkołę dla dziewcząt z programem nauk świeckich założyła w r. 1840 Anastazja Dimitrowa, wychowanka klasztoru Katoferskiego. Liczba szkół żeńskich powiększała się szybko, tak, że już w ostatnich latach, poprzedzających utworzenie bułgarskiego Egsarchatu w Konstantynopolu, znajdowały większe miasteczka bułgarskie.

Pierwsze te szkoły były powszechne, gdyż przed oswobodzeniem Bułgarii, w epoce narodowego odrodzenia nie było kwestji co do rodzaju szkół. Sam fakt otwierania szkół żeńskich był wielkim wydarzeniem narodowym.

Na fundamencie szkoły powszechnej poczęto budować żeńskie szkolnictwo średnie. Typem przejściowym były szkoły t. zw. „klasowe”, składające się z dwóch, trzech, lub czterech klas. W zakresie tego rodzaju szkolnictwa odznaczyły się wybitnie Anastazja Toszewa i Rada Kirkowicz. Dzisiaj Rada Kirkowicz jest dydaktem, pozostała przy życiu pionierką oświatowego ruchu wśród kobiet bułgarskich, jest zarazem pierwszą dyrektorką gimnazjum żeńskiego w Płowdii, założonego w oswobodzonej już Bułgarii. Wymienione pionierki bułgarskiego ruchu kobiecego obok wielu

innych, najczęściej bezimiennych, cichych pracownic na niwie społecznej szerzyły oświatę w Bułgarii. Im to Bułgarka zawdzięcza swoje wykształcenie w okresie niewoli. One to kładły podwaliny pod narodowe wychowanie i wykształcenie kobiety bułgarskiej.

Z Tow. Ziemianek Wlkp.

Zebrań pp. Przewodniczących oraz pp. Delegatek Sekcji Ekonomicznej Tow. Ziemianek Wlkp. zgromadziło w dniu 28. ub. m. bardzo liczne grono członkiń — ponad 60 osób.

Dłuższem przemówieniem, omawiającem ideę ruchu kobiecego, zagała zebrań przewodnicząca p. hr. Brezina, poczem referowały kolejno: p. Wanda Chlapowska — sprawy sekcji organizacyjnej, p. Marja Grudzińska — sprawy sekcji pedagogicznej, p. Jadwiga Sczaniecka — sprawy sekcji ekonomicznej, a jej poszczególne działy omawiały: p. hr. Ludwika Zółtowska — ogrodnictwo i p. Marja Leichterowa — gospodarstwa domowego.

Po każdym sprawozdaniu wywiązywała się b. ożywiona i rzeczowa dyskusja co jest najlepszym dowodem dużego zainteresowania się naszymi członkami pracą poszczególnych sekcji.

Dokładne sprawozdanie z zebrania rozesłał Sekretariat w dniach najbliższych do wszystkich Kół.

Z inicjatyw w gnieźnieńskiego Koła Ziemianek powstała myśl urządzenia w Gnieźnie wystawy obrazów ze zbiorów prywatnych.

Na wspólnem zebraniu gnieźnieńskiego Koła Ziemianek i Związku Pań Domu w Gnieźnie poruszyła tę sprawę p. Brzeska z Mierzewa i wybrano Komitet z obu tych towarzystw, który specjalnie miał się tą wystawą zająć.

Impreza powyższa uzyskała ogólne zrozumienie i poparcie, tak że wzięło na jej cel kulturalno-artystyczny jak i charytatywny — dochód bowiem przeznaczony jest na gwiazdkę dla biednych dzieci.

Wystawa zapowiada się bardzo interesującą, a Komitet dokłada wszelkich starań, aby zadośćuczynić swemu zadaniu.

Protektorat nad wystawą przyjął łaskawie Jego Ekscelencja ks. biskup Lubitz, który też w dniu 7 grudnia dokona otwarcia wystawy na sali Szkoły Handlowej w Gnieźnie.

O zebraniu w Lesznie

Przewodnicząca sekcji drobiowej p. hr. Czarniecka z Przybysławia, nie mogąc osobiście wygłosić na zebraniu w dniu 28. ub. m. sprawozdania ze swojego działu, nadesłała komunikat. Zebranie Ziemianek Koła rawicko-leszczyńskiego odbyło się w Lesznie w Hotelu Polskim, w niedzielę, dnia 5 grudnia b. r. o godz. 15.45.

Podczas następnej audycji radiowej Tow. Ziemianek w środę dnia 7 grudnia, o godzinie 14.15 wygłosił Pokłosie Sekcji Organizacyjnej p. Wanda Chlapowska z Kopaszewa.

Matka Wawrzyna

W tych tak niezmiennie trudnych i ciężkich czasach, czerpać powinniśmy pokrzepienie i moc ducha, patrząc na żywe przykłady zwycięskiego zmagania się dusz wzniosłych i szlachetnych z tem wszystkiem, co stanowi istotną nędzę doby obecnej: z egoizmem, obojętnością na niedolę ludzką, pogonią za materialnymi jedynie wartościami.

Takim oto przykładem, mogącym pokrzepić niejedno serce w walce słabnącej, było życie Matki Wawrzyny Szaskiewiczówny, ostatnio generalnej przełożonej Zgromadzenia Sióstr Niepokalanego Poczęcia N. M. P.

Matka Wawrzyna, urodzona w Ładych na Wołyniu w 1858 r., oddana na wychowanie do zakładu Sióstr Niepokalanek w Jazłowie (Małopolska), przyswoiła sobie od lat dziecięcych najszczytniejsze zasady umiłowania Boga i służby ojczyźnie. Po śmierci swej matki, Heleny z hr. Buńskich, zastępowała ją licznemu rodzeństwu, i wypełniwszy ten obowiązek, wstąpiła do Zgromadzenia, w którym pobierała nauki w 1886 r. Gdy Matka Marcelina Darowska, założycielka Zgromadzenia SS. Niepokalanek w Polsce, otrzymała od Ojca św. Piusa X polecenie tajnego objęcia klasztoru S.S. Bernardynek w Słonimiu, który po śmierci ostatniej zakonniczki miał być przez rząd rosyjski skonfiskowany, wybór Jej na tę niezmiennie trudną, i niebezpieczną placówkę pada na Matkę Wawrzynę. Było to dla Niej jednoznaczem z oderwaniem się na długie lata od domu matczystego, z wygnaniem, z niebezpieczeństwem życia i wolności, w panujących wówczas w imperjum rosyjskim stosunkach. A jednak śp. Matka Wawrzyna szła na tę placówkę daleką w niezmiernem podniesieniu ducha, jak

zaświadcza ktoś z Jej bliskiego otoczenia.

Stała ona, z nieodstępą przez długie lata towarzyszącą swoją, Siostrą T., opatrzoną specjalnem błogosławieństwem Ojca św. w Słonimiu w r. 1907. Została na miejscu klasztoru w opłakanym stanie, walące się mury, okna bez szyb i t. d. Trzeba było wszystko dźwigać od początku, a jednocześnie ukrywać się z pracą, dla której tam przybyły, by nie zwrócić na siebie uwagi władz. Było to naprawdę życie katakumbowe. W nocy, w największej tajemnicy, przynosił proboszcz miejscowy, ks. R. Klamm, Najśw. Sakrament, który na razie umieścił w ukryciu, znanem Siostrze jedynie.

Pod pozorem różnych zajęć gromadziła M. Wawrzyna pewną ilość dziewcząt katolickich, w charakterze służ, i tam, przy różnych pracach domowych, prowadziła katechizację, naukę mowy ojczystej, historii i t. p. Mapy kreśliło się na piasku i zacierano natychmiast po „lekcji”, której nigdy nie było, gdyż dziewczątka te wcale się nie sprostregaly, że się uczą. Matka była duszą tej pracy, w każdej brała udział, a zawsze z uśmiechem na ustach. Na początku wojny wszechświatowej urządziła M. W. szpital dla rannych, których znowu sercem swem objęła, tak, że rozjaśniły się twarze chłopów rosyjskich na Jej widok. Z dzieci, znalezionych po drogach i lasach, które żołnierze przyprowadzali, lub kozacy po dwoje, troje na koniu przywozili, dzieci rodziców, zmarłych na cholera, lub podczas bombardowania, utworzyła Matka ochronkę. A jaką prawdziwą Matką była dla tego maleństwa! Podczas okupacji niemieckiej, korzystając z dobrych stosunków z ks. Leopoldem Bawarskim, urządziła Matka w murach klasztoru szkołę polską. Stała się głu-

nazum, według programu Staszica, rano chłopcy, po południu dziewczęta. Matka sama uczyła religji i dużo już wtedy działań prawosławnej przeszło na katolicyzm.

Szpital tymczasem nie przestawał przyjmować rannych żołnierzy, rosyjskich, niemieckich, bolszewickich, aż wreszcie, gdy wojska polskie weszły do Mińska, — i polskich. Cudem jedynie klasztor ocalał podczas tych wszystkich inwazji, a Matce Wawrzynie potrzeba było ściąć nadludzkie siły, aby nie upaść na duchu, zachować też zawsze cechującą ją pogodę, nawet w sytuacjach, zdawałoby się, bez wyjścia. Z największym szacunkiem odnosili się do niej ci wszyscy, którzy kolejno odwiedzali mury klasztorne i korzystali z jego gościnności.

Tam, w urzędzonej przez Matkę gospodzie, mógł żołnierz polski w dzień i w nocy otrzymać ciepłą strawę i zawsze dobre słowo, bo M. W. z towarzyszką sama służyła wojakom. Trudno wprost opisać przez jakie trudności przenosił Bóg wierną służebnicę swoją, ale przetrwała wszystko i klasztor w Słonimiu ostał się wszelkim nawałnicom. Z czasem gimnazjum przekształciło się na seminarjum nauczycielskie dla dziewczyn, a dla młodszej działki powstała pierwsza szkoła powszechna na tych kresach, upaństwowiona w 1920 r. M. W. nie zalażując trudów i pracy, dokładała wszelkich starań, aby zabezpieczyć los szkoły, dzięki temu, po utartej drodze, mogły Siostry, później przybyłe, nadal owocnie pracować na tej placówce. Dziś przeszło 580 dzieci dziennie przesuwają się przez mury klasztoru, a obok szkoły są stawiane za wzór sumiennej pracy i cieszą się jaknajlepszą opinią u władz szkolnych i w całym społeczeństwie.

W 1922 r. Matka Wawrzyna wybrana została Matką Generalną Zgromadzenia S.S. Niepokalanek. Na tem odpowiedzialnem stanowisku przetrwała 10 lat, oddając Zgromadzeniu i wychowankom wszystkie siły swoje, nadwatłone pracą całego ofiarnego życia. Oto, co piszą o Niej ci, co ją znali najlepiej: „Była Matką w najszerszem i najpiękniejszym tego słowa znaczeniu, geniuszem dobroci i serca. Łączyła głęboki rozum, o męskim pokroju, z praktycznością życiową i wielką roztropnością.” Cechą charakterystyczną Jej życia, było ukochanie woli Bożej i wielka, ofiarna miłość bliźniego. „Wola Boża mojem życiem, skarbem i siłą!” mawiała. Kto się z nią bliżej zetknął, kto miał szczęście z Ną obcować, swoje biedy i troski Jej powierzyć, ten miał wrażenie, że jest przez Ną najbardziej odczuty i zrozumiany. Była zawsze pogodną, druzguch podnosiła na duchu, dźwigała. Gdy ostatnia choroba przykuła ją do łóżka boleści, mawiała: „Lichem narzędziem bylam w ręku Twojem, ale starałam się zawsze iść za wolą Twoją, o Jezu”, a gdy koniec był bliski, oświadczyła: „Czyni zemną co chcesz, gotowam żyć dalej i pracować, gotowam umierać!” Ostatnie Jej słowa były: „Idę, idę panie Jezu!” Był to dzień 26 lipca b. r.

Tak zakończyła świątobliwy, ofiarny żywot, ta naprawdę wierna służebnica Boża. Niechże żal po Niej tych, którzy ją znali, pustka, jaką odczuwamy po Jej odejściu, będzie najlepszym świadectwem jak bardzo dziś, jak i zawsze, dźwigają ludzkość ku górze, pomagają przetrwać najcięższe chwile, wartości prawdziwe, niewzruszone, o wyższe ideały oparte, które potrafią szare życie dzisiejsze przetrworzyć na szczerze złoto wiecznie twórczych pierwiastków.

E. M.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Defraudacja w wydziale miejskiej opieki społecznej

Aresztowanie kasjera wydziału

W tych dniach ujawniono nadużycia pieniężne w wydziale miejskiej opieki społecznej, przy magistracie m. Poznania. W przeprowadzonych dochodzeniach ustalono, iż nadużyć tych dopuszczał się kasjer wydziału Alojzy Janek. Falszował on kwity rozchodowe, podpisując nazwiska fikcyjnych ubogich, i przedkładając je do podpisu kobietom lekkich obyczajów.

Janek jest współwłaścicielem drukarni „Metropolis” przy ul. Masztalarskiej 5. Wobec obawy, iż nadużycia je-

go wyjdą zapewne na jaw, Janek przepisał część drukarni, stanowiącą jego własność, na nieletniego swego syna Marjana.

Dotychczas stwierdzono nadużycia na sumę 1.500 zł; suma ta wzrosnąć jeszcze prawdopodobnie znacznie w toku dalszych badań. Mówi się o nadużyciach na 70 tys. zł.

Na wniosek prezidenta miasta Janka aresztowano i osadzono w więzieniu sądowym. (kl)

4 — 11 grudnia

Odezwa na Tydzień Propagandy Przemysłu Polskiego

Z okazji rozpoczynającego się w niedzielę Tygodnia Propagandy Przemysłu Polskiego otrzymujemy następującą odezwę Związku Obrony Przemysłu Polskiego w Poznaniu:

Trudności naszego życia gospodarczego wskazują nam drogi i kierunki, które w łatwiejszych warunkach pozostałyby niedocenione i niewyzyskane. Obecna ciężka sytuacja gospodarcza posiada więc również swoje dobre strony. W szczególności daje nam cenną lekcję, że w krytycznych chwilach gospodarstwo narodowe Polski skazane jest na siebie, na swoje wyłącznie siły i środki.

Kryzys gospodarczy z całą jaskrawością wykazał nam, iż na pomocy ze strony obcych nie można polegać.

Barwny korowód przeciągnie ulicami miasta

W dniu 4 grudnia o godz. 10 wyruszy z placu Sapieżyńskiego korowód, który przejdzie następującymi ulicami: Plac Sapieżyński, Pocztowa, Aleje Marcinkowskiego, Plac Wolności od strony Banku Związku Sp. Zarobk. koło policji, ul. 27 Grudnia, Fredry, Most Teatralny, Dąbrowskiego, Kraszewskiego, Matejki, Niegolewskich, Marsz. Focha, Most Dworcowy, Wierzb-

wością wykazał nam, iż na pomocy ze strony obcych nie można polegać.

Potrzeba wyrobienia w społeczeństwie polskim patriotyzmu gospodarczego — nigdy tak przekonywująco nie objawiła się, jak dzisiaj właśnie. Niechaj więc okupiona tylu ciężkimi doświadczeniami lekcja patriotyzmu gospodarczego przeniknie w umysły najszerzych warstw społecznych. Niechaj wszyscy zrzeszą się w wspólnym wysiłku poparcia przemysłu krajowego drogą dawania pierwszeństwa wyrobom krajowym przed wyrobami zagranicznymi. Niechaj w dziele propagandy przemysłu polskiego nie zabraknie nikogo.

Zoologiczna sympatja dla Żydów i Żydówek

Prof. Stanisław Nowakowski ogłasza w „Dzienniku Pozn.” orędzie do narodu, w którym składa dziękczynienia za to, że „napad” na jego osobę przed kawiarnią Dobskiego skończył się całkiem bezkrwawo. Do wyrazów radości z powodu takiego obrotu rzeczy i my się przyłączamy, mniej okazując entuzjazmu dla światopoglądu prof. Nowakowskiego, którego orędzie wojuje z akcją antyżydowską, nazywając ją „wstecznictwem”, „obskurantyzmem”, „zoologiczną nienawiścią rasową”, która nie oszczędza nawet studentek Żydówek i przybiera cechy „walki z państwem”.

To mianowanie na łamach pisma polskiego akcji antyżydowskiej — „walkę z państwem” zapamiętają sobie nasze sfery gospodarcze; o światopoglądzie zaś prof. Nowakowskiego powiemy tylko tyle, że, jak na nasz gust, pachnie on coś jakoś za bardzo zoologiczną sympatią dla Żydów i Żydówek.

Msza żałobna za ś. p. Grotkowskiego

W poniedziałek o godz. 9 rano odprawiona będzie w kościele Farnym staraniem korporacji akademickiej U. P. „Lechia” msza żałobna za ś. p. Jana Grotkowskiego, zamordowanego przez Żydów lwowskich.

Komunikacja autokarowa z Paryżem

Jak się dowiadujemy, została uruchomiona próbna linja autokarowa z Paryża do Poznania i z powrotem. Pierwszy autokar przybył do naszego miasta dzisiaj w godzinach południowych, przywożąc grupę turystów i emigrantów polskich z Francji.

Pierwszy odjazd z Poznania nastąpi w poniedziałek o godz. 16. Bilet w wygodnym autokarze kosztuje 75 zł, czyli o 40 zł. mniej niż bilet kolejowy III kl. Trasa prowadzi przez Berlin, Lipsk, Frankfurt i Metz z pominięciem Belgii.

...Kas chleba zdobyty u furty klasztornej.

cinkowskiego. Al. Marcinkowskiego nr 10 — Apteka 27 Grudnia, ulica 27 Grudnia 18

Lazarz: Apteka Łazarska, ul. Małeckiego 9.

Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ul. Mickiewicza 22 — Apteka pod Opactwem, ul. Dąbrowskiego 76

Wilda: Apteka „Fortuna” Górna Wilda 96 — Apteka przy Bramie Wildeckiej, Górna Wilda 3.

W innych dzielnicach aptek tam się znajdują.

KRONIKA KOŚCIELNA

— * **Przymicie misjonarza.** We wtorek, 6 bm, o godz. 9 w kościele parafialnym Zmartwychwstania Pańskiego na Wildzie złoży Bogu pierwszą ofiarę mszy św. ks. Kazimierz Całka ze Zgromadzenia ks. Misjonarzy. Po studiach w Krakowie i uzyskaniu tam święceń kapłańskich udaje się ks. Całka w najbliższym czasie na pracę misyjną do Chin.

— * **Z Sodalicji Pań Akademickich.** — Uroczyste nabożeństwo i zebranie dla uczczenia święta Niepokalanego Poczęcia Najśw. Marii Panny odbędzie się w niedzielę, 4 bm, o godz. 9 w kaplicy p. Zółtowskiej, ul. Zielona 2 — Zebranie tamże o godz. 10,45. Referat p. prof. dr. Dobrzyń

Kto chce być zdrowym i świeżo wyglądać, niech pije raz lub dwa razy tygodniowo przed śniadaniem szklankę naturalnej wody gorzkiej „Franciszka-Józefa”. Zadać w aptekach i drogerjach. ng 6652

skiej-Rybickiej na temat: „Lourdes ze stanowiska filozoficznego garść wrażeń.”

— * **Nabożeństwo żałobne za duszę ś. p. B. Łazarewiczówny** odprawione zostanie w niedzielę, 4 bm, o godz. 8,30 w Domu Akademickim Wały Leszczyńskiego.

— * **Z kościoła św. Michała (ul. Stolarska).** Porządek nabożeństw w niedzielę i święta, od niedzieli 4 bm począwszy jest następujący: Msze św o godz. 6, 7, 8, 9, 10 (nabożeństwo dla dzieci), 11 (suma) i ostatnia msza o godz. 12,15.

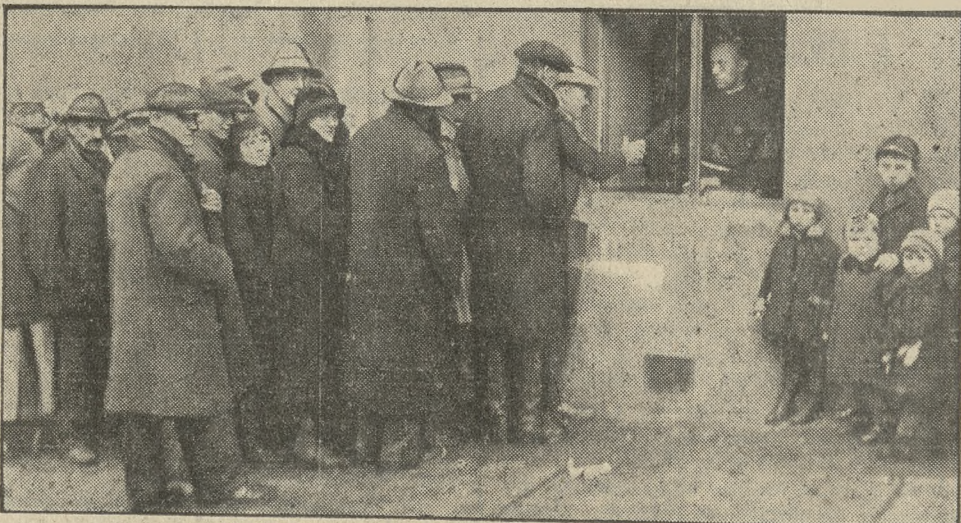
ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Z Towarzystwa Młodych Przemysłowców.** Plenarne zebranie odbędzie się w poniedziałek, 5 bm, o godz. 20 na sali Domu Rzemieślniczego. Bardzo ważny referat na temat: „Projekt nowego statutu Tow. Młod. Przemysłowców w Poznaniu” — wygłosi syndyk Związku p. Zbigniew Ehrenberg. Liczny udział członków bardzo pożądan.

Głodni i pomocy oczekujący...

Przed urzędem pośrednictwa pracy przy ul. St. Czarnieckiego wyczekują z cierpliwością setki bezrobotnych, wracając codziennie z tą samą nadzieją, i codziennie pod wieczór odchodząc z tym samym uczuciem zawodu.

...a oto O. Franciszkanin obdżela u furty klasztornej ubogich i głodnych chlebem i zakupionym z ofiar składanych do puszek na „chleb św. Antoniego”.

W kuchni dla ubogich przy ul. Skarbowej pożywi się niejeden inteligent, który dzisiaj jest w nędzy i skrajnej nieraz potrzebie, a ongiś miał pracę i stanowisko, zapewniające byt jemu i jego rodzinie.

KALENDARZYK

Sobota, 3 grudnia 1932.

Słońce: wschód 7,43; — zachód 15,41; — długość dnia 7 godz 58 min.

Księżyc: wschód 12,15; — zachód 22,02; — przed pierwszą kwadrą

Stan pogody według notowań Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Sobota, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana + 3 st. C., pochmurno, wiatr południowo-zachodni, ciśnienie atmosferyczne niskie 746 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 2 st. C., najniższa + 1 st. C.

Kal. rzk.: Franciszek Ksawery; jutro Barbara P i M.

Kal. słow.: Wyślimir; jutro Lubomiła.

Nocna służba aptek

i dyżury niedzielne:

Śródmieście: Apteka Czerwona, Stary Rynek 37. — Apteka Zielona, ulica Wrocławska 31. — Apteka im. Mar-

— **Baczność Hallerczyści!** Zebranie miesięczne placówki odbędzie się w środę, 7 bm o godz. 19.30 w sali zebrania przy ul. św. Marcina 65. Na porządku obrad ważne sprawy organizacyjne oraz obchód gwiazdkowy.

— **Stow. byłych pracowników zakładów wojskowych** zwołuje na niedzielę, 4 bm o godz. 11 zebranie w sali p. Bigosa, ul. Zwierzyniecka 22. Uprasza się o przybycie tych, którzy pracowali w tych zakładach w 1908 r. i dawniej.

OSOBISTE

— **Z Uniwersytetu Poznańskiego.** — Dyplom i tytuł magistra praw uzyskał pp. Mieczysław Edmund Paszkiewicz z Suwałek w woj. białostockim i Aleksander Woldański z Dobrza Małego w woj. łódzkiej.

ŻYCIE SOKOLE

— **„Sokół” Poznań I (Śródmieście).** — Zebranie plenarne i wykład wiceprezesa druha W. Kapalczyńskiego p. t. „Cwiczenia fizyczne i wpływ ich na organizm ludzki” odbędzie się w środę, 7 bm o godz. 20.15 w salce przy ul. św. Marcina 65.

— **Wydział Okręgowy „Sokół”** zawiadamia druha, iż herbata tygodniowa nie odbędzie się we wtorek, 6 bm, w zamian tegoż wieczoru bierzemy gremjalny udział w wieczorze kaszubskim, który odbędzie się 6 bm o godz. 20 w sali 18 Uniw. Pozn. (Coll. Minus).

— **Tow. gimn. „Sokół” Poznań-Lazarz** podaje do wiadomości, że wniosek pismenny na walne zebranie, które się odbędzie dnia 28 bm, należy składać w sekretariacie gniazda, ul. M. Focha 83 najpóźniej do dnia 14 bm.

WYKŁADY

— **„Narody świata starożytnego.”** — Przypominamy, że dziś o godz. 20 w sali 17 Coll. Minus prof. U. P. dr Antoni Śmiech wygłosi drugą część swego nadzwyczaj interesującego cyklu p. t. „Narody świata starożytnego i początki ich cywilizacji”. — W poniedziałek, 5 bm o godz. 20 w sali Śniadeckich Coll. Medicum, ul. Fredry 10) prof. St. Kalandyk wygłosi o czyt o alchemii. Wstęp 50 gr. dla młodzieży i wojskowych niższych stopni 20 groszy.

WYSTAWY

— **Z Tow. Przyjaciół Sztuk Pięknych** (przy placu Wolności 18). W Salonie Towarzystwa Sztuk Pięknych jest obecnie wystawa trzech kolekcji: Zofii Dziurzyńskiej-Rosińskiej — pejzaże tatrzańskie i ciekawe motywy z Paryża; akwarele Macieja Nehringa, obejmujące portrety, kwiaty, widoki z Huculszczyzny i z wybrzeża lazurowego i finezyjne studia z Pomorza i z Italii; wreszcie Lucjana Michałowskiego. Wystawa otwarta codziennie od godz. 11—17 w niedzielę i święta od godz. 12—15.

— **Otwarcie wystawy kanarków** i Wlkp. Tow. Hodowli Kanarków nastąpi 4 bm, przez ks. dziekana Gorgolewskiego, proboszcza parafii św. Łazarza, w lokalu Kasyńa Obyw. ul. Marsz. Focha 81.

— **Tow. Kobiet Wzajemnej Pomocy.** W jutrzejszą niedzielę odbędzie się na sali Domu Królowej Jadwigi przy Alejach Marcinkowskich wystawa robótek ręcznych w wykonaniu artystycznym. Otwarcie nastąpi o godz. 11, poczem wystawę będzie można zwiedzać do godz. 18. Zaleca się zwiedzenie wystawy, szczególnie ze względu na czas przedgwiazdkowy. Wieczorem o godz. 7 odbędzie się herbata.

WYCHOWANIE. KURSY

— **Z Sekcji Koblcey L. O. P. P.** Dnia 6 bm odbędzie się kurs informacyjno-propagandowy o obronie przeciwgazowej, który składać się będzie z sześciu wykładów na następujące tematy: 1) Zadania i rola kobiety w dziedzinie przygotowania obrony L. O. P. P. 2) Nowoczesne środki i sposoby walki. Rola ludności cywilnej w przyszłej wojnie. Idea obrony u nas i u obcych. 3) Lotnictwo w walce. Trucizny, materiały zapalające. Środki bakteriologiczne. Skomplikowanie życia codziennego wskutek stosowania wyżej wymienionych środków. 4) Obrona przeciwlotnicza, przeciwgazowa, przeciwpożarowa. Wytuczne organizacji i jej charakter społeczny. 5) Obrona zbiorowa. Praktyczne sposoby ostrzeżenia i wskazówki. 6) Pierwsza pomoc i odkażanie.

Najlepsze prelegentki Wojewódzkiego Komitetu L. O. P. P. przyrzekły swój udział w wygłoszeniu powyższych wykładów. Pierwszy wykład odbędzie się punktualnie o godz. 20 we wtorek, 6 bm w gmachu Dyrekcji Kolejowej, ulica Skarbowa nr. 10 na I piętrze. Dalsze wykłady odbędzie się będą we wtorki i piątki o godz. 20-tej.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Zarząd Koła Poznańskiego Zjednoczenia Kobiet Słowiańskich** urządza wieczór kaszubski we wtorek, dnia 6 bm o godzinie 8 wieczorem, w Uniwersytecie (Coll. Minus, Sala Modrzewskiego). Program obejmuje słowo wstępne dr. Kameckiej, przemówienie b. kuratora B. Chrzastowskiego, śpiewy chóralskie, oraz wkład o Kaszubach dr. B. Stelmachowskiej. Goście mile widziani.

— **Z okazji sześćdziesięcioletnia istnienia Akademickiego Koła Polsko-Czechosłowackiego**, oraz celem uczczenia 20-lecia zgonu śp. Jarosława Vrchlickiego, wielkiego działacza na polu zbliżenia polsko-czechosłowackiego, odbędzie się we wtorek, dn. 6 bm, o godz. 20 w auli Wyższej Szkoły

Handlowej (Waly Zygmunta Starego 2-3) uroczysta akademja. W programie p. in. odezwy p. t. „Jarosław Vrchlicky” (prof. Hanus), recytacja utworów J. Vrchlickiego, występy zespołu muzycznego Bratniej Pomocy Stud. W. S. H., pieśni czeskie i polskie (odśpiewa p. Jadwiga Musielewska). Wstęp bezpłatny.

— **Loterja Z. O. P. P.** Już w niedzielę 4 bm można będzie nabywać losy na loterię fantową Związku Obrony Przemysłu Polskiego. Cena losu 50 gr. Losy nabywać można: w sekretariacie Związku Obrony Przemysłu Polskiego ul. Rzezy-pospolitej 1; w lokalu wystawowym, św. Marcina 70 (na rożni Al. Marcinkowskiej); w firmie St. Kalamajski pl. Wolności 6; w Drogerji Ks. Gadebusch, ul. Nowa 8 i w Drogerji „Pod Aniołem”, ulica Marszałka Focha 51 — Fanty wydawane będą od 12 do 15 grudnia.

— **Związek Obrony Przemysłu Polskiego** przypomina iż termin zgłaszania wystaw sklepowych upływa z dniem 3 bm. Zgłoszenia przyjmuje sekretariat Związku Obrony Przemysłu Polskiego, ul. Rzezy-pospolitej 1 tel. 25-95 w godz. od 8—15.

— **Biblioteka T. C. L. im. J. I. Kraszewskiego** — ul. Wrocławskiej 17 — otwarta codziennie od godz. 12—13 i od 16—19; w soboty od godz. 12—15. Kaucja 3 zł, abon. 1,50 zł, wpis 50 gr.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Automobilklub Wielkopolski** zmienił swój lokal klubowy. Nowy adres: Poznań, plac Wolności 11.

— **Tow. Wyd. „Polska Armia Błękitna”** przeniosło swój lokal z ul. 27 Grudnia nr. 19 na plac Wolności 3 m. 8. Tamże odbywają się w dalszym ciągu kursy języka francuskiego, wykładane przez p. W. Filipowską.

— **Koło Rodzicielskie przy 30 szkole powszechnej.** We wrześniu br. powstała w Poznaniu nowa szkoła powszechna żeńska nr. 30 przy ulicy Garncarskiej 7. W szkole tej uczy się 800 dziewcząt, przeważnie ze śródmieścia. W bieżącym tygodniu z inicjatywy kierowniczki tej szkoły p. R. Frączkowskiej zorganizowano przy szkole Koło Rodzicielskie. Do zarządu Koła weszli: p. Cieriejski jako prezes, N. Sypniewski jako wiceprezes, p. Kundkowska jako sekretarka i p. Górka jako skarbniczka. Po zaznajomieniu się ze statutem Koła, zarząd zwołał 28 ub mies. zebranie rodziców, na którym kierowniczka szkoły, p. R.

KRATKI SĄDOWE

Jeszcze sprawy Migacza i towarzyszy

W ostatnich czasach zdarzały się bardzo często oszukańcze sprzedaże gospodarstw rolnych, przyczem ofiarom oszustów padali naiwni gospodarze, pozbywający się niejednokrotnie ciężko zapracowanych, oszczędności.

Wczoraj odbyła się w sądzie okręgowym rozprawa; na ławie oskarżonych zasiadło czterech tego rodzaju oszustów. Józef Rybarczyk mianowany został przez Okręgowy Urząd Ziemski w Poznaniu administratorem osady Batorowo pod Lusowem, której właścicielem był skarb państwa. Rybarczkowi nie wolno osady nawet wydłużać, mimo to potrafił on w przeciągu 4 miesięcy sprzedać ją czterokrotnie, pobierając za to jako wpłatę na poczet kupionego gospodarstwa kolejno 6 tys. zł., 1200 zł., 3500 zł. i 1200 zł. Rybarczyk poszedł jeszcze dalej: zamienił z rolnikiem Andrzejem Migaczem osadę Batorowo na jego 120-morgowe gospodarstwo. Oszukany w ten sposób Migacz stał się współnikiem Rybarczyka.

W sprytnych tych transakcjach pomagał oszustom niejaki Józef Paluszkiwicz, którego rola polegała na tem,

Rodzina Tasiemków kaliskich pod kluczem

Z Kalisza donosi (mk):

Wstępna rodzina Lorantych, będąca pod obserwacją policji kaliskiej, co za spokojnie zachowywała się na terenie tutejszym. Jedynie zwróciło uwagę, że bracia Loranci często opuszczają Kalisz, udając się głównie na jarmarki w poznańskie. Ponieważ nie było żadnych skarg na nich, wyjazdki te uchodziły Lorantom na sucho. Aż przebrała się miarka Kaliski wydział śledczy znalazł się w posiadaniu dowodów występnych procederów całej paczki złodziejskiej, m. in. i bra-

ci Jana i Władysława Lorantych, zam. w Kaliszu.

Idąc po nitce do kłębka, policja kaliska ustaliła, że Loranci od dłuższego czasu uprawiali szantaż na jarmarkach w woj. poznańskim. dokąd często wyjeżdżali. Tam pod najrozmaitszymi groźbami i demotowaniem straganów wymuszali od kupców kaliskich opłaty za miejsca postojów. To opłacało się im sownie, gdyż niekiedy zarobili dziennie po 200 zł. i więcej. Policja przychwyciła ich i przekazała władzom sądowym, te zaś osadziły Lorantych w więzieniu.

Frączkowska w wyczerpującym referacie wskazała na konieczność współpracy wychowawczej rodziców ze szkołą, jako istotnego celu i zadania Koła Rodzicielskiego. W zrozumieniu trudnych warunków finansowych w jakich pracuje „dzisiejsza szkoła, zebrani rodzice w ilości 400 osób, jednogłośnie zadeklarowali się wpłacać na cele szkolne składkę miesięczną w wysokości 10 gr i wyżej, zależnie od stanu majątkowego członka Koła.

KRONIKA SĄDOWA

— **Za napad rabunkowy i opór przeciwko władzy.** Przed sądem okręgowym w Gnieźnie stawiali Antoni Silny, Stanisław Nowakowski i Władysław Nowakowski, wszyscy z Pakości, oskarżeni o to, że dnia 30 sierpnia br. napadli wspólnie na Józefa Jakubowskiego, pobili go i usiłowali obrabować a nadbiegłym policjantom Grzelczakowi i Zwierzykowskiemu stawili czynny opór. Sąd skazał Silnego na 3 lata więzienia, Stanisława N. na 1 i pół roku a Władysława N. na 8 miesięcy więzienia. (br.)

— **Za podpalenie.** Na wokandy sądu okręgowego w Gnieźnie znalazła się sprawa karna przeciwko Wilhelmowi i Kurtowi Lüdke z Jaroszewa (pow. wągrowiecki), oskarżonych o to, że dnia 17-go września ub roku wspólnie podpalili stodołę i oborę, własność ich ojca Hermana. Sąd skazał oskarżonych, w myśl wniosku prokuratora, na 2 lata więzienia. (br.)

— **Za zbrodnię przeciwko moralności.** Niejaki Łuka Matwiej rodem ze Zbaraza w Małopolsce wschodniej, bez stałego miejsca zamieszkania dnia 30 września zwałił 9-letnie dziewczę łakociami na ustronne miejsce i usiłował dokonać gwałtu, przyczem został ujęty. Onegdaj odpowiadając za to przed sądem okręgowym w Gnieźnie. Prokurator domagał się dla niego kary 5 lat ciężkiego więzienia. Ostatecznie skazano Matwieja na 2 lata więzienia. (br.)

JARMARKI

— **MIEDZYZYCHÓD.** We wtorek, dnia 13 bm odbędzie się jarmark kramny oraz na bydło, konie i nierogaciznę.

— **OBORNIKI.** We wtorek 6 bm odbędzie się jarmark kramny oraz na konie, bydło i świnię.

— **MUROWANA GOŚLINA,** pow. Oborniki. W środę, dnia 7 bm. odbędzie się jarmark kramny.

— **SZAMOTUŁY.** Następny jarmark na konie i bydło odbędzie się w środę, dn. 14 bm.

— **WIELEN.** W środę, dnia 14 bm. odbędzie się jarmark kramny, oraz na konie, bydło i trzodę chlewną.

Z Kaliskiego

— **WIELUŃ,** (Osobiste.) Z dniem 1 bm. został przeniesiony dotychczasowy starosta p. B. Kaczorowski na równorzędne stanowisko do Pultuska. Kierownictwo tutejszego starostwa objął p. Niechrzanowski dotychczasowy referendarz starostwa w Bielsku.

— (Zjazd fryzjerów.) Odbył się tu powiatowy zjazd fryzjerów, na którym wybrano nowy zarząd Związku z p. H. Zychlę na czele.

Sprawa Jeszke contra Sonnewend

Dzisiaj w południe w Sądzie Okręgowym w Poznaniu odbył się termin publikacyjny w procesie posta Jeszkego przeciwko p. Sonnewendowi. Sąd pod przewodnictwem prezesa Siebaucera uchylił wyrok pierwszej instancji, zasądzały p. Sonnewenda na grzywnę w wysokości 300 zł. z par. 185 (zniewaga formalna) i zasądził go z par. 186 (świadome rozświecanie faktów, zdolnych kogoś poniżyć lub podać w pogardę) na 300 zł. grzywny. Karę osk. darowano na podstawie amnestji. W motywach sąd uwzględnił przynajmniej się oskarżonego, który powiedział do świadka Milewskiego, że p. Jeszke jako poseł wyrabia protekcję i pobiera za to pieniądze. Sąd uwzględnił jako okoliczność łagodzącą dotychczasową niekaralność oskarżonego.

Wstrząsająca zbrodnia 19-letniego szaleńca

Zastrzelił dwie osoby i zranił dwie dalsze

Nasz pomorski korespondent (x) donosi z Gollubia:

W czwartek, dnia 1 bm, w południe dokonano w cichej, pod Gollubiem położonej wiosce Sokolagóra ciężkiej. krew w żyłach mrozącej zbrodni na rodzinie zamożnej i ogólnie szanowanego rolnika Lewandowskiego Bohaterem zbrodni był parobek Lewandowskich, 19-letni, Feliks Cierzniewski, pochodzący z Nowogrodka, pow. rypińskiego. Tem zbrodni była miłość i zemsta.

C. zakochał się w 16-letniej córce Lewandowskich, Józefie, i starał się o jej względy; gdy rodzice Józefy się o tych zamiarach dowiedzieli, wydalił go ze służby. C. wałęsał się przez dłuższy czas w okolicy i powziął wówczas myśl zemścić się na rodzinie Lewandowskich. W czwartek, gdy Lewandowski zajęty był w stajni, zjawił się nagle Cierzniewski i oddał strzał z rewolweru w kierunku swego byłego

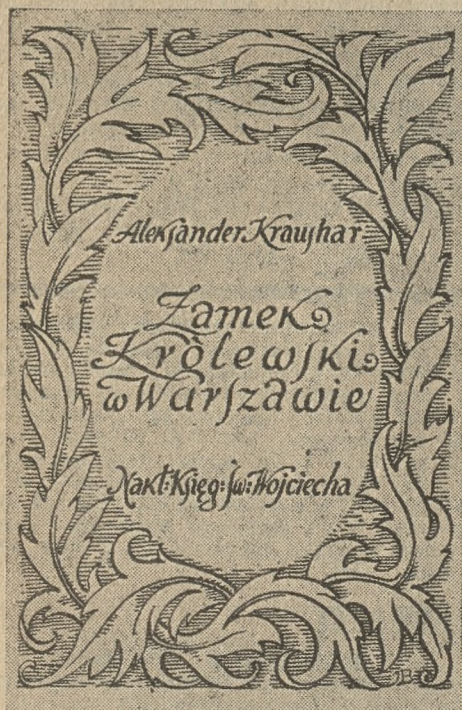
chlebodawcy, raniąc go śmiertelnie. — Kula przeszła mu przez głowę i utkwiła w czaszce powyżej oka. Na odgłos strzału wybiegła żona L. z mieszkania, lecz, widząc uzbrojonego w broń parobczaka, cofnęła się. Wówczas szaleńiec, dogoniwszy Lewandowską w kuchni, strzelił ponownie, kładąc ją trupem na miejscu. Następny strzał przeznaczył C. Józefie, którą ranił lekko w rękę. Z kolei odszukał zbrodniarz ojca Lewandowskiego, 70-letniego starca, do którego pałał specjalną nienawiścią i skierował ku niemu broń, którą na szczęście się zacięła. Wówczas C. uchwycił szpadel i uderzył starca kilkakrotnie; L. odniósł ciężką ranę w głowę i ręce, którymi się zasiał.

Po dokonanej zbrodni wszedł zbrodniarz na rower i udał się do Gollubia, oddając się w ręce policji. Tu przedstawił mordercę szczegółowy przebieg szatańskiego czynu, zaznaczając cynicznie, że zamiarem jego było wy-

strzelić całą rodzinę, a potem popełnić samobójstwo; samosądu nie mógł jednak wykonać, ponieważ broń się zacięła. Rewolwer, który nabył rzekomo od nieznanych mu wyrosków, wrzucił po dokonanej zbrodni do bagna.

Śmiertelnie rannego Lewandowskiego (właściciela większego gospodarstwa) odwieziono do szpitala powiatowego w Wąbrzeźnie, gdzie zmarł następnej nocy. L. liczył lat 50 a żona jego lat 42. Osierocił on 4 dzieci, z których Józefa była najstarszą. Cemu zbrodniarz w ostatniej chwili nie dokonał na niej postanowionego zamian, ujawni niewątpliwie wdrożone śledztwo. Młodsze rodzeństwo, wracając ze szkoły, dowiedziało się w drodze o straszną zbrodni. Nieutulonemi w smutku i bólu sierotami zapiekowali się sąsiedzi. Ohydna zbrodnia wywołała w całej okolicy wstrząsające wrażenia.

Z III serji naszych premij książkowych na m. grudzień

„Zamek królewski w Warszawie”. Dzieło napisane przez zasłużonego badacza dziejów starej Warszawy, Aleksandra Kraushara. Wspaniałe wydawnictwo albumowe z 57 ilustracjami całostronicowymi w rotograturze. — Wskrzesza przed oczami naszem urok, bogactwo i kulturę zabytku siedziby królewskiej. W zajmującej swej rozprawie znakomity autor rozwija ciekawy obraz kultury naszej i stosunku jej do cywilizacji zachodnio-europejskiej. Cena księgarska tej pięknej książki albumowej wynosi zł 16.—, a dla abonentów „Kurjera Pozn.” tylko zł 8.— za gotówkę.

Drugie dzieło w tej serji — to inż. Szczepana Jeleńskiego „Śladami Pitagorasa”. Jest to niesłychanie ciekawie opracowany olbrzymi zbiór rozrywek matematycznych. Książka poprostu znakomita, podająca w formie popularnej i niezwykle żywej i barwnej — obliczenia kalendarzowe (z wiecznym kalendarzem), dorobek matematyczny Pitagorasa, różne układy liczbowe, liczby olbrzymie i olbrzymie liliputy, matematykę w żywej przyrodzie, figury magiczne, liczby i tajemnice (szyfry i prognozy), zadania anegdotyczne, gry, zabawy i łamigłówki, tryskające humorem figle i żarciki matematyczne. Kopalnia wiadomości. Za największą zasługę autora, oprócz dostarczenia pożytecznej rozrywki, poczytać należy rozbudzenie w czytelniku młodym i starym sympatii dla matematyki, występującej tu jako coś żywego i naprawdę pięknego.

Objętość tej książki 433 stron dużego formatu z 286 rysunkami. Cena księgarska zł 10.—, dla abonentów „Kurjera Pozn.” tylko zł 5.—.

Na posyłkę pocztową dołączyć należy 80 gr. bez względu na ilość książek wybranych z serji.

Oba te dzieła włączyliśmy do serji grudniowej, by abonentom naszym umożliwić nabycie ładnych i pożytecznych podarków gwiazdkowych.

Wesele u piratów pustyni afrykańskiej

Dwaj dziennikarze włoscy, którzy, spóźniwszy się na statek, odchodzący z portu Tripolisu, musieli spędzić bezczynnie dwa tygodnie w mieście afrykańskiej w oczekiwaniu na następną okazję, udali się z nudów i ciekawości w głąb pustyni Libijskiej dla przyjrzenia się zbliżającej się obrzędowi weselnemu wśród beduinów. Jeden z nich bowiem, który władał nieco językiem arabskim, wyczytał w dzienniku trypolitańskim zawiadomienie o ślubie szejka Gharianu, młodego, zagubionego w piaskach Libji, z młodą beduiną.

Droga do Gharianu wynosi dwie godziny jazdy koleją z Tripolisu. Przedsięwzięcie nie było więc trudne, jeśli chodzi o jazdę, ile o możliwość dostania się na uroczystości weselne. Szeik Gharianu, który w dniu poprzednim wraz ze swą bandą łupi karawany, przeciągające przez skaliste urwiska Dżebel, nie pała zapewne chęcią zaproszenia białych do swego domu, rodzina zaś panny młodej nie ma prawa zapraszać gości.

„W Gharian, zaraz po wyjściu z wagonu — opowiada dziennikarz włoski — wpadliśmy na bandę młodych chłopców arabskich, dmących w trąby przy akompaniamencie cymbałów i kobzy. Piękna muzyka wywoływała ogólny zachwyt wśród tubylców.

„Zakkar!” — krzyknął mi w ucho sprzedawca melonów — „Zakkar, szeik żeni się, wielki szeik bierze żonę!”

Znaleźliśmy się zatem odrazu w centrum uroczystości weselnych. Nie pozostało więc nic innego, jak iść krok w krok za muzykantami. Ale tu czekała nas przeprawa nieładna. „Orkiestra” wędrowała po całej osadzie, tam i sam, aż do zachodu słońca. Zziębnięci, zdyszani ledwo powłóczyliśmy nogami pod wieczór. Wreszcie, idąc trop w trop za muzyką, znaleźliśmy się w pobliżu rodziców panny młodej. Tymczasem zapadła już noc. Zapalono pochodnie smolone, rozległ się basowy głos drewnianej trąby weselnej. Nagle urywa się cała wrzawa, a teraz rozlega się przyciszony śpiew kobiet, t. zw. „Zagruta”, hymn powitalny na cześć gości. Śpiewy i tańce trwają aż do północy.

Zmęczone tancerki rzucają się w końcu ciężko dysząc na ziemię.

Tak schodzi noc. Ledwo słońce rzuciło swe pierwsze promienie na domki osady, udaje się już pan młody na białym wielbłądzie w drogę do domu oblubienicy. Krocząc za szejkiem wielbłądy w liczbie sześciu dźwigają na swych grzbietach podarki dla panny młodej. Po bokach orszaku harują na ognistych, pięknych koniach zbrojni beduii, towarzysze pana młodego, piraci pustyni.

Na spotkanie orszaku pana młodego wybiega trębacz i prowadzi go do domu oblubienicy, gdzie goście witają orszak ogłuszającym wrzaskiem. Teraz na białym wielbłądzie, w klatce z wierzbinowych prętów, podjeżdża naręczona. Podbiega służba i rozpedza tłum ciekawych. Wśród modłów zdejmują klatkę z grzbietu wielbłąda, stawiając ją na ziemi. Szeik zbliża się do klatki i zrywa śmiałą dłoń dywan, okrywając klatkę. Wylamuje cienkie pręty jeden po drugim, wreszcie oczom tłumowi ukazuje się młoda naręczona. Jeszcze chwila — szeik trzyma ją w ramionach i unosi do góry. Tłum szaleje z zachwytem, wrzawa weselna, tańce, rytmiczne ruchy sięgają zenitu. Wśród odgłosów muzyki i śpiewów młoda para kroczy ku siedzibie szejka. Na wozach i wielbłądach wiozą za nią sprzęty domowe, wyprawę weselną panny młodej.

„Ledwo zapadł mrok, a już ciągną korowodem goście ku zagrodzie młodych. Każdy z nich trzyma wysoko na kiju przytwierdzonej lampkę naftową. Na spotkanie nie wychodzi matka młodej i wylewa przed gośćmi na ziemię najcenniejszy dar pustyni — wodę z glinianego garnka — symbol dziewictwa.

Siedem dni i siedem nocy trwają uroczystości weselne. Przez siedem dni nosi oblubienica tytuł honorowy królowej, nowożeńiec — tytuł sułtana. Gdy „Goffa” (poniedziałek) się kończy, kończą się też obrzędy weselne. Żona przystępuje do pełnienia swych nowych obowiązków domowych, mąż udaje się na swe wędrowki i wyprawy rozbójnicze w głąb pustyni”.

Or.

Z naszej przyrody

Sikorki

Dlaczego sikorki trzymane w klatce? — Jej żywy temperament i wesołość żywiołowa spędzają ludziom z czoła fraszki — Zakochane parki — Kolorowość bajeczna upierzenia i towarzyskość — Przyjaźń z dziećmi — Śpiewają lepiej na wiosnę — Sikorka w izbie, nieprzyjaźń z kotem, poufalość z psem

Powiadają, że nie dla śpiewu trzyma się sikorkę w klatce, tylko dla jej wesołego usposobienia i humoru, które wokół siebie rozciąga, dalej dla jej pełnych wdzięku skoków, pól i szczybiotania.

Powiadają, że sikorka zdolna swym zachowaniem spędzić z czoła chmury pograżonemu w smętku, pobudzić do śmiechu najbardziej tragicznie usposobionego człowieka.

Ma ona temperament żywiołowy, jest w niej szczerość radości ptaszęcej, która się i ludziom i ptakom tak łatwo udziela. Wszakże o jednym powinniśmy pamiętać. Trzeba w klatce zamknąć parkę, bo dopiero wówczas tak zapamiętałe zakochany samiec jak i samiczka czują się szczęśliwi. Żyje w świecie 300 gatunków tych ptasząt, a tylko kilka umielibyśmy zapamiętać.

Ubarwienie piór jest bardzo różne, tylko kształt ptaszka jest jednakowy, czy zwie się bogatka, czy sikorką ubogą w brunatnym kubraczku i w czarnej kapotce, czy maleńkim raniuszkiem, czy sikorą czubatą...

Są to drobne ptaszka dość krępej budowy o miękkim jak jedwab upierzeniu.

Dziób krótki dość gruby, umożliwiający wykuwanie poczwarki owadów z pod kory. Skrzydła zaokrąglone, ogon rozmaitej długości, nogi silne z mocnym zakrzywionym pazurami, umożliwiającymi bójki.

Są towarzyskie, nadzwyczaj ruchliwe i żwawe, kręcą się gromadkami po gałęziach, łowiąc latem owady i wybierając larwy i ich jajka z pod kory. Wciąż piszczą i tym sposobem zwrócić na siebie naszą uwagę.

Są one najlepszymi obrońcami drzew wraz z bargielami, pelczaczami, głównymi pomocnikami dzieci. To też widzimy je często w stadkach z dziećmi, przelatującymi z jednego do drugiego ogrodu, z jednego do drugiego lasu.

Na zimę żyje sikorka w pobliżu zabudowań ludzkich, także w parkach wielkich miast. Najłatwiej usłyszeć je śpiewając na placu Bernardyńskim, na Winiarach i w parkach podmiejskich, gdzie przyjaciół, zwłaszcza w

parku wildeckim, syją im żywność na zastawione dla nich umyślnie wysokie stoły.

Mówią o sikorkach, że śpiewają słabo, i że dopiero wiosną wydobywają z gardziółki ładniejsze tony. Prawda, popisy sikorek nie mają takiego powodzenia, jak koncerty wiosenne rudzików, pleszki, drozdów lub gajówek; w tonach ich mało urozmaicenia. Zwykle słyszy się sikorkę naśladującą w dwóch tonach, niższym i wyższym, skrzypienie pumpki zardzewiałej!

Za to mają dużo poczucia rytmu. Znajdując się na ich repertuarze druga śpiewka ma wyraźny rytm krakowiaka. Lud więc naśladował śpiew sikorki.

Sikorki mimo swej niepozornej postawy są ptaszkami usposobionymi bardzo wojowniczo. Hiszpanie, jak wiadomo, nazywają je wojownikami „guerrero”. Sikorka zbierać będzie krew innego ptaszka, rozsznuta kropkami na śniegu, a postrzelonego, o ile może, pożera. Lubią też, zwłaszcza w lecie i jesienią, nocować w trzcinie nad wodą, gdzie się zbiera różne ptactwo.

Sikorka w przeciwieństwie do innych naszych płochych ptaków śpiewających okazuje schwytność i wypuszczona z dłoni w izbie ogromną pewność siebie. Po rozejrzeniu się w minucie czuje się jak u siebie „w domu”. Wkrótce też pozna pana domu i okazuje mu największą szacunek.

Kota nie spuści z oczu. Znajdując się na bezpiecznym miejscu w izbie na szafie, wyszłazę go i doprowadza do tego, że kot ze spuszczonego ogonem i łbem z izby uchodzi. Psa lekceważy i siada mu nawet na grzbiecie. Mimo tego pozornego zadowolenia nie pominiemy żadnej okazji, aby z pokoju, czy to oknem otwartym, czy drzwiami, umknąć.

Niechaj tylko słonko jesienne uśmiechnie się na chwilę, sikorki w stadkach obsiadają drzewo i bawią się tak wesoło, z taką swobodą i pewnością siebie, jakby nastąpiła dla nich już wiosna. Sikorki wnoszą do nas nawet w dni pochmurne jesieni radość i wesołość słoneczną.

EREL.

114-letni farmer polski w Ameryce

Jak donoszą pisma polsko-amerykańskie, kilka tygodni temu zmarł na swojej farmie w Twin Lake, niedaleko Muskegon (Michigan w St. Zjedn.), Franciszek Miller, liczący 114 lat. Zmarły urodził się w Suwałkach w Wielki Piątek 1818 r. Z Polski przyjechał do Stanów Zjednoczonych 80 lat temu. Osiedlił się i zawsze pracował na farmie. Przestał pracować dwa miesiące przed śmiercią z powodu choroby. Pozostawił 84-letnią żonę i kilkoro dorosłych dzieci.

Radość życia

traci wiele ludzi, których dręczą okropne bóle reumatyczne i nerwowe. Lecz niema powodu do rozpacz, gdyż już wiele tysięcy cierpiących odzyskało swe zdrowie przy pomocy Togału. Tabletki Togału bowiem często zwalczają te niedomagania. Togał wstrzymuje nagromadzenie się kwasu moczowego. Nieszkodliwy dla serca, żołądka i innych organów. Do nabycia we wszystkich aptekach.

n 6784

EMULSJA Tranowa SCOTT & Bowne

to odżywka witaminowa dla naszych dzieci od dziś znacznie tańsza i dostępna dla wszystkich!!!

We wszystkich krajach świata daje każda dobra matka swym dzieciom prawdziwą Emulację Tranową wyrobu firmy Scott & Bowne, tembardziej, że jest ona tak tania:

	dawniej	obecnie
Mala flaszka (połówka)	zł 2.50	tylko zł 2.—
Normalna flaszka	„ 4.50	„ 3.—
Wielka flaszka podwójna	„ 5.50	„ 4.50

Prawdziwa Emulsja Tranowa wyrobu Scott & Bowne jest już do nabycia po niższych cenach

U w a g a! Wystrzegajcie się naśladownictwa — zwracajcie uwagę na nasz znak ochronny!

Duszą miłosierdzia jest miłosierdzie nad duszą

O działalności katolickiej akcji dobroczynnej Poznańskiego Okręgu „Caritas” w latach 1930-31 i 1931-32 (do 1 października 1932 roku)

„Dzień Ubogich”, któremu w myśl podniosłej odezwy J. Em. Ks. Kardynała - Prymasa poświęcona ma być jutrzejsza niedziela, jest sposobną chwilą, by poinformować szerszy ogół z najistotniejszymi fragmentami działalności katolickiej akcji dobroczynnej Poznańskiego Okręgu „Caritas”.

Centralą wszystkich katolickich organizacji dobroczynnych na terenie miasta Poznania, jest Pozn. Okręg „Caritas”, powstały pod koniec roku 1925 z inicjatywy ks. biskupa Dymka, który też był pierwszym dyrektorem okręgu.

Scentralizowanie wielkiej w swych rozmiarach katolickiej akcji dobroczynnej rozproszonej w różnych owoce działających stowarzyszeniach dobroczynnych w okręgu, stało się podstawą jednolitej i celowej akcji charytatywnej na całym terenie naszego miasta. Przy parafjach powstały wydzielone parafjalne „Caritasy”. Nastąpił podział pracy. Biuro „Caritas” przy Nowym Rynku 13 odcisnęło, a załatwianie lokalnych potrzeb tak rozlicznych, uskuteczniło na miejscu w parafjach. Wydz. parafjalnych istnieje obecnie 16, a siedemnastym, jest wydział lokalny dla smutnych spraw mieszkańców tak zwanego „Wesołego Miasteczka”. Jest to dzielnica, która będąc, że największej potrzebowała opieki i pomocy.

W kilku latach istnienia Pozn. Okr. „Caritas”, katolicka praca dobroczynna wydała wielkie i błogostawione owoce. Szczególniej okazało się to w latach pogłębiającego się kryzysu i wzrastającego bezrobocia. Mimo wydatnego zubożenia społeczeństwa współpraca z władzami i towarzystwami dobroczynnymi ustawicznie wzrastała. Dobrowolna ofiarności społeczna postawiona w obliczu ciężkiej próby zdała chwalebny egzamin.

Działy pracy Pozn. Okr. „Caritas” Bezpłatna poradnia prawna

Działy pracy Poznańskiego Okręgu „Caritas” w liczbie 10 są najwymowniejszym zobrazowaniem tej rozległej i pełnej poświęcenia ofiarności działalności. W poradni „Caritas” udzielano porad prawnych osobom ubogim. Informowano niezamożnych i bezrobotnych o przysługujących im uprawnieniach wypływających z ubezpieczeń społecznych, jak kasy chorych, rent inwalidzkich itp., informowano w sprawie sporów mieszkaniowych, załatwiano reklamacje różne i wnioski do władz i instytucji. W r. 1930/31 udzielono różnych porad 43, w roku sprawozdawczym 1931/32 — 71. Przy udzielaniu porad prawnych współpracowali pp.: mec. Cichowicz i p. prezes Szaniewicz.

Wywiadownia „Caritasu”

Wywiadownia „Caritasu” jest jedną z ważnych niezwykle gałęzi. W dziale tym pracowały wszystkie siostry parafjalne. Konieczność sprawozdania stosunków osobistych zgłaszających się po wsparcie, w racjonalnym dziele dobroczynności wielką odgrywa rolę. Obeznane ze stosunkami na terenie swych parafii siostry parafjalne mogły informacje potrzebne zbierać będąc najlepiej. Toteż cyfry najlepiej uświadczają ogrom tego działu pracy. W roku sprawozdawczym 1930/31 przeprowadzono wywiadów 10.738, a w roku 1931/32 wywiadów było 25.167.

Szatnia i rozdawnictwo odzieży

Ruchliwym i popularnym działem „Caritas” jest szatnia. Przyjmuje się tam ofiarowaną przez obywateli odzież, odkaża się ją i naprawia. Przyjmuje się tam również meble i sprzęty, dalej odpadki domowe jak: makulaturę, butelki itp. — sprzedaż tych przedmiotów powiększa fundusze. Również naprawia się tam biednym obuwie za minimalną opłatą, lub zupełnie bezpłatnie. Niedoceniany w domu sprzęt, lub część odzieży „opatrzonej” nieraz trochę, sprawiły wielką radość i uczucie wdzięczności dla nieznanego zwykłego ofiarodawcy. Łącznie z Komitetem do spraw bezrobocia na m. Poznań, który miał z „Caritasem” wspólną szatnię, wydano w r. 1930 — 30.091 ubogim razem 20.050 przedmiotów, w roku następnym otrzymało z szatni pomoc 79.926 ubogich, którym wydano 34.687 przedmiotów. Zelowano obuwie w r. 1930/31 — 878 ubogim, a w roku następnym 974 ubogich zgłosiło się o podzelowanie obuwia. W pierwszym

roku sprawozdawczym dochód ze sprzedaży odpadków wynosił 4599 zł., a w drugim 2.166 złotych.

Praca w drwalni

W drwalni „Caritas” przy Górnej Włdzie 34 zatrudnia się włóczków, żebraków i ubogich zdolnych do pracy. Ruch w drwalni zwiększył się tak pod względem liczby pracujących, jak i pod względem sprzedaży drzewa. W roku 1930/31 wysłano do pracy w drwalni 501 osób, z której to liczby 247 pracy nie przyjęło. W roku następnym, na ogólną liczbę wysłanych do drwalni 699, nie przyjęło pracy 240. W pierwszym roku sprawozdawczym zakupiono 28, a w następnym roku 73 wagony drzewa. Praca w drwalni polegała na rąbaniu i rżnięciu drzewa.

Pośrednictwo pracy

Dział pośrednictwa pracy wykazał się może okazałymi rezultatami. W r. 1930/31 z pośrednictwa biura „Caritas” uzyskało pracę w służbie domowej 196 kobiet, 4 chłopców uzyskało pracę na wsi, sześć młodziarzy uzyskało posady posłańców, dalej uzyskało pracę 3 rzemieślników. W roku następnym na 354 zgłaszających się kobiet i dziewcząt ze służby domowej otrzymało pracę 332, dalej 38 robotników niewykwalifikowanych na 52 zgłoszonych, 9 rzemieślników na 16 zgłoszonych, oraz 15 ze służby gospodarczej i 2 pracowników w przemyśle konfekcyjnym. Do prac przygodnych skierowano 79 osób. Najtrudniej było z pracownikami umysłowymi, gdyż na 72 zgłoszonych uzyskało pracę zaledwie 3.

Opieka nad dziećmi i młodzieżą

Właściwie są to dwa działy, jednak zakres ich działania tak sobie bliski, nadaje się do omówienia pod jedną rubryką. Pozn. Okr. „Caritas” prowadził w obu latach sprawozdawczych usilną propagandę w kierunku dożywiania dzieci. Dzięki zrozumieniu społeczeństwa dla doniosłości tego rodzaju akcji dobroczynnej, skierowano w r. 1930/31 na obiady do domów prywatnych 2.019 dzieci. W roku następnym, z poręki „Caritasu” otrzymywało obiady w domach prywatnych tylko 325, gdyż sprawą dożywiania dzieci w szkołach, zajął się Komitet do spraw bezrobocia.

Rozległa jest opieka „Caritasu” nad dziećmi i młodzieżą. Np. na terenach „Wesołego Miasteczka” urządzono świetlicę, która w tych ciężkich warunkach mieszkaniowych jest dla dziesiątów wielkiem dobrodziejstwem. Rodzice posyłają tam dzieci chętnie, gdyż pod okiem kierowniczkich świetlicy, dzieci w liczbie 63 odrabiają zadania szkolne, otrzymując podwieczorek pożywny jako posiłek.

Opieka zapobiegawcza nad młodzieżą moralnie zagrożoną, nad sierotami i dziećmi nieślubnymi pozbawionymi wychowania, była jedną z poważnych czynności. Starano się skutecznie dla tej młodzieży o pracę, udzielano pomocy i skutecznych porad.

Są jeszcze działy, zasługujące na omówienie. Zwalczanie nierządu i niemoralności prowadził „Caritas” z Tow. „Przystań” i owoce tej pracy są duże. Moralnie wpływało na upadłe dziewczęta; w szpitalu urządzano dla nich rekolekcje. Wskazywano na straty dla duszy i ciała. Drugim polem działalności był „Dom św. Elżbiety” na Jezycach, znajdujący się pod kierunkiem wydziału parafjalnego. Szereg upadłych dziewcząt dzięki tej pracy wróciło do uczciwego życia.

Opieka nad chorymi ześrodkowuje się w osobnym wydziale. Urządzono „dni chorych” w 3 parafjach, a inicjatywę w tym kierunku przyjęli chorzy z wielkiem zadowoleniem. Poza tem w styczniu 1931 r. powierzono „Caritasowi” przeprowadzenie tygodnia przeciwcwrużliczego.

Ścisła współpraca istnieje z Towarzystwem Opieki nad Więźniami. W biurach Pozn. Okr. „Caritas” niesie się pomoc tym, którzy oddzielają się od reszty świata i pokutując za swe występki w więzieniu, krzywdzą swe rodziny. W poprzednim roku sprawozdawczym załatwiono 14, a w roku ostatnim 64 spraw więźniów.

W prowadzonych przez wydział parafjalne kartotekach jest obraz rozległej działalności. W r. 1930/31 załatwiono ogółem 121.326, a w roku ostatnim 98.247 spraw. Sprawozdanie kasowe za rok 1930/31 wykazuje w do-

POMÓŻCIE, POMÓŻCIE...

„COKOLWIEK UCZYNILIŚCIE JEDNEMU Z TYCH DŁO BRACI MOICH NAJMIĘDSZYCH, MNIEŚCIE UCZYNILI.”
(EW. SW. MATEUSZA 25)

... woła do nas olbrzymia rzesza ubogich, głodnych, chorych!
Jesteśmy nad krawędzią rozpacz! Czyż odmówisz bratu swemu?
Obowiązkiem chwili jest
poprzeć jednomyślnie akcję charytatywną
Z okazji Dnia ubogich zrealizuj ten obowiązek w czynie
Wzywa Cię
Poznański Okręg „CARITAS”, Nowy Rynek 13.

Technika pracy umysłowej.

Wszelka praca w ogóle, a umysłowa w szczególności wymaga pogodnego umysłu, wnikliwego sposobu myślenia i wytrzymalności. Pracownik umysłowy jest tylko wówczas ceniony, gdy wychodzi poza przeciętną miarę pełnowartościową sprawność na dłuższą metę jest możliwa tylko w wypadku starannego uzupełniania zużytej energii umysłowej, co w pierwszym rzędzie uzyskać można przez odpowiednie odżywianie. Zbyt obfite odżywianie się hamuje bystrość umysłu. Pracownikowi umysłowemu nie trzeba ilościowo, ale jakościowo odpowiedniego pożywienia. Najlepszym

uzupełnieniem pożywienia jest Ovomaltyna-odżywka, w której przez specjalną produkcję zachowane zostało całe bogactwo witamin, diastazy i lecytyny. Filizanka Ovomaltyny na śniadanie jest najlepszą ręką owocną, całodzienną pracę Filizanka Ovomaltyny przed snaniem uspokaja nerwy i przywraca zużytą sprężystość umysłu. — Ovomaltynę nabyć można we wszystkich aptekach i składach aptecznych (drogeriach). Próbkę i broszurę wysła bezpłatnie Fabryka Chemiczna Farmaceutyczna Dr. A. Wander, Sp. Akc. Kraków. ng 6778

chodach 189.023,45 zł., w rozrachodach 193.548,80 zł.; w ostatnim roku sprawozdawczym dochód wynosił 212.418,87 zł., a rozchód 198.374,84 zł. Są to sumy zebrane przez wydziały parafjalne i okręg poznański „Caritas” z dobrowolnej dobroczynności. Obiadów wydano w czasie od 1 kwietnia 1931 do 31 marca 1932 r. ogółem w „Tanich Kuchniach” 656.574.

Suche wyrwane cyfry świadczą o gigantycznej pracy i doniosłej akcji Pozn. Okr. „Caritas”. Wszystkie te sumy przeznaczają się na pomoc cierpiącym nędzę i niedostatek. Administracja tak osobowa jak i rzeczowa kosztuje niewielki procent.

Ogół publiczności może i powinien do „Caritasu” odnosić się z bezwzględnie zaufaniem. Ofiarności nasza nie powinna słabnąć. Wzгляд na wielkie potrzeby katolickiej dobroczynności zaleconej nam przez naszego Arcypasterza, niech w jutrzejszy „Dzień Ubogich” przypomni nam, że: „Duszą miłosierdzia jest miłosierdzie nad duszą”. (kl)

Piwowarstwo w starożytnym Egipcie

Warzenie piwa znane było już ludom starożytnym, a także Egipcjanom, jak o tem świadczą odnalezione napisy Bózek Oziris jako piekun rolnictwa patronował także kunsztowi piwowarskiemu. Ile że głównym składnikiem piwa jest jęczmień. Tem się też tłumaczy, że Grecy starożytni utożsamiali bóstwa Ozirisa z swym Djonizosem, a Rzymianie z Bachusem.

Konatkowska Zielińska-Łabędzińska Szrajberówna

W czwartek, 8 b. m. odbędzie się koncert inauguracyjny w pięknej sali św. Marcina. Wystąpią w nim Gertruda Konatkowska (fortepian), Mira Zielińska - Łabędzińska (śpiew) i Marja Szrajberówna (skrzypce). Akompaniament prof. Raczkowski. Artyści nasi ofiarowali swój koncert w całości na cele dobroczynne. Koncert odbędzie się staraniem Tow. Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo par. świętomarcinińskiej. Bilety w cenie zł. 3, 2, 1 oraz 50 gr do nabycia w składzie cukierków p. f. „Irys” obok kościoła św. Marcina.

W jaki sposób zaś starożytni Egipcjanie warzyli piwo, o tem dowiadujemy się z świeżo odkopanych obrazów, znalezionych w grobowcu kapłana Ozirisa. Przedstawiony jest tam proces od mienienia jęczmienia aż do urabiania ciasta, stanowiącego masę fermentującą. Późniejsi podróżnicy greccy donoszą, że produkt ten był koloru jasnego. Dawne miasto Pelusium, obecnie arabskie Tineh, położone w pobliżu Port Said, było ośrodkiem egipskiego przemysłu piwowarskiego, którego początki, sądząc po dokumentach grobowcowych, sięgają do roku 2000 przed nar. Chr.

**POPIERAJCIE TANIE KUCHNIE
BO ONE KARMIA WSZYSTKICH
GŁODNYCH!**

ŻYCIE MŁODZIEŻY AKADEMICKIEJ

Redaktor odpowiedzialny: Bogdan Piotrowski.

Działalność Koła Medyków U. P.

w roku sprawozdawczym 1931-32

Praca zarządu szła przede wszystkim w trzech zasadniczych kierunkach: społecznym, naukowym i samopomocowym. W każdej z tych dziedzin obecny zarząd wykazał się znacznym dorobkiem. Świadczącym o jego planowej, systematycznej i ofiarnej pracy.

Przejdźmy kolejno poszczególne gałęzie działalności organizacji. Pracą społeczną kierowała sekcja oświatowo-społeczna. Oto kilka danych z jej działalności. Członkowie Koła wygłosili około 30 referatów w stowarzyszeniach miasta Poznania. Dla szerokiej publiczności urządzone w poście cykl wykładów z dziedziny medycyny popularnej, wygłoszonych łaskawie przez panów profesorów wydziału lekarskiego U. P. Dla jednej z drużyn harcerskich urządzono kurs samarytański, połączony z kursem obrony przeciwgazowej. Czynem o wielkiej doniosłości społecznej było założenie bezpłatnej poradni lekarskiej na „Smutnem Miasteczku”. W ambulatorium udzielono około 400 porad lekarskich. Kierownikiem ambulatorium jest dr Tomaszewski, asystent szpitala miejskiego.

Pracą naukową. W celu ułatwienia członkom Koła pracy naukowej stworzono kilka naukowe przy zakładzie mikrobiologii i anatomii patologicznej. Chcąc pobudzić medyków do pracy naukowej, a jednocześnie przyjąć im z pomocą materiałną ogłoszono konkurs prac naukowych z nagrodami na łączną sumę 500 zł. Zorganizowano dwie wycieczki naukowe do Warszawy i Gniezna, dając w ten sposób członkom Koła możliwość poznania szpitalnictwa w innych ośrodkach Polski. Bardzo interesująca była wycieczka do Zakładu Gluchoniemych na Śródcie, dająca możliwość zapoznania się ze skomplikowaną metodą nauki i porozumiewania się głuchoniemych. Aby zapoznać członków Koła z przyszłymi obowiązkami społecznymi urządzono referaty dyskusyjne nt. o „Związku Lekarzy Polskich”, „Kasach Chorych”, „Międzynarodowym Związku Lekarzy”.

Zarząd Koła kładł wielki nacisk na powiększenie i wyposażenie w najnowsze dzieła medyczne biblioteki. Ilość tomów w roku 1931/32 wzrosła do 1100 tomów.

Pragnąc uprzęścić członkom Koła zdobywanie materiałów do prac naukowych założono archiwum biblioteczne, zapobiegając w ten sposób utracie dzieł polskich, francuskich, rosyjskich i niemieckich, skompletowano około 700 tomów czasopism polskich, francuskich, czeskich i niemieckich. Wyposażono bibliotekę w współczesne fachowe czasopisma polskie i zagraniczne. Dużą pomocą w dziedzinie naukowej było wypożyczanie preparatów z histologii, histopatologii, mikrobiologii oraz kości.

Rozwinał również zarząd działalność wydawniczą. Wydano podręcznik do ćwiczeń fizjologicznych, starano się wydać podręcznik fizyki, co jednak z przyczyn

od zarządu niezależnych niedoszło do skutku.

Działalność samopomocowa. I w tej dziedzinie zarząd może się poszczycić wielkimi rezultatami. Rozszerzono zakres działalności sklepu samopomocowego, powiększono fundusz pożyczkowy.

Życie towarzyskie. Organizował je zarząd, mając na celu wytworzenie życia towarzyskiego wśród członków, nawiązanie bliższego kontaktu ze starszym społeczeństwem, a równocześnie mając na celu zasilenie kasy Koła. Wieczorki i bale Koła cieszyły się wielką wziętością wśród młodzieży i starszego społeczeństwa. Urządzono jeden bal i cztery wieczorki. Sekcja towarzyska zorganizowała w b. r. szereg wycieczek, a mianowicie do elektrowni, gazowni, „Gopłany” i „Pebeko”. W łonie Koła funkcjonowała również sekcja tenisowa, ciesząc się dużą popularnością wśród członków.

Praca na terenie ogólnomedycznym. W styczniu b. r. odbył się w Poznaniu zjazd Ogólnopolskiego Związku Akademickich Towarzystw Medycznych, na którym obradowano nad tak żywotnymi kwestiami, jak sprawa doktoratów, praktyk lekarskich, nostryfikacji, wymiany studentów, żydowska oraz reorganizacja studiów lekarskich. Prezes Koła kol. St. Dziedziuchowicz brał udział w czwartym Wszechrzeczowskim Zjeździe Medyków w Pradze, gdzie zastanawiano się nad kwestią wymiany studentów na praktyki wakacyjne i kolonij letnich. Sprawy te są na najbliższej drodze. Przyszły Wszechrzeczowski Zjazd Medyków odbędzie się w Poznaniu.

Koło liczy obecnie około 600 członków. Swoją wspierającą rozwój zawdzięcza Koło wyjątkowej pracy zarządu kol. Stanisława Dziedziuchowicza. Skład tego zarządu jest następujący: Sokół H. i Dyllik K. — wiceprezisi. Barczewski M. i Czerwinski W. — sekretarze. Leśnikówna Stefania — skarbnik. Zaorska J. — s. personalna. Busza A. i Jeszke W. — sklep kol. Nowakowski A. — s. pomocy mater. Olejnik A. i Dębicki Marian — biblioteka. Grochmal St. — k. uczelni. Krzyżanowski M. — s. społ.-ośw. Misiak A. — s. doch. niest. Chojnacki St. — gospodarz. Należy podkreślić wielkie zasługi dla Koła, jakie położył kol. prezes Dziedziuchowicz. Pchnął on pracę stowarzyszenia na nowe tory, rozszerzył działalność istniejących agend, położył podwaliny pod nowe rodzaje pracy. Zapisał się w działalności Koła złotymi głoskami.

Niesposób nie wspomnieć o prof. dr. Antonim Juraszu, kuratorze organizacji, oraz dziekanie prof. dr. Leonie Padlewskim, którzy nie szczędzili swego cennego czasu dla Koła.

Koło znajduje się obecnie w pełnym rozkwicie, oby następcy kol. Dziedziuchowicz umieli dalej prowadzić Koło drogą przez niego wytkniętą.

zniesieniem Ligi, bowiem w głosowaniu większość za tem (zniesieniem Ligi) się oświadczyła. Jury, w którym łaskawy udział wzięli: pan dziekan prof. dr. Lisowski i prof. dr. Winiarski, oraz przedstawiciel Koła kol. mg. Hawelski, przyznało nagrody mówcom w następującej kolejności: kol. Czaplewskiemu, kol. Tekstorowi, kol. Ejsmontowi oraz kol. Włochowi.

Parlament dyskusyjny był imprezą udaną i należy z całym uznaniem podkreślić poczynania Koła Prawników i Ekonomistów, które przez urządzenie takich imprez kilka razy do roku, stara się o odpowiednie wyrobienie i przygotowanie młodych prawników.

Z Poznańskiego Koła Międzykorporacyjnego.

Nowe władze P. K. M. na rok akademicki 1932/33 wybrano w składzie:

Prezydium: prezes: kom. Stanisław Janiszewski. (K! Helonia), wiceprezes: kom. Wiktor Medlewski (K! Silesia), sekretarz: kom. Alfons Busza (K! Surma), skarbnik: kom. Edmund Cieślak (K! Hermesia).

Prokurator: kom. Kosicki (K. Masovia), Komisja rewizyjna: przewodniczący: kom. Kubera (K! Lechia), członkowie: kom. Wiśniewski (K! Slensania), kom. Bolewski (K! Baltia), zastępcy: kom. Chruszczewski (K! Posenania), kom. Stanula (K! Demetria).

Komisja ideowo-wychowawcza: przew.: kom. Heppner (K! Magna-Polonia), członkowie: fil. M. Mika (K! Surma), fil. M. Putz (K! Surma), kom. Kurowski (K! Baltia), kom. Jabłoński J. (K! Legia).

Komisja regulaminowa: fil. Mika M. (K! Surma), kom. Kasznica (K! Helonia), kom. Ludwiczak (K! Silesia).

Kom. redakcyjna: przewodn.: Wiktor Rydlewski (K! Silesia), członkowie: Sieciechowicz (K! Gdania Posenaniensis), Czabajski (K! Posenania).

— Z Wydziału Kół Rolniczych O. Z. A. K. N. Dnia 11. 12 i 13 listopada r. b. przewodniczący wydziału kół rolniczych, kol. Tadeusz Horodeński, przeprowadził wizytację Koła Rolników w Poznaniu.

Inspekcja wykazała dużą pracę obecnego zarządu Koła z prezesem kol. Krautforstem na czele w kierunku pracy organizacyjnej wśród młodego rocznika wydziału rolnego U. P. Na szczególną uwagę zasługuje fakt, iż koło cieszy się wielkim autorytetem nie tylko wśród swych członków, ale również wśród władz akademickich.

Koło posiada własny, piękny dom na Solaczu, wspaniałe urządzone lokale biurowe i klubowe. Zarząd rozwija energicznie działalność w kierunku organizowania wycieczek hodowlanych i rolniczych. Koło zamierza zorganizować dorocznym zwyczajem wycieczkę rolniczą zagranicą. Sekcja wydawnicza w obecnej chwili wydaje trzy skrypty z zakresu genetyki, fizjologii i hodowli.

Miedzy innymi celem wizytacji było omówienie spraw związanych z organizacją piątego z kolei zjazdu Kół Rolniczych, która w najbliższym czasie podejmie koło poznańskie. Zjazd projektowany jest w terminie między 10 a 20 maja 1933 r. Zjazd pomyślany będzie wspólnie z wycieczkami fachowo rolniczymi, które przygotowały koło poznańskie i w których wezmą udział wszystkie pięć kół rolniczych. Koło przystąpi w najbliższym czasie do zwołania komitetu organizacyjnego V zjazdu i przygotowań z nim związanych. Przewodniczący W. K. R. omówił wszystkie szczegóły organizacji V zjazdu, który koło poznańskie zamierza specjalnie starannie przygotować.

Przewodniczący W. K. R. kol. T. Horodeński złożył wizytę p. prof. dziekanowi wydziału rolnego-leśnego uniwersytetu poznańskiego i kuratorowi koła p. prof. Stanisławowi Rungemu.

Komers inauguracyjny korporacji Surma. Z okazji wyboru nowych władz i przejęcia przez nie kierownictwa sprawami korporacji Surma, odbył się dnia 26 listopada br. komers z udziałem pań.

Sala z trudem pomieścić mogła licznie zebranych gości. W komplecie znalazła się K! Gdania Pos ze swym ojcem fil. inż. Maćkowiakiem W. na czele. Punkt dziewiąty rozpoczęło części oficjalną. Na salę wkroczyli sztabownicy korp. Surma i korp. Gdania Pos. Zabrzmiła „pieśń otwarcia”.

Ustępujący prezes kol. Malenda, powitawszy w kilku słowach obecnych, wygłosił przemówienie, wskazujące na pracę dokonaną w roku ubiegłym. — Po przemówieniu kol. Malendy, nowe prezydium otrzymało szarfę przydykającą i w imieniu tegoż kol. Kompczyński ślubował, że wszelkich starań dołoży, by powierzona mu korporacja rozwijała się tak, jak dotychczas.

W dalszym ciągu odbyły się pasowania: filistrzy rycerzy i giermków według nowego ceremoniału komersowego z pieśniami fil. prof. L. Kamińskiego, poczem część oficjalną zakończono.

W części wesolej prowadzonej przez fil. Kamińskiego wydobyto na jaw werwę i humor korporancki, nigdy niezawodzący.

— Z gdańskiej „Bratniej Pomocy”. Z dniem 8 listopada b. r. zarząd „Bratniej

Pomocy” studentów Polaków polit. gdańskiej przeniósł się do nowego sekretariatu obszerniejszego i wygodniejszego. Zmianę tę należy powitać z radością, gdyż będzie ona zarówno dla ogółu kolegów, mających do załatwienia sprawy w „Bratniej Pomocy” jak i dla zarządu znacznym ułatwieniem i udogodnieniem.

Mając na celu podniesienie zdrowotności wśród swych członków i udostępnienie im leczenia się u pp. lekarzy Polaków po bardzo przystępnych cenach, zarząd „Bratniej Pomocy” w porozumieniu z panami lekarzami zorganizował stałą opiekę lekarską.

W domu akademickim przeprowadzono renowację prawie wszystkich pokoi. Obecnie opracowuje się projekt standardu umebłowania domu i program realizacji tegoż. Mimo ciężkich czasów zarząd „Bratniej Pomocy” ma nadzieję iż będzie można projekt ten zrealizować.

Dnia 8 września b. r. odbyło się posiedzenie Komisji dla spraw pomocy studentom Polakom politechniki gdańskiej, na którym uchwalono budżet „Bratniej Pomocy” na rok akademicki 1932/33 zamierzający się cyfrą 140.440 złotych. Na zebaniu tem byli obecni: przedstawiciel komisarsza generalnego, delegaci ministeriów, rady naczelnej pomocy polskiej młodzieży akademickiej oraz towarzyszą opiekujących się środowiskiem gdańskim.

W najbliższych dniach zorganizowane zostanie Towarzystwo Przyjaciół Akademika w Gdańsku, którego statutu na zebraniach porozumiewawczych już zostały ułożone.

Z Poznańskiego Komitetu Akademickiego. W dniu 4 i 5 grudnia wizytował będzie środowisko poznańskie prezes Naczelnego Komitetu Akademickiego kol. mag. Tadeusz Fabiani.

— Z walnego zebrania Koła Romanistów stud. U. P. W dniu 10 b. m. odbyło się w lokalu seminarium romanistycznego walne zebranie Koła Romanistów stud. U. P. Zebranie zaszczycili swą obecnością kurator Koła p. prof. dr. J. Morawski oraz profesor uniwersytetu w Grenoble p. Mais. Obrady zagal wiceprezes kol. Dąbkowski, a przewodniczyła im kol. Wrembekówna. Po odczytaniu protokołu z ostatniego walnego zebrania przystąpiono do głównego punktu obrad, mianowicie do kooptacji nowych członków zarządu i komisji rewizyjnej. Na stanowisko prezesa wybrano dotychczasowego wiceprezesa kol. F. Dąbkowskiego, na stanowisko wiceprezesa dotychczasowego przewodniczącego kom. rewizyjnej kol. Z. Solygę. Dalszy skład zarządu pozostał niezmieniony: sekretarz kol. Klafaczyński, skarbnik kol. B. Andrzejewski, bibliotekarz kol. A. Bytnerowiczówna. W skład komisji rewizyjnej weszli kol. P. Bruski i kol. L. Miądowiczówna. Po dokonaniu wyborów podziękował kol. prezes za wybór, zapewniając członków, że będzie starał się wraz ze zespołem zarządu pracować dla dobra i rozwoju Koła. Z kolei sekretarz kol. Klafaczyński odczytał ważne pisma, które wpłynęły do Koła. Po wolnych głosach, w których zabierali głos p. prof. Morawski, kol. Dąbkowski, kol. Andrzejewski, kol. Solyga, przewodnicząca solwowała zebranie, dziękując p. prof. Morawskiemu i licznie zebranym członkom za przybycie.

— Koło Romanistów Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie rozpisuje konkurs na najlepszy przekład poetycki z języków romańskich na następujących warunkach:

1) W konkursie może brać udział każdy student wyższej uczelni bez względu na wydział i kierunek swych studiów lub też były student, będący w trakcie zdawania egzaminów.

2) Utworem tłumacznym musi być wiersz napisany i drukowany w jakimkolwiek języku romańskim. Autor, czas powstania i temat wiersza obojętne. Istnienie dawniejszego przekładu polskiego danego wiersza nie stanowi przeszkody w jego wyborze.

3) Prace konkursowe winny być przepisane czytelnie (najlepiej na maszynie) i zaopatrzone w godło autora. Do nich muszą być dołączone: a) zaklejona koperta, zawierająca imię nazwisko, rok i kierunek studiów oraz dokładny adres tłumacza, b) przepisany oryginalny tekst utworu albo też zbiór poezji ewent. czasopiśm., w którym się dany wiersz znajduje. Za zwrot dzieł ręczy komitet konkursowy.

4) Prace konkursowe należy nadsyłać pod adresem: Koło Romanistów Lwów ul. Marszałkowska 1 (Instytut Filologii Romańskiej) do dnia 31 grudnia 1932.

5) Jury konkursowe składać się będzie z wybitnych przedstawicieli świata literackiego. Skład jury jak też ilość i jakość nagród będą ogłoszone później w dziennikach.

Potępienie działalności „Myśli Mocarstwowej”

na jej zebraniu informacyjnym w Cieszylinie

Znane są wszystkim próby „mocarstwów” tworzenia bloków do wyborów „Bratniej Pomocy U. P.”. Wiele szumu, powódź ulotek a rezultat — generalne fiasko na całej linii.

Ostatnio próbowała „Myśl Mocarstwowa” szczęścia na terenie środowiska cieszyńskiego, urządzając przy udziale starosty, komisarza policji i innych figur urzędowych, zebranie informacyjne z referatem p. Stankiewicz z Warszawy. Jak donosi uczestnik owego zebrania „prelegent, mówiąc o wszystkim nie powiedział o niczem, starannie unikał poruszenia jakiegokolwiek zasadniczego, stale obracając się w sferze abstrakcyjnych uogólnień.”

Charakterystyczne było wystąpienie prezesa „Myśli Mocarstwowej” w Cieszylinie, który stwierdził, że „Myśl Mocarstwowa” stoi na stanowisku kultu dla marszałka Piłsudskiego i jednocześnie „walki z „sanacyjnym” rządem!”

Rezultatem dyskusji, jaka rozgorzała nad przemówieniami „mocarstwów”, było uchwalenie następującego oświadczenia:

„Młodzież akademicka środowiska cieszyńskiego, zgromadzona dn. 24. XI 32 r. w sali hotelu „Pod Jeleniem” na zebraniu informacyjnym „Myśli Mocarstwowej” po zapoznaniu się z jej ideologią oświadcza, iż potępia działalność „Myśli Mocarstwowej”.

Zebranie informacyjne „Myśli Mocarstwowej” zakończono okrzykami na cześć Młodzieży Wszechrzeczowskiej.

Warto dodać, że już w 1929 roku na zebraniu „Myśli Mocarstwowej” w Poznaniu młodzież akademicka uchwaliła przy sprzeciwie kilkunastu członków wspomnianej organizacji, że „Myśl Mocarstwowa jest organizacją niepoważną”.

Z Młodzieży Wszechrzeczowskiej

Seminarjum ideowe M. W. połączone z herbatką odbyło się dnia 11 listopada br. w mieszkaniu prywatnym kol. W. Supińskiego. Zebraniu przewodniczył w. prezes kol. B. Kurowski. Referat wygłosił kol. red. Fengler na temat: „O hasła gospodarcze młodego pokolenia”. Po referacie wywiązała się długa i ożywiona dyskusja.

Zebranie członków zwyczajnych M. W. odbyło się we wtorek, dnia 29 listopada br. pod przewodnictwem kol. Borzysława Kurowskiego z referatem kol. Stanisława Czapiewskiego nt. „Zasadnicze postulaty idei narodowej w świetle aktualności”. Poza tem omówiono sprawy organizacyjne, a mianowicie program pracy M. W. na rok 1932/33.

Sekcja Koleżanek Młodzieży Wszechrzeczowskiej urządziła w piątek, dn. 9 grudnia w lokalu przy ul. św. Marcin 65 zebranie informacyjne z referatami: ks. prałata Józefa Prądzyńskiego oraz p. dr. Bożeny Stelmachowskiej.

Z organizacji akademickich

Parlament dyskusyjny Koła Prawników i Ekonomistów S. U. P. Dnia 27 listopada 1932 odbył się Parlament dyskusyjny Koła Prawników i Ekonomistów S. U. P. Parlament zorganizowano w formie obrad Zgromadzenia Ligi Narodów, na którym toczy się dyskusja nad wnioskiem o likwidację Ligi Narodów. Dziewięciu mówców zastanawiało się nad pytaniem: „Czy utrzymać Ligę Narodów”. Publiczności, zgromadzonej na parlamencie, przemówiły do przekonania argumenty za

Czytajcie
i prenumerujcie
„GŁOS AKADEMICKI”

ŻYCIE SOKOLE

Zjazdy prezesów i naczelników

Okręg Inowrocławski

Zwołany na niedzielę do Inowrocławia zjazd prezesów i naczelników gniazd okręgu inowrocławskiego zgromadził w sali „Sokolni” przy ul. Szymborskiej przeszło 50 delegatów, reprezentujących gniazda Inowrocław, Matwy, Kruszwice, Strzelno, Bronisław, Kwieciszewo, Mogilno, Gąsawę, Żnin, Barcin, Szczepanowo, Wapienno, Piechcin m. i ż., Pakość m. i ż., Dobro, Janikowo, Gniewkowo i Złotniki Kuj. Reprezentowanych było 20 gniazd na ogólną liczbę 22.

Obrazy zagaił prezes okręgowy dr. Ziętowski, witając w serdecznych słowach przybyłych delegatów oraz przedstawicieli zarządu dzielnicowego druha Gładysza z Poznania i ks. kap. Małeckiego. Po omówieniu celu zebrania i najpilniejszych zadań Sokolstwa kujawskiego, dr. prezes podał do wiadomości szereg komunikatów zarządu poczem szczególnie członkowie jego a więc dr. naczelnik okręgowy Radziński, skarbnik Bociek i sekretarz Br. Rogalski zdali obszernie sprawozdania dotyczące działalności powierzonych sobie resortów.

Okręg inowrocławski liczy obecnie 1078 członków, w tem 926 druhow i 152 druchny. Druhow ćwiczących jest 350 a druchen ćwiczących 76. Posiedzeń zarządu odbyło się w bieżącym roku sprawozdawczym 4. Ostatnio przeprowadzono lustrację gniazd: Gąsawa, Żnin, Barcin i Szczepanowo. Jako ostatni przemówił dr. prezes Ziętowski, dając obszernie resume z ostatniego zjazdu zarządu Dzielnicy Wielkopolskiej.

Następnie zdali sprawozdania reprezentanci poszczególnych gniazd, poczem delegat dzielnicy dr. Gładysz zreasumował przebieg zjazdu niedzielnego, wyrażając swą radość i zadowolenie z tego, że praca w okręgu inowrocławskim, mimo piętujących się trudności finansowych i gospodarczych robi tak poważne postępy. Zapowiedział do zebranych, ażeby szerzyli w pierwszym rzędzie w gniazdach swoich uświadczenie społeczne i narodowe, posiadające w Sokole tak piękną tradycję. Specjalną opieką — jak mówił — należałoby otoczyć oddziały żeńskie, urządzając dla nich np. kursy robót ręcznych, czytanki, wykłady z historii oraz literatury polskiej itp.

Z kolei dużo wagi poświęcono nowemu prawu o stowarzyszeniach. Wyowiedzieli tu szereg cennych uwag dr. Gładysz, dr. Ziętowski i red. Przybylski. Jak do tej nowej ustawy ustosunkować się mają poszczególne gniazda, wyjaśni to w najbliższym czasie specjalny okólnik zarządu okręgowego.

Przeszły zlot okręgowy postanowiono urządzić w Żninie.

Okręg leszczyński

Leszno. Zjazd prezesów i naczelników gniazdowych z Okr. Leszczyńskiego odbył się w niedzielę, 27 listopada, pod przewodnictwem prezesa okr. dra Kotlarskiego przy udziale członków zarządu okręgowego oraz przedstawicieli 21 gniazd na ogólną liczbę 26 należących do okręgu. Delegatów nie przysłały gniazda: Rydzyna, Poniec, Drzewce, Rokosowo i Chwałkowo, które zawezwane zostaną do wytłumaczenia się. Przewodnictwo Dzielnicy reprezentował dr. prezes Wolski z Poznania.

Sprawozdanie z działalności zarządu okręgowego zdawał dr. prezes Kotlarski, wiceprezesa Parzyszewa, skarbnik Muszyński, naczelnik St. Szurkowski i naczeln. Szulczykówna. Ze sprawozdań tych wynika, że zarząd znajduje się na wysokości swego zadania, utrzymuje stały kontakt z gniazdami, kontrolując i podniecając ich działalność, to też, chociaż chwilami tu i ówdzie ujawnia się pewne braki i niedomogi, szczególnie w następstwie ogólnego kryzysu gospodarczego, naogół wszakże praca rozwija się prawidłowo i owocnie, tak, iż Okr. Leszczyński kroci stale między najlepszymi w całej dzielnicy, tak pod względem administracyjnym, jak i technicznym. Szczególnie też jeszcze podkreślić należy bardzo intensywną i wydajną pracę okręgowego wydziału Sokolstwa w ramach ogólnej organizacji.

Po wystąpieniu sprawozdań wygłosił dr. prezes Wolski dłuższe przemówienie, w którym przedstawił na tle

ideologii sokolej całokształt pracy organizacyjnej, a wyrażając okrogowi uznanie za dobre wyniki jego pracy, równocześnie wzywał do wytrwania w obowiązku oraz do usunięcia ujawnionych braków i niedomagań, podkreślając, że im czasy są cięższe, tem większym winien być wysiłek pracy. W dyskusji nad sprawozdaniami przemawiało następnie jeszcze kilku druhow i druchen, wyrażając różne życzenia pod adresem zarządu.

W dalszym ciągu nastąpiły krótkie sprawozdania prezesów i naczelników gniazd o działalności tychże pod względem administracyjnym i technicznym, przyczyniając się do uzupełnienia obrazu ogólnego stanu i rozwoju okręgu, przyczem interesowanym przedstawicielom gniazd zaraz na miejscu udzielono odpowiednich wskazówek.

Następnie omawiano i załatwiono szereg bieżących spraw organizacyjnych, m. i. kurs okr. w grach i zabawach dla kierowników młodzieży sprawę zbierania materiału dotyczącego historii Sokolstwa, sprawę udziału Sokolstwa w tygodniu propagandy przemysłu polskiego, sprawę rozszerzenia ram organu związkowego „Przewodnika Gimnastycznego”, z równoczesnym wezwaniem do uregulowania przez gniazda zaległości abonamentowych, sprawę nowego prawa o stowarzyszeniach i sprawę przyszłego zlotu okręgowego, który przypuszczalnie odbędzie się w Rawiczu z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez radę okręgową.

Przeszło 5-godzinne treściwe i rzeczowe obrady zakończył dr. prezes wezwaniem do dalszej wytrwałej pracy sokolej.

Okręgowe kursy techniczne w Gnieźnie

W bież. roku po zamknięciu sezonu letniego w gniazdach sokolich Gnieźnieńskiego Okręgu zabrano się natychmiast do pracy przygotowawczej na rok następny. Aby ujednolicić wykształcenie gimnastyczne i sportowe a zarazem dla podniesienia poziomu działu technicznego naczelnictwo wydało już jesienią nowy roczny program wszelkiego rodzaju ćwiczeń gimnastycznych dla gniazd. Główna zatem praca wewnątrz gniazd odbywać się będzie w okresie zimowym. Celem należytego przeprowadzenia tej pracy zorganizowane zostały w Gnieźnie dwa czterodniowe kursy okręgowe dla naczelników i naczelników gniazdowych.

Kurs dla naczelników odbył się w dniach od 10 do 13 listopada. Uczestniczyło w nim 14 druchen. Kierowała kursem naczelniczka okręgowa druchna Przybyłanka z Wrześni. Kursistki otrzymały wolne kwatery u druchen gniazda gnieźnieńskiego, sprawę aprowizacji wziął na siebie okręgowy wydział Sokolstwa.

Kurs naczelników odbył się od 24 do 27 listopada pod kierownictwem naczelnika okręgowego przy wydatnej współpracy instruktora gimnastyki druha Chałupki z naczelnictwa Dzielnicy Wielkopolskiej. Kursiści w liczbie 18 byli szkoszaronani w świetlicy gniazda gnieźnieńskiego, gdzie również otrzymali aprowizację ze wspólnej kuchni.

Kursy miały za zadanie zapoznać naczelniczki i naczelników gniazdowych z najnowszymi metodami gimnastyki sokolej jak również ugruntować u uczestników wiadomości o historii, tradycjach i ideologii sokolstwa słowiańskiego i polskiego.

Program pomyślany więc był jako całość, mająca wszechstronnie wykształcić naczelniczki i naczelników a równocześnie dać im minimum tego, co na stanowisku kierownika technicznego w gnieździe sokolem wiedzieć i umieć się powinno. Program dzielił się na dwie części: techniczną i ideową.

Repetycje wykazały, że kursy aczkolwiek prowadzone w tempie bardzo szybkim i intensywnym, zadanie swe spełniły należycie. Do gniazd odeszło około 30 naczelniczek i naczelników dobrze przygotowanych do prowadzenia drużyn sokolich według najnowszych metod szkolenia.

ŻYCIE HARCERSKIE

Komendant Chorągwi na miasto Poznań. Celem koordynacji pracy mianował komendant Chorągwi Poznańskiej Harcerzy dh. harcistrza mg. Konstantego Zajdę dotychczasowego komendanta III hufca harcerzy. Komendantem Chorągwi na miasto Poznań w ten sposób hufce: I drużyn pozaszkolnych II drużyn gimnazjalnych III drużyn szkół powszechnych i IV drużyn akademickich, podlegać będą odąd bezpośrednio komendantowi na miasto Poznań. Wobec tej zmiany komendantem III hufca (drużyn szkół powszechnych) został mianowany dh. phm Adam Dzikowski.

Nowy nakład „Śpiewnika harcerskiego”. Nakładem Ka-De-Ha ukazało się piąte wydanie popularnego „Śpiewnika” które nowymi pieśniami harcerskimi uzupełnił harcistrz Henryk Śniegocki.

Zawody lucznice o mistrzostwo miasta Poznania. Dla podniesienia poziomu lucznictwa oraz celem przygotowania drużyn poznańskich do zawodów i mistrzostw Chorągwi urzędująca ruchliwa sekcja lucznica Harcerskiego Klubu Sportowego (H. K. S.) w dniu 8 grudnia w hali Ośrodku zawodów lucznice o mistrzostwo drużyn poznańskich. Zawody utrzymane będą na poziomie propagandowym. Każdy bowiem harcerz m. Poznania ma prawo wziąć w nich udział.

Zainteresowanie zawodami jest duże. Prawie codziennie na torze luczniczym przy ul. Ratajczaka oraz na różnych boiskach widzimy gorące przygotowania. Dodać należy, że na zawodach będzie delegat Polskiego Związku Luczników, uprawniony do nadawania odznak lucznich. Zawodnicy obok możliwości zdobycia tytułu mistrza Poznania będą mogli zdobyć również odznak i ucznia. Dla mistrzowskich zespołów wyznaczili: Miejski Komitet W. F. i P. W., Komendant Chorągwi Poznańskiej Harcerzy oraz komendanci I i III hufca poznańskiego, nagrody wędrownie w postaci luków (jar).

Koło Przyjaciół Harcerstwa przy 4. drużynie harc. im. Wład. Jagiełły w Poznaniu urzędują w niedzielę 4 grudnia w auli szkoły im. Konarskiej przy ul. Marji Magdaleny koncert, w którym wystąpi pierwsza orkiestra balalaiek i soliści śpiewacy.

Z Gromady Drużynowych. Gromada Drużynowych drużyn żeńskich odbyła w bieżącym tygodniu 2 zebrania. W niedzielę 27.11. druchny zwizytowały zbiórkę VI drużyny przy uczelni im. Dąbrowski. Po zbiórce wywiązała się dyskusja na temat celu i zadań zbiórki drużyny. W rezultacie ustalono, że najważniejszym jest moment życia się druchen, które prowadząc swój żywot harcerski w niewielkich gromadkach, jakimi są zastępy na wspólnej zbiórce całej drużyny, zapoznają się lepiej z wszystkimi jej członkami. — Następne zebranie, połączone z obchodem „Andrzejków”, odbyło się we wtorek, 29.11., w mieszkaniu druchny inż. Kosobudzkiej, kierowniczki Gromady. Metodyczną część programu w głównej mierze wypełniły gawędy psychologiczne na temat „Odpowiedzialność za samego siebie” oraz dyskusja nad problemem, jak drużyny powinny śledzić rozwój charakteru swoich druchen i starać się o jego pogłębienie. (Eno)

10-lecie X Pozn. drużyny harcerów. W bieżącym roku znaczna ilość drużyn obchodzi dziesięciolecie swego istnienia. Stąd obchody za obchodami. Zresztą nie bez uzasadnionej przyczyny. 10 lat istnienia jakiegoś zreszenia młodzieży, to okres rzeczywiście długi. Wiemy, że na zbyt dobrze, jak krótkotrwałe bywają żywoty rozmaitych „kółek” szkolnych. Drużyny harcerskie, oparte o trwałe zgrabieś i idealizm, nie potrzebują obawiać się podzielenia losu tych efemeryd. X-ka poznańska im. K. Nieżyrowskiej jest drużyną przy 19 szkole powszechnej. Od dwu lat prowadzi ją dh. Jadwiga Stasiewska. Drużyna posiada gromadę Zuchów i zastęp starszy — pozaszkolny. — Uroczystość 10-lecia rozpocznie się w niedzielę, 4 b. m., nabożeństwem w kościele św. Małgorzaty na Śródcie, poczem o godzinie 11.30 odbędzie się jubileuszowa akademja na Auli 19 szkół powszechnej przy ul. Bydgoskiej. (Eno)

RADJO

Poniedziałek, dnia 5 grudnia 1932 r.
Poznań (335 m) godz. 11.40 (Warszawa) godz. 13.05 koncert gramof.; godz. 14.00 gielda; godz. 16.40 (W); godz. 17.55 „Polów losów w rzekach amerykańskich” — wygl. dr. J. Różka; godz. 18.00 „Oświata pozaszkolna w więzieniu” — wygl. p. A. Nowara; godz. 18.15 „W setną rocznicę Działów drezdeńskich” — wygl. prof. U. P. dr. T. Grabowski; godz. 18.30 francuski; godzina 18.45 „Zwierciadło świata”; godz. 19.30 tr. z Warszawy; godz. 22.10 sygnał czasu — komunikaty.

Warszawa (1412 m) godz. 11.40 codzienny przegląd prasy polskiej; godz. 12.10 płyty gramof.; godz. 13.20 kom. meteor.; godz. 15.15 komunikat gospodarczy; godz. 15.35 skrzynka pocztowa; godz. 15.50 płyty gramofonowe; godz. 16.25 lekcja francuskiego (kurs elem.); godz. 16.40 „Wędrowki ptaków”; godz. 17.00 koncert; godz. 18.09 muzyka lekka z kawiarni „Italia”; godz. 19.20 „Skrzynka rolnicza”; godz. 19.30 na widnokręgu; godz. 19.45 prasowy dziennik radiowy; godz. 20.00 opera ze studja „Don Pasquale” Donizetti’ego, słowo wstępne — p. Karol Stromenger; godz. 22.10 skrzynka pocztowa i t. hniczna; godz. 22.25 muzyka lekka z płyt; godz. 23.00 muzyka lekka z Adrij.

Programy zagraniczne: Koenigswusterhausen (1635 m) 20.00 muzyka lekka. 21.50 koncert jubileuszowy z okazji 50-cia choru filharmonii, 22.50 koncert z Wiednia; Budapest (550 m) 20.30 z filmów dźwiękowych, 21.00 muzyka lekka; Praga (489 m) 20.00 słuchowisko, 22.15 koncert nocny; Wiedeń (516 m) 20.05 koncert z Koncerthausu, 22.50 muzyka nocna; Beromünster (459 m) 19.45 wieczór szwajcarski, 21.40 koncert nocny; Medjolan (501 m) 20.20 koncert kameralny, 21.20 słuchowisko, 22.00 koncert nocny; Rzym (441 m) 20.45 muzyka lekka.

Stary głośnik na nowoczesny PHILIPSA

Każdy sklep radiowy wymieni Wasz stary głośnik na nowoczesny głośnik Philipsa typ 2019 lub typ 2032

Przez tej zamianę za Wasz stary głośnik zostanie Wam zwrócona jego obecna wartość rynkowa według oceny sklepu radiowego. — Informacje w każdym sklepie radiowym. — ng 6 462 a

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Tow. Przemysłowców Poznań — św. Łazarz.** Dnia 3 b. m. o godz. 19.30 odbędzie się nadzwyczajne walne zebranie w lokalu zebrani. ul. Marsz. Focha 62.

— **Koło Muzyczno-Sceniczne „Dzwon” Poznań-Jeżyce** urzędują 4 b. m. o godz. 17 na sali restauracji p. Bigosa przy ul. Zwierzyńskiej uroczysty obchód ku uczczeniu 25-lecia śmierci Wyspiańskiego.

— **Koło Absolwentów II szkoły wydziałowej.** Zebranie plenarne Koła odbędzie się we wtorek, 6 b. m. o godz. 19.30 w szkole przy ul. Krętej. Na porządku obrad in. referat p. t. „Nowy świat i nowi ludzie”. — Schadzka Kółka Literackiego odbędzie się w poniedziałek, dnia 5 b. m. o godz. 19 w szkole przy ulicy Krętej. Wieczór poświęcony będzie Kasproviczowi.

— **Stow. Młodzieży Polskiej pod wezw. św. St. Kostki — Poznań-Wilda.** Zebranie plenarne odbędzie się w poniedziałek, 5 b. m. o godz. 19.30 w ognisku.

— **Tow. Przemysłowców Poznań-Wilda.** Nadzwyczajne walne zebranie odbędzie się we wtorek, 6 b. m. o godz. 19 w lokalu p. Zawadzki przy Górnej Wildzie 75. Na porządku obrad uchwalenie regulaminu funduszu zapomogowego. — W kasie pośmiertnej platny jest wypadek 77.

— **Poznańskie Tow. Cyklistów i Motorzystów.** Plenarne zebranie odbędzie się w dniu 5 b. m. na sali p. Jarockiej przy ul. Masztalarskiej 8 a o godz. 20.

— **Tow. Ornitológiczne.** Miesięczne zebranie odbędzie się w poniedziałek, 5 b. m. o godz. 18 w lokalu p. Bekerowicza w Poznaniu przy ulicy Składowej 11.

— **Komitet Towarzystw dzielnicy wileckiej.** Zebranie plenarne odbędzie się w poniedziałek, dnia 5 b. m. o godz. 19.30 w lokalu p. Kasprzakowej, ulica Kilińskiego nr 15.

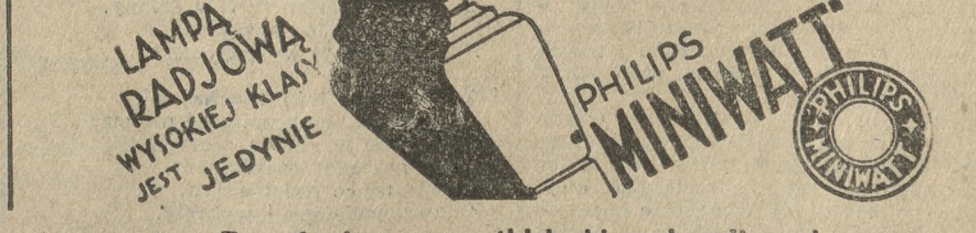
— **Koło Absolwentów Doksztalającej Szkoły Kupieckiej** urzędują w niedzielę, d. 4 b. m. zwiedzanie Ratusza Zbiórka wszystkich uczestników przed wejściem do nowego ratusza. Stary Rynek o godz. 10.30.

— **Tow. Abstynenckie pod wezwaniem św. Kazimierza.** Zebranie odbędzie się w poniedziałek 5 b. m. o godz. 20 na sali Drużyny i Księgarni św. Wojciecha. Aleje Marcinkowskiego 22. Wykład wygłosi p. Wypijewski p. t. „Moje wrażenia z Francji”.

— **Wolny Cech Obuwniczy.** Zebranie miesięczne odbędzie się we wtorek, 6 b. m. o godz. 20 w Domu Emeryśniczczym.

— **Zrzeszenie Emerytów Kolejowych** przy Z. U. K. Dnia 6 b. m. odbędzie się miesięczne zebranie w lokalu posiedzeń ul. Marsz. Focha 85 o godz. 15.

LAMPY RADJOWE WYSOKIEJ KLASY JEST JEDYNI

PHILIPS MINIWATT

Do nabycia we wszystkich sklepach radiowych.

Premje gwiazdkowe dla dzieci

abonentów „Kurjera Poznańskiego”

Wiemy doskonale, jak wybitną rolę w okresie św. Mikołaja i Bożego Narodzenia odgrywa ładna książka dla dzieci. Dlatego więc postanowiliśmy abonentom naszym ułatwić możliwość sprawienia swym milusińskim przyjemności największą i najpożyteczniejszą, jaką jest ładna i dobra książka. W tym celu zestawiliśmy serię pięknie ilustrowanych książek najpopularniejszego dziś wśród dzieci i najulubieńszego autora Wujka Czesia. Do serii włączyliśmy więc następujące książki Wujka Czesia po cenie o połowę niższej:

„W krainie kurek”, bajka wierszowa z kolorowymi ilustracjami w oprawie, zamiast zł 3,50 tylko zł 1,75.

„W krainie lalek”, bajka wierszowa z kolorowymi ilustracjami w oprawie, zamiast zł 3,50 tylko zł 1,75.

„Radosne dni”, bajeczki obrazkowe, w oprawie, zam. zł 3,— tylko zł 1,50.

„Mądry Kitus”, bajeczki obrazkowe w oprawie, zamiast zł 3,— tylko zł 1,50.

„Wczasy wiejskie”, opow. o życiu na wsi z kolor. ilustr. w dużym formacie, zamiast zł 3,20 tylko zł 1,60.

„Baczność Stop!”, bajeczki i wierszyki z ilustr. dużego formatu, zamiast zł 3,20 tylko zł 1,60.

„Mój ulubiony światek”, 10 bajek o zwierzętach, z ilustr., dużego formatu, zamiast zł 3,60 tylko zł 1,80.

„Dzielną artystką”, czyli jak robić sobie tanie zabawki, ilustr., dużego formatu, zamiast zł 3,60 tylko zł 1,80.

„Moje najmilsze abecadło”, z wierszykami i obrazkami, dużego formatu w oprawie, zam. zł 4,80 tylko zł 2,40.

„Na czarodziejskiej górze”, zbiór bajeczek z obrazkami, większy format w oprawie, zamiast zł 4,80 tylko zł 2,40.

„Mysia Wieża” i inne polskie podania i powiastki, z ilustracjami, w oprawie, zamiast zł 4,80 tylko zł 2,40.

„Czarnoksiężnik Twardowski” i inne polskie podania i powiastki, z ilustracjami, w oprawie, zamiast zł 4,80 tylko zł 2,40.

„Dzień kurcząt”, wesoła bajka wierszem z ilustr., dużego formatu w oprawie, zamiast zł 6,80 tylko zł 3,40.

„Komiczne ABC”, z wierszykami i obrazkami, w oprawie, zamiast zł 8,— tylko zł 4,—.

„Czy już znacie?” Bajeczki Wujka Czesia i wierszyki Józ. Birkenmajera, z ilustr., dużego formatu w oprawie, zam. zł 8,— tylko zł 4,—.

„Bajki polskie Wujka Czesia”, okazały tom baśni, osnutych na motywach wielkopolskich, z ilustr. K. Lipskiego, w ozdobnej oprawie i kartonowym pudełku, zamiast zł 15,— tylko zł 7,50.

Wszystkie powyższe książki, ozdobione licznymi kolorowymi obrazkami, stanowiące będą najbardziej pożądanymi i najpiękniejszymi podarkami gwiazdkowymi.

Książki te, za okazaniem kwitu abonamentowego, są do nabycia za gotówkę w administracji pisma naszego. Zamiejscowi abonenci „Kurjera Poznańskiego” winni dołączyć, bez względu na ilość zamówionych książek, zł 1,— na opłatę przesyłki pocztowej.

Książki powyższe nabywać można po tak wyjątkowo niższej cenie tylko w grudniu b. r.

Zastąpił chorego kolegę

Dyrektor królewskiej opery w Sztokholmie, znakomity artysta John Forsell, uratował w niezwykle sposób przedstawienie w operze. Przed paru dniami, aktor śpiewający partję Lotharia w „Mignon”, zachorował nagle i musiał przerwać występ. Forsell nie śpiewał tej roli od roku 1898, mimo to jednak kazał dać sobie kosztium Lotharia i zjawił się na scenie, w zastępstwie chorego kolegi.

Publiczność, wzruszona znakomitą grą ulubionego artysty, zgłaszała mu gorące oklaski.

Cenne dzieła sztuki

w szwedzkich kościołach

Ostatnio ukończone zostały w Szwecji badania i poszukiwania cennych zabytków przeszłości, które dokonywane były w szwedzkich kościołach. Poszukiwania te czynione były z inicjatywy rządu i trwały od lat blisko 15-tu. W pracach brali udział studenci historii sztuki.

Dzięki wspomnianym badaniom odkryto, a częściowo nawet uratowano od zniszczenia wiele starych dzieł sztuki, jak krucifiksy, posągi z drzewa, chrzcielnice, klejchy, obrazy, ornaty itd. Wszystkie te przedmioty, przedstawiające częstokroć wielką wartość, przesłano do państwowego muzeum w Sztokholmie.

Odwolanie koncertu Michałowskiego

Dowiadujemy się, że z powodu niedyspozycji prof. Michałowskiego zapowiadany na dziś koncert przełożony został na wtorek, 13 b. m. Bilety dotychczas rozsprzedane zachowują swoje uprawnienie do 13 b. m.

RECENZJE KINOWE

Kino „Colosseum” wyświetla film p. t. „Afera meżatki”. Dziwna meżatka jest uroczą panią Anabella, gdyż prawie zupełnie nie zna swego męża Bawia. Kiedyś na Zachodzie, podczas wycieczki spadła z konia i zemdlala. Podniósł ją i ocucił dzielny poszukiwacz złota. Zachwycony urodą panienki, szybko zaaranżował ślub, ale, gdy usnął, pijany z uciechy, żona wsiadła na konia i uciekła. Wogóle pani Anabella nie grzeszy rozważą i rozsądkiem, często też znajduje się w opłakanej sytuacji finansowej. Za marne grosze zastawia akcje kopalni złota wartości kilku milionów dolarów. Gdy dowiedziała się o ich wartości, postanowiła je odzyskać i w tym celu angażuje się jako kucharka do dziwnaka milionera, który nabył te akcje. Do poszukiwań straconego majątku przyłącza się incognito mąż pięknej pani. Powstaje wiele zabawnych sytuacji i powikłań. Urok miłej i sympatycznej komedii podnosi udział w niej świetnych aktorów z niezawodną Jeanette MacDonald i Mc. Laglenem na czele. Kino opuszcza się z miłym i sympatycznym wrażeniem.

Nadprogram — tygodnik filmowy (ver.) Kino „Orzeł” wyświetla film dźwiękowy p. t. „Samotny orzeł”. W historii kina

Fenomenalne powodzenie „Akropolisu”

Dziś, t. j. w sobotę wraca na afisz wielkie arcydzieło Stanisława Wyspiańskiego, którego czar władza codziennie nad tłumami głęboko wzruszonych słuchaczy. Jutro w niedzielę dane będzie „Akropolis”, także popołudniu o godz. 3.30, by zadośćuczynić publiczności z okolicy. Ogromny sukces tego górnego dzieła jest objawem dla publiczności naszej nadzwyczaj pochlebnym.

Premjera w Teatrze Nowym

Mila Kamińska i Antoni Różycki wystąpią gościnnie

W dniu dzisiejszym rozpoczynają w Teatrze Nowym kilkudniowe występy znani Poznańscy ze swej ostatniej gościnny, znakomici artyści scen stołecznych pp. Mila Kamińska i Antoni Różycki, którzy przybywają z doskonałą sztuką „Jak dwie kropki wody” w ostatnim tłumaczeniu p. Z. Jachimeckiego.

Przemitych gości, ulubieńców naszej publiczności, oczekuje gorące przyjęcie ze strony tak licznych wielbicieli ich talentu, a kilkudniowe występy zapowiadają się w naszym mieście jako niezwykle atrakcja artystyczna.

Obuwie Fr. ROGOZIŃSKI i S-ka

eleganckie — solidne — tanie
WIELKI MAGAZYN OBUWIA — POZNAŃ, STARY RYNEK 64.

znamy wielu aktorów, którzy rozpoczęli swą karierę od filmów kowbojskich, a później zyskiwali sławę jako aktorowie dramatyczni lub komedjowi (np. Reginald Denny). Jest to zjawisko łatwe do wytłumaczenia, gdyż film kowbojski nie wymaga talentów aktorskich; wystarczy tu bowiem tylko wyrobienie sportowe. Wyśuwający się na czoło „Samotnego orła” zrobił karierę w całkiem odwrotny sposób. Zaczął bowiem bez większego sukcesu w dramacie (np. „Arka Noego”) a później przeszedł do filmu kowbojskiego, gdzie uzyskał duże sukcesy i filmowi kowbojskiemu pozostaje też od dłuższego czasu wierny. Filmy kowbojskie z George O'Brienem są przeważnie dobre. „Samotny orzeł” opinie naszą w zupełności potwierdza.

W rolach kobiecych oglądamy Cecylję Parker i Minę Gombek. (Sz)

Wstyd

Naszej rodzimej prasy byt

Ujemnych pełen jest wyników. W dodatku, jakże pada wstyd. Na pewien odłam czytelników. Na tych, co do dzienników smak. Mimo kryzysu, wciąż hołubią. A przez moralnych podstaw brak. Miał prasy pomódz, wręcz ją gubią.

Gdyś żądną gazet, to je kup,
Jak inne rzeczy, te lub owe,
W budżecie na nie kacić zrób,
Sumki złotych, lub groszowe.
Lecz kup, jak buty, węgiel, wikt,
Gdy cię do pisma rwie potrzeba...
Darmo — dzienników nie da nikt,
Jak nie da mięsa, masła, chleba.

A jednak mamy chmary tych,
Co nie chcą znać tej prawdy Znicza.
Gdyż buty kupi każdy z nich,
Dziennik jednakże wypożycza.
I to nie bylejakie kłoc,
Na taki brzydki koncept wpada.
Czołowych ludzi znajdziesz moc,
Inteligencji kwiat nielada.

Wydawca liczne trudy zmógł,
Nad siły nieraz, gdy dziś bieda.
Zapłacił papier, tekst i druk.
W nadziei, że się nakład sprzeda.
Aż tu podchodzi jakiś pan.
Któremu bije „spryt” z oblicza
I z kolporterem w jedno zgram,
Własność wydał wypożycza

A przecież dziennik, wiedza to
Ci moralności słabi znawcy,
Dopóki ktoś nie nabył go,
Własnością prawną jest wydawcy.
On na to dziennik kładzie w kosz,
Co z kolporterem tkwi u ściany,
By zebrał za sprzedażi grosz,
Nie zaś, by był wypożyczany.

Jak zwąć czyn taki, niechaj mi,
Ktoś rzecze, co uczciwość niańczy.
Bo mnie się w głowie płomyk tli,
Że to proceder oszukiaczy.
Że droga ta, co rodzi wstyd,
Zmowy, podstęp i wykręty,
Nędzny i tak wydawnictw byt.
Do reszty może być podjęty.
„Mucha”
WL. BUCHNER.

SPORT

Pięściarstwo

Mecz Polska i Szwecja rozpoczyna się w niedzielę o godz. 19 w hali reprezentacyjnej po PWK. Kasa otwarta już od godz. 12. Bliższe szczegóły co do przyjazdu drużyny szwedzkiej podajemy w dziale depeesz.

Przypytania do meczu Inowrocław i Sztokholm dobiegają do końca. Największą uwagę zwraca się obecnie na należyty formę zawodników. Zieliński I, który od dłuższego już czasu nie występował w ringu dzięki pilnemu treningowi doszedł do swej dawnej formy. Również w bardzo dobrej kondycji znajdują się Rogowski i Lelewski, nie mówiąc o Zielińskim II, który reprezentuje Polskę na meczu ze Szwecją. Sami zawodnicy nie lekceważą czekających ich walk i z sumiennością oraz pilnością uczęszczają na treningi. Dziwna „Goplanja” zostanie prawdopodobnie w myśl naszych zaleceń zasiloną w ciężkiej Tomaszewskim z „Warty”. Wyrażam przeświadczenie, że dzielną i zapobiegliwą organizatorzy postarają się również o godnego reprezentanta w półśredniej, posiadając wówczas zupełnie dobrą drużynę. Sam mecz wzbudził ogromne zainteresowanie nie tylko w Inowrocławiu.

Wioślarstwo

Klub Wioślarski 1928/32 Poznań odbył walne roczne zebranie. Usamodzielnienie się po wyjściu z organizacji macierzystej (SMP) rozwija się klub stale. Dowodem tego następujące ważniejsze wydarzenia: poświęcenie dwuosobowego kajaka „Jutrzenka”, (wykonanego przez członków), urządzenie w dniu 4 września biegu kajaków na trasie Poznań — Puszczykowo — Poznań o cenne nagrody z pucharem wędrownym, oraz liczny udział załóg w zawodach kajakowych zorganiz. przez w. f. i p. w. Poza tem, korzystając z pięknego sezonu letniego, przedsięwzięto dalekobieżne wyprawy turystyczne. Ogółem w wioślowano 5430 km., Ze względu na szczupły tabor (13 kajaków) w stosunku do ilości członków (37) jest to rezultat wcale dobry.

Z Poznańskiego

— CZARNKÓW. (Gościna teatru.) — We wtorek, 6 bm, zawita do naszego miasta Teatr Narodowy z Poznania i grać będzie ostatnią swoją premjerę „Dziady” Adama Mickiewicza. Arcydzieło wielkiego wieszczki otrzymało wspaniałą oprawę dekoracyjną. Teatr Narodowy znany jest w naszych stronach jako placówka artystyczna, to też zapowiedź przyjazdu znakomitego zespołu wzbudziła zainteresowanie w mieście.

— GNIEZNO. (Z rady miejskiej.) — W czwartek odbyło się posiedzenie rady miejskiej, na którym m. in. załatwiono sprawy: uchwalenie poborów dla pierwszego prezydenta miasta Gniezna oraz warunki rozpisania konkursu na stanowisko pierwszego prezydenta m. Gniezna. Po załatwieniu porządku obrad przewodniczący rady p. dyr. Smielecki w ciepłych słowach zęgnął prezydenta miasta p. Leona Barciszewskiego. W końcu p. prez. Barciszewski zabierając głos, omówił serdeczne stosunki, jakie łączą go z Gnieznem, z magistratem i z radą miejską, Ra-

da miejska przystąpi niebawem do wyboru pierwszego prezydenta. (br.)

— INOWROCŁAW. (Wypadek przy młócie zboża.) Podczas młóć zboża u rolnika Jana Posadzego w Szymborzu, pow. inowrocławski, wszedł 24-letni Jan Rolirad na parową młóćarkę dla wygarnięcia zboża. W pewnej chwili tenże stracił równowagę i wpadł między cepy doznając zniwiedzenia całej prawej nogi. Przewieziono go do szpitala powiatowego w Inowrocławiu, gdzie stwierdzono konieczność amputowania nogi aż do biodra. Stan jego jest beznadziejny.

— (Samobójstwo.) 35-letni Władysław Badaszewski, zam. w Inowrocławiu przy ul. Poznańskiej 65, pozbawił się życia pod kościołem Panny Marii w Inowrocławiu. Stwierdzono, że denat wypił zawartość butelki z kwasem solnym. Powód desperackiego kroku — niesnaski rodzinne.

— (Ujęcie włamywaczy.) Roman Wiczorek, mieszkaniec Stachowa oraz Franciszek Jelonek, zam. w Pomorzanach zostali ostatnio przytrzymani przez organa P. P. z powodu licznych dokonanych w ostatnim czasie kradzieży. Pomiędzy innymi dokonali oni włamania u rolnika Leona Kilińskiego w Nowejwsi, gdzie spustoszyli całe obejście, rabując przedmioty na ogólną sumę około tysiąca złotych. (Jot.)

— KĘPNO. (Z „Sokoła.”) W Siemianicach (pow. Kępno) odbyło się uroczyste wręczenie dyplomu zasłużonej członkini honorowej Tow. gimn. „Sokół” p. hr. Szembekowej. Na uroczystość przybyli bratnie gniazda z Bolesławca i Rakowa.

— (Nowa placówka P. C. K.) W Grabowie założone zostało Koło Polskiego Czerwonego Krzyża. Przewodniczącą jest p. W. Szmajowa. Do zarządu wszedł również p. dr. Uniejewski.

— (Pożar.) W Królewskim spalili się stóg żyta, własność p. Juliusza Zajaca. — Poszkodowany był ubezpieczony.

— (S. M. P.) W Niedoźwiedziu założone zostało Stow. Młodych Polek, do którego zapisały się 22 członkinie. Zarząd tworzą pp.: Marja Guzdzińska — prezeska, Wanda Kasprzakówna — sekretarka i Maria Wieteska — skarbniczka. (ck.)

— MOCILNO. (Upadłość.) Firma zbożowa W. Hanasz zgłosiła upadłość. — Mówią, że wielu okolicznych gospodarzy poniosło poważne straty, razem około 200 tysięcy złotych.

— (Osobiste.) Złoty jubileusz pożyłcia małżeńskiego obchodzili w ostatnich dniach pp. Andrzej i Anna Jędrzejewscy z Mogilna.

— (Likwidacja spółdzielni.) Na mocy uchwał nadzwyczajnych walnych zebrań, została zlikwidowana spółdzielnia „Inwalida”. Do komisji likwidacyjnej wybrano pp. Zygm. Ślachciaka, T. Pukackiego i W. Wesolowskiego. (mm.)

— OSTROW. (Dwa nowe pisma.) — Wczoraj ukazało się na ulicach miasta nowe pismo p. n. „Goniec Polski”; pismo to ma wychodzić trzy razy tygodniowo. Wydawcą jego i redaktorem odpowiedzialnym jest p. Józef Jondro, były właściciel i redaktor nie wychodzącego już dziś „Gonca Narodowego”. Wydawca zapowiada, że pismo będzie „bezpартijne”. Jak się dowiadujemy ma się już jutro ukazać jeszcze jedno nowe pismo p. n. „Kurjer Ostrowski”. Mamy więc obecnie w Ostrowie aż 4 pisma, bowiem prócz nowopowstałych „Orełdownik Ostrowski”, pismo półurzędowe, dalej od niedawna wychodzące „sanacyjno-żydowskie” „Echo Wlkp.” — Czy to na Ostrow nie za dużo trochę? (zo.)

— SZAMOTULY. (Teatr.) W poniedziałek, 5 bm Teatr Narodowy z Poznania grać będzie arcydzieło Adama Mickiewicza p. t. „Dziady” z Janem Niwińskim w roli Gustawa Konrada. Zapowiedź przyjazdu zgranego zespołu wzbudziła zainteresowanie.

— ŚRODA. (Wykład o współczesnych Niemczech.) W niedzielę, dnia 4 bm, o godz. 18 odbędzie się w auli państw. gimnazjum wykład docenta Uniw. Pozn., dr. Marjana Zygmunta Jedlickiego pod tyt. „Współczesne Niemcy”. Wstęp 50 gr dla dorosłych, 20 gr dla młodzieży i wojskowych niższych stopni. Wykład organizuje zarząd Powz. Wykładów Uniwersyteckich.

— ŻERKÓW. (Z rady miejskiej.) — Dnia 1 bm, na posiedzeniu rady miejskiej na członka sejmiku powiatowego wybrano p. dr. Jachowskiego. Uchwalono doteń komunalny do podatku dochodowego w wysokości 4 proc., do podatku obrotowego i świadectw przemysłowych po 15 proc., do podatku gruntowego 70 proc. Wniosek magistratu szedł po linii podwyższenia podatków.

Z Pomorza

— GRUDZIĄDZ. (Nowe wybory do sejmiku powiatowego.) Sąd administracyjny województwa unieważnił wybory trzech członków do sejmiku powiatowego, dokonane swego czasu w radzie miasta Grudziądza. Wskutek nieprzewidzianego zbiegu okoliczności wybrany został wówczas głosami niemieckimi przez klub niemiecki, właściciel fabryki Dudey. Protest przeciw wyborom wniosło Koło Gospodarcze.

— (Grozny pożar.) W zabudowaniach rolnika Pischkera w Nowejwsi wybuchł w nocy pożar, który strawił doszczętnie wielką stodołę wraz z zapasami paszy i narzędziami rolniczymi; straty są poważne. Ogień został prawdopodobnie podłożony. Śledztwo w toku. (ski.)

A. Piasecki *Leśnik*

Czekolady odżywcze
mleczne i śmietankowe
nr 6322

Korespondencja z Czytelnikami naszymi

— **P. Fr. Wojkowski.** Dotąd nie został wydany okólnik Min. Skarbu, któryby zalecił izbom skarbowym postępować przy wymiarze podatku przemysłowego odpowiednio do wyroku Sądu Najwyższego z 16. 10. 1931 (II 4 k 650/31), który to wyrok nie uznaje uczni rzemieślniczych za najemne siły pomocnicze w rozumieniu ustawy o państ. podatku przemysłowym. Zatem władze skarbowe, mimo tego wyroku nadal uważają uczniów jako robotników i domagają się wykupu świadczenia przemysłowego odpowiednio wyższej kategorii. Sady niewątpliwie będą opierały się na cytowanym powyżej wyroku, tak, że każda taka sprawa możnaby uważać zasadniczo za wygraną. Wiadomo jednak, że droga postępowania prawnego dzisiaj jest długa, uciążliwa i kosztowna — to też władze skarbowe nie obawiają się, że takich procesów będzie wiele. (OK)

— **K. W.** Spółka akcyjna tej nazwy nie istnieje. (K.)

— **B. J. 108.** Gospodarz ma prawo nie zezwolić na odnajem pokoju; zatem radzimy wpięć pomówić z nim. Ostatecznie, gdyby pod żadnym warunkiem się nie zgodził, radzimy spróbować załatwienia sprawy przez Urząd Rozjemczy dla spraw najmu. Sądźmy jednak, że uda się Państwu osiągnąć zgodę drogą wzajemnego porozumienia. Odnajem lokali bez zgody gospodarza może być powodem wypowiedzenia. (K.)

— **P. Stan. Osiecki.** Powinien zapłacić. Ewnt. niech Pan go skarży. (K.)

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Dnia 1 bm. zgłoszono: Stefan Cebulski, spawacz 40 l. Klara Gawala, gospodyni, 26 l. Katarzyna Piechocka, wdowa, 88 l. Stefania Lukserkówna, 3 l. 2 mies 11 dni. Mieczysław Splawski, tokarz, 38 l. Stefan Lochyński, 4 mies 2 dni. Zbigniew Kokociński, 1 dzień. Marjan Antoni Goła, 3 mies, 5 dni. Feliks Grätzer, robotnik, 57 l. Weronika Krawczykowa, z domu Krysztofiakówna, 30 l. Agnieszka Palasz-

kowa, z domu Zaremba, wdowa, 45 l. Ludwik Kosicki, ślusarz, 32 l.

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Jezusowego: N. N. 10 zł. — N. K. z podziękowaniem za otrzymane laski z prośbą o pomoc przy zdawaniu egzaminu przez A. J. 10 zł. — O. Z. Poznań, 2 zł. — N. N. z prośbą o powołanie w egzaminie 1 zł. — W. H. 1 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 680,96 zł.

OSTRZEŻENIE! Chcąc nabyć proszki naszego wyrobu, należy przy kupnie AKCENTOWAĆ i wyraźnie żądać ORYGINALNYCH proszków z „KOGUTKIEM” Gąseckiego, znanych od lat trzydziestu. Komu sprawa przykrość przyjmowanie proszka niech żąda „Kogutek” w postaci, ci, tabletek. ng 6245

**PUDER, MYDŁO, KREM
BEBE SZOFMANA**

od lat przeszło 30
w służbie dziecka
nr 6377

Z okazji „Dnia Ubogich”: Do dyspozycji Tow. „Caritas”: Ks. Skotnicki w myśl odezwy Ks. Prymasa 50 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 85 zł. Na chleb św. Antoniego: K. S. 2 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 25 zł.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

POLECAMY PANIOM

drogie lecz oszczędne w użyciu i niezawodne w skutkach: puder, krem Radohormony i Śmietankę do pielęgnowania cery Dr. J. Świtalskiej. ng 6457

Dnia 2 grudnia 1932 r. zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa żona i matka, ś. p.

Józefa Błachowska

przeżywszy lat 40. Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, 5. b. m., o godz. 15,30 z kaplicy cmentarza św. Marcina przy ul. Bukowskiej, o czym donosi

dg 1895

w smutku pogrążony

Poznań, 3. 12. 1932.

mąż z synem i rodzina.

Zakład Pogrzebowy Bracia Nowak Poznań Plac Nowomiejski 10 tel. 1046.

Dnia 1 grudnia 1932 r., po ciężkich cierpieniach, opatrzonej św. Sakramentami, zmarł w Poznaniu, przeżywszy lat 54, nasz najukochańszy mąż, ojciec, brat, szwagier i wujek, ś. p.

Antoni Habdank Białobrzeski

Doktor medycyny — Lekarz powiatowy pow. Średzkiego, lekarz kolejowy Dyr. Poznańskiej P. K. P., lekarz naczelny Kasy Chorych pow. Średzkiego.

Nabożeństwo żałobne za spójność duszy Drogiego Zmarłego odprawione zostanie w poniedziałek, dnia 5 grudnia, w kościele Przemienienia Pańskiego w Poznaniu o godz. 10 rano. Wyprowadzenie zwłok na cmentarz przy ul. Bukowskiej, nastąpi tegoż dnia, o godz. 2 min 30 po południu. Na smutne te obrzędy zapraszają Krewnych, Przyjaciół, Kolegów oraz Znajomych

zg 16981

pogrążeni w nieutulonym żalu

Żona z córką Brat i Rodzina.

Podziękowanie!

Niniejszem składamy o. Górzyskiemu z Poznania jak najserdeczniejsze
Bóg zapłać.

zg 16982

I. i W. K.

Siostra Emilja

przeprowadziła się

z Wierzbic 33

na Dębic

ul. Lipowa 17, parter

40-50 000 zł

na I hipotekę domu z składnicą w centrum Poznania wartości 130000 poszukuje właściciel. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod 58,164 Pg 7414-58,164

Mieszkanie

6 pokojowe komfortowe przy Rzeczypospolitej 8 wprost od gospodarza

zaraz do oddania.

Blizsze szczegóły u gospodarza na miejscu.

Pg 7420-48,164

Drukarnia Polska
Sp. Akc.
Oddział
Bydgoszcz
Jagiellońska 10

Firma

Polski Import Herbaty
TOMASZ ŻÓŁTOWSKI

Gdańsk, Hopfengasse 74

poleca najuprzejmiej

Herbatę marki „Maharadża”

własnego importu, w różnych cenach, opakowaniach oraz luzem.

Do nabycia:

w Poznaniu Hotel Bazar
Skład win.

Reprezentacja w Poznaniu: telef. 63-01.

zg 16952

TRWAŁA ONDULACJA

system Eugena i Gallia

pierwszorzędne wykonanie — ceny przystępne.

K. IZDEBSKI, pl. Wolności 18 (obok „Adrii”)

Tel. 31-12

zg 16977

Tel. 31-12.

Nowowynalezione anodówki

Bezpłatnie ładujemy akumulatory naszym odbiorcom. Zdumiewająca żywotność. — bezwzględnie czysty odbiór. 120 voltówki (wskazują więcej) 11 zł 90 gr. na prowincję pocztą 12 zł 90 gr. Wysłać wprost z fabryki do odb. y. Mat — DEWON, Poznań, Składowa 5/7.

Pożyczki 30-40 tysięcy złotych

na pierwszą hipotekę, na nowo wybudowaną wielką willę dom czynszowy, położoną w najlepszej części miasta Poznania, poszukuje. Poważne zgłoszenia (agenci wykluczeni) proszę skierować pod zg 16963 Kurjer Poznański.

Sprzedam I. hipotekę

nominalnie 760 — złotych, pewną, przy korzystnym damnie. Zgłoszeń — poważnych reflektantów pod zg 16962 Kurjer Poznański.

Tania Sprzedaż Gwiazdkowa!

Obróty nasze i ścisła kalkulacja umożliwiają nam wystąpić w tym roku ze sprzedażą gwiazdkową, która sprosta każdej konkurencji i umożliwi każdemu nabyć doborowych materiałów

po niebywale niskich cenach

Polecamy:

Płótna bielone od 60 gr
Flanelki kolorowe od 65 gr
Flanelki na poraunki od 1,20
Isiety od 1,40
Dreliszki spodkowe od 3,75
Materiały na ubr. męsk. od 3,50
Materiały na paita od 7,50

Materiały na suk. półwełn. od 1,20
Dto czysta wełna od 2,25
Georgetta jedwabna od 3,50
Szermelina wełniana od 3,50
Velutina jedwabna od 6,50
Meteor jedwabny od 4,80
Materiały na płaszcze damskie od 2,90

Niezależnie od tak niskich cen, każdy kupujący w stosunku do zakupu otrzyma odpowiedni

dg 1877/8

upominek gwiazdkowy

R. i C. KACZMAREK — Poznań, ul. Nowa.

Rozporządzeniem Pana Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 połączono z dniem 1 grudnia 1932

KRAJOWE UBEZPIECZENIE OGNIOWE W POZNANIU i POMORSKIE STOWARZYSZENIE UBEZPIECZEN W TORUNIU

które odtąd tworzą prawnopubliczną instytucję ubezpieczeń dla Województw Poznańskiego i Pomorskiego pod nazwą

Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych

w Poznaniu

Siedziba Zakładu: Poznań — Plac Nowomiejski 8

Telefony 2381, 3717, 3807, 4112, 5372, 5381

Oddział w Toruniu: ulica Żeglarska 26

Telefony 174, 267, 22

Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych w Poznaniu wszedł we wszystkie prawa i obowiązki Krajowego Ubezpieczenia Ogniwego w Poznaniu i Pomorskiego Stowarzyszenia Ubezpieczeń w Toruniu.

Zakład

UBEZPIECZA

od ognia: budynki, ruchomości i stogi;
plony od gradobicia

Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych w Poznaniu ma na celu dobro publiczne, a nie osiągnięcie zysków.

Rozporządzeniem Pana Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 został rozszerzony z dniem 1 grudnia 1932 teren działalności **Krajowego Ubezpieczenia na Życie w Poznaniu** i obejmuje obszar Województw Poznańskiego i Pomorskiego pod nową nazwą

Zakład Ubezpieczeń na Życie

w Poznaniu

Siedziba Zakładu: Poznań — Plac Nowomiejski 8

Telefony 2381, 3717, 3807, 4112, 5372, 5381

Zakres działalności: Ubezpieczenia na życie z badaniem lekarskim, bez badania lekarskiego, posagowe, grupowe
Zakładanie Kas Pogrzebowych.

Rozporządzeniem Pana Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 połączono z dniem 1 grudnia 1932 **KRAJOWĄ KASĘ UBEZPIECZENIA STRAŻAKÓW OD WYPADKÓW W POZNANIU i KRAJOWĄ KASĘ UBEZPIECZENIA KONI** podczas służby pożarnej w Poznaniu pod nazwą

Kasa Strażacka w Poznaniu

która na terenie Województw Poznańskiego i Pomorskiego ubezpiecza strażaków i konie od wypadków podczas służby pożarnej

Adres: Poznań — Plac Nowomiejski 8

Telefony 2381, 3717, 3807, 4112, 5372, 5381

Kasa Strażacka w Poznaniu weszła we wszystkie prawa i obowiązki Krajowej Kasy Ubezpieczenia Strażaków od wypadków w Poznaniu i Krajowej Kasy Ubezpieczenia Koni podczas służby pożarnej w Poznaniu.

Największy specjalny dom dywanów w Polsce!

Tel. 34-58
Rok zał. 1896

Wielka Sprzedaż GWIAZDKOWA

po znacznie niższych cenach!

DYWAN

był i pozostanie piękną ozdobą mieszkania i jest
najodpowiedniejszy
jako PREZENT GWIAZDKOWY.

Dywany rozmiarów 3,00 x 2,00 mtr.

Perskie imit.
49,— zł

Bouclé imit.
55,— zł

Bouclé wela.
112,50 zł

Azminster plusz.
159,80 zł

Dywany przed łóżka od 2,20 zł
Pomosty od 15,25 zł

Dywany - Pomosty - Dywaniki - Kilimy - Chodniki - Materiały
podłogowe - Kokosy - Manila - Wycieraczki - Nowości na deko-
racie drzwi i okien - Godeoliny - Narzuty - Kapy - Serwety i t. p.

Specjalność:
Dywany kościelne i zeszywane.

Wybór imponujący — Ceny bezkonkurencyjne — Proszę się przekonać bez przymusu kupna!

KAZIMIERZ KUŻAJ, Poznań, CENTRALA DYWANOW,
ulica Woźna 12 — narożnik Wielkich Garbar.

NAJPIĘKNIEJSZY PODARUNEK GWIAZDKOWY
TO

„SAGA RODU FORSYTÓW”

Chcąc rozpowszechnić genialne dzieło tegorocznego
Laureata Nobla

Johna Galsworthy'ego

Postanowiliśmy obniżyć na przeciąg trzech tygodni
od dnia 5. XII - do 24. XII 1932.

Cenę kompletu „Sagi Rodu Forsytów” składającego się z 6 t.

Posiadacz . . 12.—
Babie lato . . 12.—
Przebudzenie . 12.—

Biała mała . 12.—
Srebrna łyżka 12.—
Łabędzi śpiew 12.—

ze zł. 72.— na zł. 29.50

(Cena pojedynczych tomów pozostaje niezmieniona, cena kompletu wraca po 24 grudnia:
b. r. do ceny normalnej Zł. 72.—)

Zamawiającym za pobraniem pocztowym doliczamy za koszt przesyłki zł. 2.— Wpłacający
z góry należność w kwocie Zł. 29.50 przez P. K. O. 9830 otrzymują komplet franco.

Z pierwszych dwustu wpłat wylosujemy dwudziestu, z których PIERWSZY otrzyma jako
PREMIĘ komplet (8 tomów). „Dzieł Dostojewskiego” w luksusowej oprawie 1/2 sk., dalszych
DZIEWIĘTNASTU komplet (4 tomy) „Czarodziejskiej góry” Tomasza Manna Laureata Nobla 1929 r.
oprawiony w płótno

Wynik losowania ze spisem nagrodzonych prześlemy każdemu, kto nadesłanie poniższy kupon

KUPON WAŻNY OD 5. XII — 24. XII 1932 R.

Imię i nazwisko _____

Dokładny adres _____

poczta _____

Zamawiam komplet „Sagi Rodu Forsytów” po cenie niższej zł. 29.50

- 1) Należność wpłaciłem do P. K. O. uczestniczę w losowaniu premii.
- 2) Za pobraniem pocztowym zł. 31.50. W losowaniu premii nie uczestniczę.

K. P.

Niepotrzebne słowa wykreślić.

Odciąć i wysłać w niezaklejonej kopercie zaopatrzonej znaczkiem 10 gr. do
Towarzystwa Wydawniczego „Rój”, Warszawa, Kredytowa 1
P. K. O. 9880

Hacele i ocele

Podkowy i podkowce
Kowadła i imadła
Narzędzia rzemieślnicze
Widły do kartofli
Okucia do drzwi i okien
Druki do prasowania
słomy
Wagi derymalne
Łóżka żelazne
poleca korzystnie
IAN DEIERLING
skład żelaza
Poznań, Szkolna 3
Tel. 35-18 i 35-43
Pg 7 212-41 140

dr 1 890

Im wcześniej, tem
lepiej kupuje się

**PODARKI
GWIAZDKOWE**

Firany, obrusy, bielizna,
trykotaże pończochy,
rękawiczki

A. Raczyk

Poznań, St. Rynek 94.

Przy zakupie ponad 5 zł
dodaje ładny upominek.

Pg 7 375-48.126

Opancerowane szamotowo-ka-
flowe piece ruchome marki
„Standard” o największej sile
ogrzewniczej z oszczędnym
zużyciem materiału opalowe-
go. można nabyć po cenach
najtańszych w firmie:
M. Perkiewicz, Ludwikowo,
p. Mosina, składowa, fabrycz-
na: Poznań, ulica Składowa
nr. 5/7. Pg 7319-48.93

Blachy - Prety - Rury

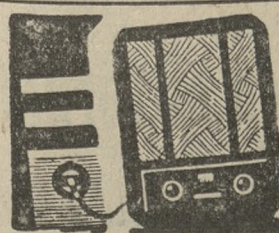
miedziane i mosiężne każ-
dego wymiaru po najniż-
szych cenach znanej jakości
Norblina,

jedyni przedstawiciele

ST. GRABIAŃSKI

Poznań, pl. Wolności 14a.

dr 1 870

NORA RADIO W3L
jest najlepszym odbiornikiem swojej klasy
demonstracja wszystkie radio-firmy

dr 750

dr 9 20

NASZYM CELEM PAN dobrze ubrany!

Poważna solidna na nowoczesnej zasadzie „SŁOŻBY odbiorcom” oparta firma nie reklamuje się, by za wszelką cenę zbyć swój towar, lecz by przez reklamę, opartą na prawdzie, stworzyć atmosferę zaufania klienteli do siebie.

Jeżeli więc reklamujemy się konsekwentnie, czynimy to w świadomości, że bez reklamy poważnie pojętej, przedsiębiorstwo nowoczesne obcyć się nie może.

Czynimy to dalej dla tego, by pobudzić powszechne zainteresowanie dla naszej słynnej z dobroci i niskich cen garderoby męskiej. — Wówczas bowiem przekonana się każdy, że tak dobry towar należy polecać, by dotarł do najszerzych warstw czytelników naszych ogłoszeń. Bierzemy jak powtarzamy zadaniem naszym jest, by każdy Pan był dobrze ubrany. — Dzierżymy prym co do wyboru i niskich cen, gdyż mamy największy wybór nie tylko w Poznaniu lecz w całej Polsce. — Jako specjalne magazyny garderoby męskiej, osiągnęliśmy w sprzedaży detalicznej MILIONOWY OBRÓT, co jest naprawdę ogromnym sukcesem w obecnych ciężkich czasach.

Zarabiamy BARDZO MAŁO, lecz sprzedajemy za to BARDZO DUŻO, a więc w interesie każdego leży, aby kupować tam, gdzie wielki zbył przy minimalnych zyskach.

POLECAMY na zimę kilka-let **PLASZCZY** w najnowszych fasonach po cenach dla każdego przystępnych. — **FUTRA** spacerowe i do podróży, od skromnych do najwykwintniejszych — wybór wprost przygniatający ilością a ceny **NAJNIŻSZE!** — **KOZUCHY** surowe do stróżowania wyprawa rosyjska! **KOZUCHY** poszycie **SZOFERSKIE** długie ciepłe nie drogie: **KURTKI** futrzane, **KURTKI** skórzane, **BURKI** zwykłe **SZYNELE** do podróży **KOCY** futrzane, **KAMIZELKI** futrzane i jelonkowe z rękawami, **SPODNIE**, **BRYCZESY**, **GOLFY** wybór olbrzymi

UBRANIA spacerowe, sportowe i wizytowe

MATERIAŁY z metra, najmodniejsze desena, w olbrzymich masach, po cenach fabrycznych.

DZIAŁ MIAROWY pod kierownictwem bardzo utalentowanych przykrawaczy, może zadowolić najwybredniejsze wymagania znawców i miłośników mody.

Specjalność modernizacji i poszycia tutej.

Dostarczamy nasze towary także za bony Pows. „KREDYT”

EDMUND RYCHTER

192Y mag ul. Fr. Ratajczaka 2, najwykwintniejsze ubiory męskie, tel. 26-07, 54-15
2G „ ul. Wrocławska 14, pierwszorzędną garderobę męską tel. 21-71
3G „ ul. Wrocławska 15, (po schodkach), odzież popularna i zawodowa tel. 54-25
Czwarty nowo utworzony magazyn 5 okien wystawnych, 3 wejścia Ostrów Wlkp.
Rynek 18, telefon 35. 46 1337-6

Pomimo kryzysu

daje możliwość każdemu zakupić po bardzo niskich cenach

praktyczny podarek gwiazdkowy!

Tweed	95 gr	Plótna	od 60 gr
Popelina	1,60 zł	Ręzniki szt.	od 40 gr
Chermelina	3,50 zł	Flanelki na suknie	1,15 zł
Georgette wełn.	3,50 zł	Firany z mtr.	od 65 gr
Georgette jedwabna	3,50 zł	Obrusowe 140 ctm.	od 2,60 zł
Velour płaszczy	6,50 zł	Firany okno	od 4,50 zł

Całkowita wyprzedaż resztek za bezcen.

STEFAN ZIĘTARA

Poznań, ul. Nowa 1.

zg 16964

KORONKI - TIULE - HAFTY

Wszelkie dodatki bielizniane

Bielizna męska

zg 16970

H. RAKOWSKA

Wielki wybór!

Poznań, ul. Pocztowa 1.

Niskie ceny!

Spełnij obowiązek obywatelski

nie tylko podczas trwania

Tygodnia Propagandy

lecz żądaj stale i wszędzie

Win krajowych

Likierów

Winiaków

Wypalane winnych

Soków owocowych

z znanej firmy

W. CZAJKA-KOŚCIAN

Rok założenia 1861

Wyroby odznaczone najwyższymi nagrodami w kraju i zagranicą.

Pg 7 382-48,134

Duże jasne lokale

przy św. Marcioie na składnię, warsztaty lub t. p. od zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia do f-y K. Przybyła, Poznań, św. Marcin 24. Pg 7401-48,143

Roczna Koedukacyjna

SZKOŁA REPORTERÓW DZIENNIKARSKICH

(koncesjonowana).

Wybitni wykładowcy Praktyka dziennikarska, Języki Stenografja, Rysunki Karykatury. Fotofilmowanie Po ukończeniu dyplomu Własny organ prasowy Wymagane 6 klasowe wykształcenie Zapisy przyjmuje: Sekretariat, Piękna 10 (pałac) Zamiejscowi — korespondencyjnie, Warszawa, Krucza 36. — Programy bezpłatnie ng 6782

WSZYSCY SIĘ JUŻ PRZEKONALI, że obcas gumowe marki

„WESTA“

SĄ NAJTRWAŁSZE I NADAJĄ SIĘ DO WSZYSTKICH MODELI OBUWIA, a przylepić są tania.

Przy zakupie obcasów gumowych „Westa”, otrzymuje kupujący na miejscu od każdej zakupionej pary kupon premijowy. Właściciel 6 kuponów otrzymuje bezpłatnie, tytułem premii, parę obcasów „WESTA”. Tg 746

Do nabycia w składach skór.

PIX

Wrogiem kaszlu! Świetne lecznicze pastylki przeciwko zamuleniu krtani.

Pudełko tylko 25 groszy — wszędzie!

Wyrób KANOLDA — gwarancja dobroci. Żądać Kanolda PIX, pastylki doprawdy świetne są! 48 1782

Sprzedam, wydzierżawię

lub zamienię zaraz z powodu choroby właściciela DRUKARNIĘ z wydawnictw gazet na Pomorzu — na skład papieru księgarnię dom lub inne przedsiębiorstwo, znajdujące się na Pomorzu wzgl. wojew. Poznańskiem. Tylko poważni reflektanci zechcą się zgłosić pod zg 16850 do Kurjera Poznańskiego.

W powiatowym i garnizonowym mieście na Pomorzu

z wielką okolicą, jest do wydzierżawienia lokal z 5 oknami wystawowymi wraz z kompletnym urządzeniem położony przy rynku, róg ul. głównej. Od kilkadziesiąt lat mieści się sklep biawatów Lokal nadaje się na każde przedsiębiorstwo. Oferty pod nr. 550 do Ekspozytury Kurjera Poznańskiego w Gdyni. ng 6446

TRUSKAWIEC - ZDRÓJ

SEZON ZIMOWY

od 1 grudnia do 1 marca.

KAPIELE MINERALNE: 50 ankowe, słarszane i wawęrowe

Oklady borowinowe. Wody mineralne z „NAFTUSIA” na czele — w pijalni centralnie ogrzewanej. — Wszelkich informacji udziela — zamówienia na mieszkania przyjmuje — tylko Zarząd Zdrojowy — Truskawiec. ng 6614

POD CHOINKĘ

MASZYNE PISZĄCE I BIBLIOTEKĘ SKŁADANĄ

SKÓRA I SKA POZNAŃ
ALEJE MARCINKOWSKIEGO 23

RADA ADWOKACKA w POZNANIU

plac Wolności 3, poszukuje

mieszkania 6-pokojowego.

dg 1876

RADJOAMATORZY

nadeszły PROSTOWNIKI — ELEMENTY SELENOWE, oraz kondensatory dyferencjalne. Żądać w każdym składzie radiowym. rg 16975

ZALATWIAM WSZELKIE

sprawy procesowe oraz mieszkaniowe przed Urzędem Rejentem, administracyjne legze ucyjne. Sporządzam kontrakty, wszelkie wnioski, oraz skrypty. Przyjmuję administrację domów.

Ignacy Susicki, ng 6551

b długoletni kierownik biur adwokackich i notarialnych
Tel. 39-28 w Poznaniu, ul. Podgórna 2a. Tel. 39-28

Fabryka musztardy

z najnowszych maszynami zaraz tanio na sprzedaż. Oferty do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zg 16947

BRACIA BORKOWSCY Sp. Akc

Oddział w Poznaniu

Aleje Marcinkowskiego 23 Telefon 51-20

polecają gustowne i tanie:

ZYRANDOLE, ZELAZKA, CZAJNIKI, LAMPKI NOCNE I BIURKOWE.

Miód

pod gwarancją prawdziwy pszczelny, tegoroczny, deserowo-kuracyjny, wysła z własnej pasieki za pobraniem pocztowym: 3 kilogr. 7 zł 5 kilogr. 10 zł 10 kilogr. 19 zł; kojeja: 20 kilogr. 36 zł 30 kilogr. 50 zł, 60 kilogr. 95 zł wraz z kosztami przesyłki i blaszankami. zg 16973

„Pasieka Polska” Podwoleczyska 31 (Małopolska)

PIECE — OKUCIA BUDOWLANE

teraz najtaniej Piece przenośne, iryjskie kwintowe już od zł 6.80 Kuchenki od zł 9.80. Kuchnie westfalskie Części piecownicze i drut garncarski Narzędzia metalowe gwoździe hurtownie i detalicznie Pg 6599 43 130

„PRZEWODNIK”, św. Marcin 30. Tel. 15-71.

Magazyny wszelkich towarów żelaznych i technicznych.

WILLE 2-piętrową w Toruniu

dochodową na Bydgoskim Przedmieściu w ogrodzie, o 32 pokojach z garażem z wszelkimi wygodami gaz, elektryczność, plac 71x22 mtr., front na dwie ulice, bez długów sprzedam śpiesznie. Oferty Łódź, Piotrkowska 50. Biuro Ogłoszeń Fuchsa, pod „Willą Dochodową”. ng 6781

WIELKA SPRZEDAŻ GWIAZDOKOWA

rozpoczęła się w wszystkich oddziałach!

Nasze niebywale niskie ceny dostosowane do obecnych warunków umożliwiają każdemu zakupy stosownych i praktycznych podarków gwiazdkowych.

→ Za małą sumę pieniędzy dużo dobrego towaru ←

Materiały wełniane

na suknie, kostjomy i płaszcze damskie wszelkie modne wyroby i kolory

Materiały

na ubrania męskie, płaszcze i ubranka chłopięce

Firanki

story, kapy na łóżka, firanki woalowe i artystyczne

Materiały dekoracyjne,

gobeliny, serwety i narzutki.

Jedwabie

Chiffony, Georgetty, Meteory, Welwety itd, tkaniny z sztucznych jedwabi jak Mongole, Crêpe de Chine itp.

Stołowizna

biała i kolorowa na 6—24 osob., lniana i bawełniana

Plótna

lniane i bawełniane, ręczniki, inletry, drele, flanelki na poranniki i piżamy.

Zefiry, woale i muśliny.

F. Kaźmierski

Specjalny skład białawotów

Poznań, Stary Rynek 38/39, parter i I. ptr., telefon 31-37.

Pz 7333/4-43.108/9

Teofil Czerwiński Dentysta

przyjmuje teraz od 9—1 i od 3—6

Poznań, Św. Marcin 66

telefon

29-77

Po 10-letnim klinicznym wykształceniu w zakresie chorób wewnętrznych

osiedliłem się w Poznaniu

ul. Marynarska 7 (blisko Zakł. Dyakonisek).

Dr. Fr. Loll

Godz. przyj. codz. 10—11, niedz. 12—1

zg 16 979

4—5

Tel. 7036

Dr. med. Zofja Górczyna

lek. specj. chorób skóry i pęcherza

powróciła

nr 16 972

i przyjmuje obecnie

św. Marcin nr. 52/53.

Telefon 27-87

Dla pp. Aptekarzy.

Oddam SKŁAD z 2 pokojami, kuchnią oraz 5-pokojowym MIESZKANIEM

na I piętrze w Poznaniu, tuż przy przystanku tramwajowym. Warunek: pożyczka 40 tysięcy na I hipotekę. Zgłoszenia do eksp. Kurjera Poznańskiego pod zg 16971

ATA — szoruje
ATA — świetnie czyści
ATA — jest tania...
ATA — da korzyści!

ATA czyści i szoruje wszystko • Wyrób Zakładów „Persil”

nr 6 656/7

SPÓŁKA OSADNICZA w Poznaniu

Spółka Akcyjna

Poznań — ulica Rzeczypospolitej nr. 1
(gmach Banku Związku) — telefon 31-16

SPRZEDAJE

na długoletnie odpłaty przy cenach najtańszych

Działki Budowlane

w mieście Poznaniu i na peryferjach miasta.

Spółka Osadnicza daje największą pewność za uregulowaną hipotekę i prawidłowe udzielenie tytułu własności.

Pz 7 331/2-43.138/3

Zanim kupisz gramofon

wstąp do „KASTORA”, a nie pożałujesz

Gramofony już od 58,— zł

Dla każdej kieszeni coś odpowiedniego.

Olbrzymi wybór płyt.

dg 1 883/4

„Kastor”

Poznań, św. Marcin 55

Fachowa obsługa — 27 lat doświadczenia
Hurt. Detal.

Obuwie - Śniegowce - Kalosze

wykwintne i solidne z gwarancją za każdą parę polecam na okres przedświąteczny
po cenach specjalnie zniżonych

J. PAŃCZAK

Zaufany Dom Zakupu Obuwia

Tel. 1000 — POZNAŃ, św. Marcin 64 — Tel. 1000

Pz 7 334-43.142

Przedstawicielstwa szuka

kupiec rutynowany, posiadający wolny skład z składnicami we własnej, nieobdłużonej kamienicy, przy najruchliwszej ulicy Poznania i odpowiednią gotówkę. Przyjmie skład konsygnacyjny z obowiązkiem opracowania Wielkopolski i ewtl. Pomorza. Łaskawe propozycje proszę do Kurjera Poznańskiego zg 16 889.

DZIURKI

określenie mierzki planowanie dekoryzowanie obciążenie guzików, nadzianie, szów podnoszenie, ozdobienie haftu monogramy wykończenie terminowo najtaniej

„HAFTOPLIS”

St. Rynek 10 (wejście Kurzanoga obok firmy Czerwinski Kruk).

Filia Romana Szymańskiego 1. Pl. Światokrzyski.

Pz 3 104 17 42

Szkoła kuchni djetetycznej GDAŃSK (z licencją państwową)

kształci na dyplom.

kierowniczkę kuchni djetetycznej oraz asystentki djetetyczne z egzaminem.

Kursy gospodarstwa domowego.

Prospekty i informacje: Kierownictwo szkoły

Lottie Klitschke-Wolff

dypl. kierown. kuchni djetetycznej

godziny przyjęć 11—1 i 3—5

Gdańsk, Lastadie 33, telefon 21790.

Okazja

skład z meblami, warsztatem, z maszynami stolarskimi w Gnieźnie, w centrum miasta, dobrze zaprowadzony z powodu wyjazdu korzystnie do sprzedania. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego, Gniezno 232. ng 6786/7

FUTRA!

Z powodu przeniesienia firmy wysprzedażmy: Wydry brązowe węgierskie najprzedniejszej jakości ciemne za pół dzisiejszych cen po zł 200. Błamy pod futra męskie piżmowce wysoki gatunek zł 200. tasman-skie i austr. opasy zł 200. barany zł 50. futra damskie już od 150 zł, skóry za bezcen polecają. zg 16 841

2a. B. B. Milsy, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 15.

Wielki lokal w Łodzi

o 12 pokojach, I. piętro, front, w centrum Piotrkowskiej, tanio odstąpię. Oferty: Łódź, Piotrkowska 50, Biuro ogłoszeń Fuchsa, pod „Wielki Lokal w Łodzi”. ng 6 780

Ajentów obwodowych

poszukuje poważne towarzystwo ubezpieczeń w działach elementarnych — na wszystkie miasta Wielkopolski.

Łaskawe zgłoszenia z życiorysem i odpis. świadectw, oraz podanie warunków prosimy skierować do „PAR”, Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. 43.144. Pg 7404-43.144

5999 zu

SPRZEDAŻ - GWIAZDKOWA!

Proszę korzystać z okazji!

Proszę korzystać z okazji!

➔ Nie polecam tandety ani też materiałów już od kilku lat niemodnych, lecz najświeższe wyroby tego sezonu po znacznie niższych cenach. Prócz tego udzielać będę na WSZELKIE ZAKUPY GWIAZDKOWE za gotówkę

10% rabatu

Polecam: Materiały wełniane na płaszcze, kostjomy i suknie — na garnitury męskie — jedwabie — stołownię — musliny bawełniane i wełniane — popeliny jedwabne — materiały pościelowe we wszystkich szerokościach — firany — gobeliny — serwety — narzuty — plusze — aksamity itd.

Pr 7 330-48 104

W. DROŻYŃSKI

Rok założenia 1912.

Poznań, Stary Rynek 66, tel. 4050.

Rok założenia 1912.

Nic dziwnego

że się dziś przeważnie Kawy Słodowej Kneippa z przyprawą Francka używa, gdyż stale wzrastające przekonanie doświadcza, że i z krajowych wyrobów można przyrządzić zdrową, pożywną, a przytem taną kawę!

Proszę się tylko przekonać i zrobić próbę!

Pr 7 383-48 84

Mając w przygotowaniu na rok 1933 nowoczesne modele Fabryka Wyrobów Srebrnych i Platerowanych

Józef FRAGET w Warszawie

założona w 1824 r.

urządza przez MIESIĄC GRUDZIEŃ w Magazynie swoim

w Poznaniu, Plac Wolności 11
SPRZEDAŻ TRWAŁYCH SZTUCY i GUSTOWNEJ GALANTERJI
PO BARDZO NISKICH CENACH
zg 16967 NIZEJ KOSZTÓW KALKULACJI

Kierowników (czek)

w miejscowościach powiatów Wielkopolski do

Spółdzielni Rolniczej

poszukujemy dzielnych, energicznych. Posada stała i dobrej płatna. Obszerne zgł. do Kurjera Poznańskiego pod zg 16 960

Beczki

od smoły, oliwy, śledzi, kupię.

Edmund Czerniewicz,

Fabryka Papy,

Aleja Wielkopolska 5.

zg 16 969

Dla mego szwagra, lat 32.

na wyższym stanowisku państwowym z wysokimi

dochodami,

poszukuję żony

z dobrej rodziny, w wieku

do lat 27. Zgłoszenia

proszę do eksp. Kurjera

Poznański. pod zg 16 916

Instytut

fizykalnego leczenia

ASTMY

Poznań, Plac Św. Józefa 3.

Pr 7 345-58 158

KAWY

surowe:

Rio-Victoria, Santos, Minas, Guatemala i Costa Rica.

Specjalność: palone z własnej palarni w wielkim wyborze poleca:

CYGAŃSKI i SEMMA

Hurtownia Kolonialna

Telefon 33-32

Poznań, ulica Wielka nr. 18

Telefon 33-32

zg 16 908

Fabryka Wyrobów Gumowych poszukuje

ASYSTENTA

chemika - gumowego

z praktyką laborator., w fabr. gum. Zgłosić się mogą kandydaci w wieku około 30 lat z podaniem życiorysu i wysokości wynagrodzenia do Biura Ogłoszeń „Par”, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. 58,142

Pr 7 325-58 142

Licytacja Spadkowa

W poniedziałek, 5 grudnia od godz. 11.00 począwszy, sprzedawane będą pozostałości z mieszkania prywatnego po bi. p. radcy Kantorowiczu, przy ul. Sew. Mielżyńskiego 1, II p., najwięcej dającym za gotówkę:

1 kompl. jadalnię wielkopolską (w całości lub pojedynczo), 1 kompl. sypialnię, kompl. kuchnię, salonik, biurko, kanapę skórzaną, szafkę do książek, szafy, umywalka, stolik do robótek, garderobianki, kilka lamp kryształowych i zwykłych, lampę stojącą, dywany, portjery, zasłony, różną bieliznę, partię waz, talerzy i kieliszków kryształowych, różne obrazy, 3 gazowe piece Junkersa i wiele innych praktycznych i antycznych przedmiotów.

Brunon Trzeciak,

zaprzys. i ustanowiony rzeczoznawca i aukcjonator na Województwo Poznańskie, ul. Wielkie Garbary 34, Tel. 21-26. Pg 7 318-48 96

Wielka sprzedaż okazyjna

W poniedziałek, 5 grudnia i wtorek 6 grudnia br., sprzedawane będą od godziny 10 do 18 okazynie w firmie Dom Komisowy, ul. Wroniecka 8/8, telefon 40-17 następujące przedmioty:

zg 16 970
kilka sypialni, jadalni, 2 pokoje męskie, kuchnie, biurka, lustra, szafy, stoły, bilard, pianole, bufety, garderobianki, leżanki, kanapy, łóżka żelazne, szafonierki, krzesła i inne przedmioty do domowego użytku.

Herzfeld & Victorius, Spółka Akcyjna, Grudziądz.
Bilans na dzień 30 czerwca 1932 r.

Aktywa: Kasa 44.817,03; Czeki i waluty obce w kasie 293,36; Dłużnicy: Odbiorcy 1.028.957,54; Dostawcy 72.734,36; Różni 1.640.688,85; Banki 59.619,12; Wskle 13.590,94; Papiery wartościowe 921.841,68; Udziały 66.620,—; Surowce i materiały 394.267,60; Wyroby gotowe i półgotowe 796.228,62; Bocznicia Portowa T. z o. p. Grudziądz 133.334,—; Grunty 172.574,37; Zabudowania fabryczne 2.211.435,77; Domy mieszkalne 808.784,34; Zabudowania gospodarcze 91.558,—; Utenysy, a biurowe, laboratoryjne inne ruchomości 189.801,98; Maszyny i piece 2.621.898,85; Urządzenia elektrycznego oświetlenia i centralnego ogrzewania 240.892,30; Bocznicia kolejowe 161.219,52; Lokomotywa, samochody, wozy i konie 180.188,78; Przyrządy i narzędzia w warsztatach 309.890,42; Modele 178.590,71; Inwentarz gospodarczy 18.038,10; Wskle żyrowane w obiegu 1.244.216,—; Depozyty 1.694.835,50; Różni za kaucje i gwarancje 5.518.258,03; razem 20.815.175,77.

Pasywa: Kapitał akcyjny 3.000.000,—; Fundusz zapasowy 340.330,24; Rezerwa specjalna 59.139,75; Amortyzacje 3.534.900,72; Wierzyciele: Odbiorcy 180.334,24; Dostawcy 211.130,71; Różni 1.577.035,14; Banki 505.202,67; Pożyczki średnio-terminowe 1.011.000,—; Akcepty 1.109.010,93; Hipoteki 301.734,31; Renty gruntu 73.079,83; Dywidenda nie-
płacona 247.230,99; Sumy przechożone 199.963,17; Fundusz na cele społeczne 7.773,54; Obligo z żyra weksli 1.244.216,—; Różni za depozyty 1.694.835,50; Kaucje i gwarancje 5.518.258,03; razem 20.815.175,77 zł.

Rachunek strat i zysków za rok obrachunkowy 1931/32.
Winien: Koszty handlowe, pensje oraz wynagrodzenia Rady Nadzorczej Zarządu, personelu administracyjnego i handlowego 720.695,84; Robocizna i wynagrodzenia personelu technicznego 1.195.521,23; Świadczenia socjalne 187.290,23; Renty i zapomogi 26.629,33; Podatki 259.323,51; Ubezpieczenia od ognia i prawno-cywilnej odpowiedzialności 18.816,90; Procenty, prowizje bankowe i dyskont 426.267,96; Utrzymanie domów mieszkalnych 11.325,95; Czyszczenie nieruchomości mieszkalnych, Grudziądz 15.488,—; Należności przepa-
dłe 932.080,45; Amortyzacje 109.183,68; razem 3.902.623,08 zł.

Ma: Zysk brutto 3.364.019,52; Kupony papierów wartościowych 14.567,50; Dochód z domów mieszkalnych w Mł-
szku 4.152,60; Dochód z nieruchomości mieszkalnych Grudziądz 15.488,—; Należności odzyskane 5.062,35; Pozostałości z zysku 1930/31 8.520,86; Z rezerwy specjalnej na pokrycie strat 490.812,25; razem 3.902.623,08 zł.

Grudziądz, dnia 27 września 1932 r.

dg 1883

Główny księgowy: (—) Gutowski;

Zarząd: (—) Jagodziński, (—) Wielogłowski;

Komisja Rady Nadzorczej:

(—) Samulski, (—) Słaboszewicz, (—) Legis;

Rada Nadzorcza: (—) Samulski, prezes.

Ratujcie zdrowie!

Najsłynniejsze światowe powagi lekarskie stwierdziły, że 75% chorób powstaje z powodu obstrukcji.

Chory żołądek jest główną przyczyną powstania najrozmaitszych chorób — zanieczyszcza krew i tworzy szkodliwą przemianę materji.

Słynne od 50 lat w całym świecie
ZIOŁA Z GÓR HARCUD-ra LAUERA

Jak to stwierdził prof. Berlin, Uniwersytetu Dr. Martin, Dr. Hochflaetter i wielu innych wybitnych lekarzy, są idealnym środkiem dla uzdrowienia żołądka, usuwają obstrukcję (zatwardzenie), są dobrym środkiem przeczyszczającym, ułatwiają funkcję organów trawienia, wzmacniają organizm i pobudzają apetyt.

Zioła z gór Harcu Dra Lauera usuwają cierpienia wątroby, nerek, kamieni żółciowych, cierpienia hemoroidalne, reumatyzm i artretyzm, bóle głowy, wyrzuty i lizaje.

Zioła z gór Harcu Dra Lauera zostały nagrodzone na wystawach lekarskich najwyższymi odznaczeniami i złot, medalami w Badeniu, Berlinie, Wiedniu, Paryżu, Londynie i wielu innych miastach.

Tysiące podziękowań otrzymał Dr. Lauer od osób wyleczonych. Cena 1 pudełko 1,50 zł., podwójne pudełko 2,50 zł.

Sprzedaż w aptekach i składach aptecznych.

NR 6556

BUTELKI MONOPOLOWE

Odbiór butelek monopolowych przedłużony jest do końca grudnia br. Butelki przywiezione kołowo będą odbierane przez Państwową Wytwornię Wódek Nr 4 w Poznaniu do dnia 30. bm. Butelki wysłane wagonowo będą odebrane o ile data naawania wagonu będzie w tym roku, tj. najpóźniej dnia 31. 12. 1932 r.

zg 4 494

Substytut Związku Inwalidów dla Skupu Butelek
Stefan Milanowski, Poznań, ul. Maszalarska nr. 6, tel. 29-26.

Underwood
sprzedam. Wjazdowa 7 kios.
zdg 53 269

Gramofon
dwusprężynowy z tuba płytami
tanio sprzedam. Kraszewskiego
8. „Torero” skład. zdg 53 720

Klinika lalek
wszelkie części na składzie wy-
konuje wszelkie peruczki do la-
lek Szambelan Dąbrowskiego 52
zdg 53 719

Pończochy
rekawiczki i skarpetki
sa mile widziane jako
podarki gwiazdkowe. —
Przyjdź i przekonaj
się, że najtaniej kupisz
w specjalnym magazynie
pończoch i rekawiczek
Antoni Szymański
Poznań św. Mar-
cin 1 przy placu św.
Krzyżakiem.
Pg 7 417/8-48.169/70

Restauracje
z pełnym wyszynkiem na rachunek
oddam. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 53 571

Sprzedam
dziesięć stołków składanych z krze-
sien i ozdobnych do składania
krzeselkowej. Półwiejska 37. m. 3.
zdg 53 550

Nie kupuj mebli
zanim zwiedzisz centralę mebli
Springacz. Swarzędz naprzeciw
poczty — tam najtaniej.
Pg 5 057-41.48

Konserwy Pudliszki
Włoszczyzna suszona gotowa do
natychmiastowego użytku 1 kg
suszonej czyli 12 kg świeżej wio-
szczyzny w cenie 3.85 za 1 kg.
Jamły wiśniowe, malinowe, tru-
skawkowe pomarańczowe po 2.75
za słoje za 1/2 kg. Pomidory
ekstrakt najczystszy 1/10 kg
za groszy 35. Groszki fasolki ja-
zynny mieszane, kompoty soki
owocowe cukierki smietankowe i
inne wysła za pobraniem pocztow-
m po taryfie ulgowej paczka
mi żywnościowym. Hurtownia
Towarów Kolonialnych. Piotr
Drabecki Krowia powiat Gostyń
Wielkopolska Pg 6 618 47.29

Samochody
Delage, Delahaye Bugatti, nowe
i używane. Kupno, sprzedaż komi-
sami samochodów używanych —
okazyjnych. — Dostawa części
zapasowych do samochodów
wszystkich marek. Obsługa re-
monty. Generalne zastępstwo
D.H. Zochowski Warszawa
Plac Napoleona 5. Pg 6 486-62 448

Renault
nowoczesne samochody osobowe.
modele 1933 roku 4, 6 i 8 cylin-
drowe. Luksusowo wykonane
karetę 4-5 osobową od 1000.
1000. — Samochody ciężarowe
od 150 do 15000 kg. Motory Die-
sla od 3000 kg. Traktory do 20
tonn. Dostawa części zapaso-
wych. Obsługa. Generalne Za-
stępstwo — D.H. Zochowski.
Warszawa. Plac Napoleona 5.
Pg 6 487 62.449

Motocykle
Sunbeam i Sarolew wspaniałe-
towej sławy. Ostatnie modele
1933 r. Zastępstwo na Polskę
D.H. Zochowski. Warszawa.
Plac Napoleona 5.
Pg 6 488 62.450

Aparat
projekcyjny, dubeltówka 16 kur-
kowa świetna dywan zdjęć tanio.
Wiadomość Dom Komisyjny Ra-
tajska 32. zdg 53 016

Meble kuchenne
po każdej cenie sprzedaje Ko-
misyjny Plaskowa 3 wylotowa
mebli kuchennych zdg 49 412

Pianino
nowe, koncertowe, czarne zagra-
niczne sprzedam tanio. Poznań-
ska 56. m. 1. zdg 51 858

Piece
kuchenne kątowe przenośne. ta-
nio poleca Miłoch Dolna Włoda
21. zdg 52 300

Na gwiazdkę
praktyczne po-
darki: Dywany
Firany Obodni-
ki Plusze
meblowe, materia-
ły dekoracyjne,
koldry na pu-
chu, welnie i wa-
cie własnej fa-
brykacji po ce-
nach gwiazdko-
wych poleca W.
Groszkiewicz
Poznań Stary
Rynek 59 Hurt-
— Detal.
Pg 7 341-48.38

Harmonium
sprzedam tanio. Dąbrowski 13.
mieszkanie 11. zdg 53 083

8 mórg
5 mórg, 2 mórgi i 1/2 mórgi w
Górczynie sprzedam. Adres Kur-
jer Poznański zdg 52 884

Sprzedam
nieruchomości: ślicznie położona,
przemysłowo-rolnicza z fabryką
ceramiczną 5 budynków murowa-
nych żywy i martwy inwentarz,
las spławna rzeka, blisko miasta,
komunikacja dogodna. Blizsze in-
formacje Toruń skrzynka pocztowa
36. Pg 7 326-64.252

Walizka - Nesseser
elegancka skórzana. Marynarska
7. mieszkanie 4. zdg 53 049

3 piętrowy dom
najbardziej punkcie miasta
Poznań 7 sklepów jako dobra
okazja kapitału korzystnie do na-
płynia. Zgłoszenia „Par” Aleje
Marcinkowskiego 11 pod nr. 48.114
Pg 7 321-48.114

Meble kuchenne
kupuje się najkorzystniej Łako-
wa 4 a. Stolarska. zdg 48 733

Fuzja
bezkurkowa 16 tanio. Poznańska
53. m. 7. zdg 53 157

Drukarnia
skład papieru Poznań. Śródmie-
ście 15 000. Zgłoszenia Kurjer
Poznański zdg 53 160

Restauracje
z wyszynkiem wódek sprzedam.
Adres Kurjer Pozn. zdg 53 177

Westfalkę
sprzedam. Górczyńska 52.
zdg 53 182

Na Gwiazdkę
poleca po cenach zniżonych bi-
żuterię złołą i srebrną, zegarki
budziki oraz obrączki ślubne. A.
Prante. Wroniecka 91.
zdg 53 183

Platformy meblowe
kastowe wozy tanio sprzedam z
poowdu przeprowadzki. Mostowa
17 a. zdg 52 735

Motocykl
przyczepka za bezcen z powodu
przeprowadzki sprzedam. Mosto-
wa 17 a. zdg 52 737

Solux
do naswietlania 2000 świec okazyj-
nie. Oferty Kurjer Poznański
zdg 52 755

Kanarki
dobre pilne śpiewaki tanio sprze-
dam. Grupa. Stroma 23. mieszka-
nie 9. zdg 52 757

Piekarnia z domem
w mieście powiatowym (gimnaz-
jum) dobrze zaprowadzona od
40 lat w pełnym biegu, z powodu
choroby do sprzedania. Oferty
Kurjer Poznański zdg 52 699

Skład
kolonialny sprzedam miasto po-
wiatowe. Zgłoszenia Kurjer Po-
znański zdg 52 218

Futro
do podróży sprzedam od 9—11 ra-
no. Ostrołęka 21. zdg 53 075

Okazyjnie
zupelnie nowy gramofon szafko-
wy z płytami. Ul. Dominikańska
2. mieszkanie 4. zdg 53 084

Budziki
9.50. obrączki ślubne,
zegarki. Edward Bene-
nowski. Chwaliszewo.
76. przy aptece.
zdg 53 267

Skład
trykotaż, pończochy białe przy
pryncypalnej ulicy elegancki od
lat prosperujący na sprzedaż. —
Objekt 26 000 zł. Oferty Kurjer
Poznański zdg 53 077

Skład
biawatów z towarami sprzedam.
Adres Kurjer Poznański
zdg 53 142

Pianino
Wielkie Garbary 53 m. 39.
zdg 53 146

Sprzedam
korzystnie limuzynę „Schenard
Walcker” 4 cylindrowa. Oferty
do Kurjera Poznańskiego
zdg 53 127

Masło
przyna deserowe wyborowe w
bezkach i paczkach od 5 kilo
z dostawą w dom po najtańszej
cenie dziennie. Wysyłka pocztą
franko. Markowski Poznań 420
Mielżyńskiego 23 tel. 52-43
Pg 7 163 48.47

Gramofony szwajcarskie
ceny najniższe
płyty gramofonowe od 95 groszy.
F. Bałon Wozna 12.
Pg 6 625 47.154

Obuwia
całkowita wyprzedaż. — Aleje
Marcinkowskiego 7. zdg 52 140

Meble
tanio wprost z składnicy poleca
K. Bakos ul. Wenecjańska 1
Most Chwaliszewski przy krzyżu.
zdg 45 902

Mikołaje
czekoladowe, pierniki, ozdoby na
choinkę i t. d. poleca najtaniej
Wytwórnia cukrów, czekolady
i pierników. L. Śledziński. Po-
znań, Wroniecka 16. zdg 53 618

Beczki (dęb.)
duże 800 litr i waski w dobrym
stanie, nadające się dla rybaków
ogrodników, rozwożenia wody, po-
nojenia bydła i t. d. również dla
bednarzy przerobienia na mato
sprzedam tanio po 15 i 20 zł. L.
Śledziński. Poznań, Wroniecka 16.
Tel. 1242. zdg 53 616

Sprzedam
w mieście powiatowym za bez-
cen nowoczesny 2-piętrowy dom
handlowy z centralnym ogrzewa-
niem i dom mieszkalny z du-
żymi zabudowaniami ogrodem.
Wartość łączna 160 000.— za
80 000.—, wpłaty 40 000.—, Prze-
tego skład biawatów i urządzeń
w domu handlowym do objęcia
25 000.—. Oferty Kurjer Poznań-
ski zdg 53 611

Tanio
duże lustro, leżanka i krzesło. —
Wskaże Kurjer Pozn. zdg 53 413

Samochód
kryty, w bardzo dobrym stanie.
tanio sprzedam. Adres Kurjer
Poznański zdg 53 530

Willa
dochodowa, trzymieszkańcowa. —
Solacz tanio sprzedam. Oferty
Kurjer Poznański zdg 53 403

Skrzynie
wielka ilość sprzedam. Marci-
na 53. skład 2. zdg 53 531

Tanio
marmurowe pisarki Matejki 28.
m. 15. zdg 53 406

Zeissa
obiektyw 1:4.5 na 13.5 cm tanio
sprzedam. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 53 529

Samochód
w bardzo dobrym stanie, nadaja-
cy się dla reżnika tanio sprze-
dam. Adres Kurjer Poznański
zdg 53 528

Futro
sealowe 245.— Półwiejska 37 — 4.
zdg 53 523

Tatra
doskonałe polskie
maszyn do szycia
oraz inne najlepsze
marki w cenie od
250.— za gotowe i
na splate. Fligierski
Poznań, Sw. Marcin 23.
zdg 52 604

30 mórg lasu
nad Wartą blisko Poznania na
parcele budowlane sprzedam. —
również częściowo wpłata podług
uzgody Piekna zdrowotna okolica
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdg 52 793

Parcele
dwie obok siebie sprzeda „Pra-
ca” Swarzędzka 2 (Osiedle).
zdg 52 721

2 cytry koncertowe
sprzedam. Grobla 13 mieszkanie
19. zdg 52 819

Samochód
czterokołowy tanio. Balcerek.
Drużbackiej 7. telefon 62-40.
zdg 52 872

Grzyby
prawdziwe, suszone litewskie
9 zł kilogram. wyborowe białe
pół korzeni 11 zł kilogram.
przewoź franko pocztowych
paczkach pobraniem. Wiado-
mość A. Rud Grodno. Piasko-
wa 5. zdg 52 950

„Brehms Tierleben”
13 tomów tanio sprzedam. Oferty
Kurjer Poznański zdg 53 032

Kanapa
fotele, sygnalka tanio. Wojcie-
chowski. Wierzbicze 39 a.
zdg 53 564

Wannę
kapielową żelazną emalowaną
tanio sprzedam. Patrona Jackow-
skiego 53. m. 21. zdg 53 509

300
litrów mleka dziennie do oddania
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdg 53 033

Bufet
dębowy, stół rozkładany, krze-
sła tanio sprzedam. Kraszew-
skiego 17. m. 15. zdg 53 216

Frak
fig. 72 jak nowy. Gwarna 15.
mieszkanie 8. zdg 53 205

Rower
tanio sprzedam. Wielkie Garba-
ry 48. m. 21. zdg 53 207

Okazyjnie
łóżeczko dziecięce, huśtawka,
krzeselko, firany madras sprze-
dam tanio, ul. Niegoleskich 4.
mieszkanie 3. zdg 53 208

Frak
nowy na jedwabiu fig. 172. pem-
psy 41 korzystnie Cieszkowskie
go 6. m. 6. zdg 53 198

35 drzwi
stolarska Żurkiewicz. Wielkie
Garbary 11. zdg 53 201

Bemberga
pończochy 1,85
Prima bez błędów 2.25 ze strzał-
ka 2.45. Podpończoszki 0.90. Mac-
co od 0.75. Welnie od 1.60. wel-
na z jedwabiem od 1.75. Filde-
cose poczwórne 2.45. Skarpetki
mieskie 0.35. 0.55: czysta welna
1.20. Rekawiczki ciepłe trykoto-
we mieskie 0.75. podwójne wel-
niane 0.90. nappa na flaneli 3.90.
na welnie 4.75. z paskiem 5.75.
Szale nowości mieskie i damskie
od 0.70 największy wybór najta-
niej Jadwiga Podbielska. Wielkie
Garbary 40. naprzeciw Wodnej.
zdg 53 292

Okucia
budowlane, meblowe
najtaniej Stanisław
Wewiór — Poznań
św. Marcin 34. Spe-
cjalny skład okuć.
telefon 34-31.
dz 1 328/3

Lustro
duże kryształowe szlifowane, ra-
ma stołek orzechowe bezcen 60
zł Szlifiernia, wylotowa luster,
Hroavie Wielkie Garbary 14.
zdg 52 906

Dom
z piekarnią przedmieście Pozna-
nia oświetlenie elektryczne duży
ogród podwórze, czynsz 3 300 ce-
na 30 000 wpłaty połowa. Pośred-
niczy wykluczeni. Oferty Kurjer
Poznański zdg 53 107

Skład
kolonialny urządzeniem, towa-
rem, magiel dobrze zaprowadzo-
ny dobra klientela przyległym
mieszkanem z powodu choroby
i wyjazdu zaraz korzystnie
sprzedam. Adres wskaże Kur-
jer Pozn. zdg 53 257

Domek
2 pokoje, kuchnia 1 morga ziemi
na kilka lat wdzierżawie auto-
bus do Poznania co 2 godziny.
Długa Gołsina Szpilejcz Otto.
zdg 53 226

Garnitur
klubowy lustro gablotkę portie-
ry wanne cynkowa sprzedam. —
Aleje Marcinkowskiego 14 m. 7.
zdg 53 235

Bufet
szafy do rzeczy łożko, lustra sa-
mowar sprzedam tanio. Słowac-
kiego 25 m. 8. zdg 53 242

Singera
maszyna okrażka. Dąbrowskie-
go 36. m. 17. zdg 53 328

Wieczne pióra
ze złota stalówka po 8 złotych
poleca Chrzczanowski. Księgarnia.
zdg 53 390

Lalki
ceny fabryczne. Klinika Domini-
kańska 1. zdg 53 393

Plaszczki
biały z czapczką tanio sprze-
dam. Chwaliszewo 64 m. 16.
zdg 53 397

Parcele
ulica Marszałka Pocha korzyst-
nie sprzedam. „Osadopol”. Rze-
czypospolitej 9. zdg 53 386

Parcele
najkorzystniej kupisz. Jasna 16.
mieszkanie 1. zdg 53 370

Osady
ogrodnicze do 20 mórg przy kole-
ziosie. w Gądkach sprzeda Kom-
cesjonowane Biuro Parcelacyjnej
Gajowa 4. zdg 52 199/200

Materace
sprężynowe, nakładki, leżanki,
kanapy tapczany wielki wybór
najtaniej pracownia Wielkie
Garbary 18, narożnik Wodnej
sklep. zdg 53 278/79

Skład
spożywczy mieszkanie większe
sprzedam. Adres Kurjer Poznań-
ski zdg 53 109/10

Skład
rzeźnicki, filia korzystnie sprze-
dam. Kołbiński Adama Jaskosko
Łazarz. zdg 53 100/1

Gospodarstwo
66 mórg pszenicy ziemi z dobre-
mi budynkami i inwentarzem 20
kln. od Poznania spiesznie sprze-
dam. Pośrednictwo wykluczone.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 53 085/6

Willa
nowa, 8 ubikacji wolne mieszka-
nie 3 pokoje. Kiełbasiński Luboń
zdg 52 782/3

Pościele
dobre utrzymanie sprzedam. —
Kreta 22 m. 6 od 7 wieczorem.
zdg 53 642

Pianino
„Quandt” 900 Górna Włoda 76.
mieszkanie 5. zdg 53 633

Kolonjalkę
magiel sprzedam Śródmieście. —
Adres Kurjer Poznański
zdg 53 615

Piekarnię
Poznań 3 pokojową mieszka-
niem dobrze prosperującą tanio
sprzedam. Piotrowski, Szama-
rskiego 1. zdg 53 595/6

Dom
nowy przy Poznaniu, pięciomie-
szkaniowy, wpłaty 7 800. Chle-
bowski. Poznań Długa 3. parter.
mieszkanie 10. zdg 53 316

Radjo
telefonem nowe, prąd zmienny
sprzedam. Szwajcarska 23. par-
ter 11. zdg 53 238

Dom
2 piętrowy z ładnym ogrodem
owocowym z 4 lokatorami u-
rzednikami w Rakoniewcach
zaraz za 15 000 zł na sprzedaż.
Gustaw Joachim Kościelna Bo-
ruja. pow. Nowy Tomysł.
zdg 53 290

Na raty gramofony
szwajcarskie najtaniej
płyty od 80 groszy. Jarosz Fre-
dry 6. zdg 53 233

Tanio
skład artykułów piśmiennych
warsztat siodlarski bez konku-
rencji sprzedam. Przecznicza 4.
zdg 53 280

Piesek
ładny, czujny, przyjaźliwy dzie-
ciom na sprzedaż. Spokojna 21 m. 8.
zdg 53 268

Welny
włóczki, zefirowe czesankowe
z jedwabiem do robótkei re-
cznych trykotarstwa Wielki: wy-
bór tanio. Hurtownia detalcz-
nie. Przemysł Welniany św.
Marcin 56 I. zdg 53 478

Futro
karakułowe średnia figura sprze-
dam okazyjnie. Matejki 57 m.
10 2—5 godz. zdg 53 488

Jadalnię
rzeźbiona jak nowa z braku miej-
sca tanio sprzeda Rusokowiak —
Stroma 24. zdg 53 384

Gdańska szafa
antyczne meble mahoniowe brzo-
zowa dywan perski chusta tu-
recka i kryształ na sprzedaż.
Skarbowska 4 ptr. lewo. zdg 53 338

Plaszcz
długi skórzany tanio do sprze-
dania. Poznań, Zupańskiego 1 m. 4
zdg 53 353

Wage
dmięca krzesło rozkładane i stół
sprzedam. Szwajcarska 22 m. 20
zdg 53 344

Skład
towarów krótkich sprzedam. po-
wód wyjazd Wskaże Kurjer Po-
znański zdg 53 345

Gitare
hawajska sprzedam tanio. Mic-
kiewicza 34 m. 3 w podwórzu.
zdg 53 341

Leżanka
nowa 35 złotych Poznańska 44.
mieszkanie 7. zdg 53 385

5 KUPNA
klejnoty srebra kupuje Szulc
Wolności 5. n 7 320

Brylanty
kolczyki srebra kupuje Szulc
Wolności 5. n 7 320

Kolczyki
drutu około 1000 m kupie tanio.
Buszewo poczta Lubosina pow.
Szamotuły. zdg 51 517

Radjo
„Philips” „Telefunken” „Mar-
coni” lub „Nora” używane kupie.
Zgłoszenia Kurjer Poznański pod
dg 1834

Pulciki
szkolny kupie. Oferty Kurjer
Poznański zdg 53 214

Skład
kolonialny mieszkanem kupie.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 53 184

Głosnik
dynamiczny prąd stały kupie.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 52 965

Kto
przebuduje budynki w zamian za
parcele (Debiec) przy tramwaju.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 53 096

Karete
na gumach. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 53 097

Piéro
Mont Blanc. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 53 174

Tyglówkę
trzonki kupie. Oferty Kurjer
Poznański zdg 52 712

Nasiadówkę
używaną kupie. Oferty Kurjer
Poznański zdg 52 340

Folwark
około 500 mórg najchętniej z je-
ziorkiem i lasem kupie wprost od
właściciela. Wpłata 40 do 50 000.
Zgłoszenia do Kurjera Poznań-
skiego pod zdg 51 803

Pozyczki poszukujemy około 10 000 złotych Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego z dnia 53 147 Wspólnika do pierwszorzędnej przedsiębiorstwa bezkonykcyjnego zapożyczającego kapitał około 15 000 zł poszukujemy. Zgłoszenia Kurjer Poznański z dnia 53 148 10 000 na pierwszą hipotekę domu wartości 150 000 poszukujemy. Oferty Kurjer Poznański z dnia 53 082 50 000 zł poszukujemy na pierwszą hipotekę. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. z dnia 53 315 5 000 poszukujemy I hipotekę nieruchomości poszukujemy. Oferty Kurjer Poznański z dnia 53 309 Wspólnika 1-2 000. Oferty Kurjer Pozn. z dnia 53 427 Wspólnika czynnego z gotówką 3-5 tys. zł poszukujemy pierwszorzędnej restauracji w centrum Poznania. Wy- magana fachowość kulinarska lub ręcznicza. Oferty do Kurjera Poznańskiego z dnia 53 448 Poszukuje wspólnika Dobrze prosperująca hurtownia w Poznaniu poszukuje wspólnika od zaraz. Łaskawe oferty do Ku- rjera Poznańskiego z dnia 53 446 2 000,— pożyczki, pewna gwarancja. Zgłoszenia Kurjer Poznański z dnia 53 565 Pies dobryman prawdziwy, krótko ko- powany, dobry stróż domu na sprzedaż. Adres Kurjer Pozn. z dnia 53 640 Bezkonykcyjne przedsiębiorstwo przemysłowo- metalowe poszukuje wspólnika z kapitałem 10-15 tysięcy zł. Z po- wodu choroby właśc. ew. prze- jęcia na własność. Oferty Ku- rjer Poznański z dnia 53 638 5 000 złotych szukam pożyczki na pewną hypo- tekę. Oferty Agentura Rogożno- w. z dnia 53 913 Wspólnik uczciwy, może się zgłosić do do- brze prosperującego sklepu rzeź- niczego w dużym powiatowym miście z gotówką 200-300 tysie- cy. Zgłoszenia pisemnie do Ku- rjera Poznańskiego z dnia 53 676 Kierownika sklepu wielkiego. Poznań kładą 3 000 zł z koncesją tytoniową pierw- zeństwo poszukuje. Oferty Ku- rjer Poznański z dnia 53 693 15 000 szukam na 1 hipotekę nowego domu. Oferty Kurjer Poznański z dnia 53 609 500.— pożyczki poszukuje za dobrem wy- nagrodzeniem od zaraz. Oferty Kurjer Poznański z dnia 53 735 8 DO WYNAJECIA 5 pokoi wielkopokojowe mieszkanie I. pr. Nieogolewskich 7, od 1 stycznia 1933 r. do wynajęcia. Zgłoszenia: Ratusz pokój 12 a godz. 10.30 do 11.30 z dnia 52 675 2 pokoje na biuro lub mieszkanie do ad- wokacie zaraz do wynajęcia. Główna 11 I. piętro. z dnia 52 788 Trzypokojowe kuchnia, wydzierżawie zaraz. Osiedle Warszawskie 173. z dnia 52 773 Pokój kuchnia z przynależnościami za raz wynajmie. Spokojna 5 a. z dnia 52 752 Duży pokój kuchnia frontowy. Ko- ścielna od zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia Grochowska 141 7. mieszkanie 7 z dnia 53 217 6 pokojowe blisko Parku Wilsona I. piętro. słoneczne, dobre centralne ogrze- wanie, komfort, odnowione zaraz od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański z dnia 53 221 8 pokoi centrum I. zaraz od gospodarza. Oferty Kurjer Pozn. z dnia 53 187 Pokój kuchnia wolne Zabłotów. Zgło- szenia Poniecki Poznań Strze- lecka 9. z dnia 52 988 Mieszkanie słoneczne 2 pokoje kuchnia pi- wnica strych. światło elektryczne. Osiedle przy Warszawskiej — Krafcowa 53. z dnia 52 981 Mieszkanie pokój z kuchnią w Lubaniu bli- sko dworca do wynajęcia. Zgło- szenia Kurjer Poznański z dnia 53 163 2 pokoje kuchnia dużej wsi blisko Poznania, stacja w miejscu. Zgłoszenia Kurjer Pozn. z dnia 53 176 200 mieszkań wolnych każdego ro- dzaju, pośredniczy bezpłatnie. „Centrala”. Wierzbice 27. z dnia 53 688 Oddam dwa pokoje kuchnie, czynsz zgo- ry. Gospodarz Małeckiego 1. z dnia 53 689	2 pokoje kuchnia do wynajęcia. De- biec Czerwieńska 13. z dnia 53 130 Pokój kuchnia 45. śródmieście. Oferty Kurjer Poznański z dnia 53 087 2 mieszkania po 1 pokoju kuchnia do wynajęcia od 1 stycznia Czyżew 2a dwa lata. Debiec. Po- łudniowa 67. z dnia 53 089 Próżny pokój Jeżyce od gospodarza do wynajęcia rok zgóry. Oferty Kurjer Pozn. z dnia 53 254 Pokoje 2 kuchnia do użytku wyłączonego. czarna dwa osobom kultural- nym tanio blisko centrum. Zgłoszenia Kurjer Pozn. z dnia 53 326 2 pokoje kuchnia wynajmie gospo- darz. Główna. Wierzbicka 6. z dnia 53 388 Komfortowe mieszkanie 7-pokojowe II. pr. Działalność 8. do wynajęcia od 1. 1. 1933 z dnia 53 390 Wydzierżawie mieszkania przy Poznaniu, eme- ryci chętnie widzieli. Zgłosze- nia do Kurjera Pozn. z dnia 53 377 Duży słoneczny pokój z kuchnią. Świa- tło elektryczne od gospodarza za rocznym czynszem do wynaję- cia nowe zabudowania zaraz — Teczowa 8. z dnia 53 308 Trzypokojowe zaraz wolne Ostroga 23. z dnia 53 482 2 pokojowe w mansardzie kuchnia, komórka spizarka łazienka balkonem no- wej woli minie do przystanku w Górczynie od 1 stycznia 1933 wprost od gospodarza. Warunek epokojny pewny platnik. Oferty Kurjer Poznański z dnia 53 352 Mieszkanie 5 pokojowe z ogrzewaniem do wy- najęcia. Aleja Wierzbicka 5. z dnia 53 495 Trzypokojowe centrum dzierżawa 65 zł. pokój kuchnia 400 zł. Stary Rynek. Weka Szewska 11 m. 9 z dnia 53 312/13 Ładne jednopokojowe dwupokojowe ku- chnią przynależnościami do gospodarza. czynsz zgóry i mie- sieczny. Informacje Hoffmann Droga Urbanowska 7. z dnia 53 276 Pokój kuchnia z meblami sprzedam. Główna Wilda 106 mieszkanie 6. z dnia 53 651/2 Pokój kuchnia 45. śródmieście urzędni- kowi. Oferty Kurjer Poznański z dnia 53 555 25 000 zł na 1. hipotekę wypożyczyć. Oferty Kurjer Poznański z dnia 53 450 2 pokoje kuchnia, dobrze umeblowane sprzedam, czynsz miesięczny 30.00 zł. Patr. Jackowskiego 19. m. 13. front. z dnia 53 458 4 pokoje z konifortem, parter. Ostroga, od 1 stycznia. Oferty Kurjer Poznański z dnia 53 449 Ciełarówka załatwiam przeprowadzki. Emilij Szczanieckiej 1. m. 14. z dnia 53 435 Dwupokojowe kuchnia, czynsz 40. pokój, kuch- nia 25 zł. wynajmie. Pawilon Marszałka Focha 15. z dnia 53 582 5 pokojowe mieszkanie parterowe eleganckie wprost od gospodarza do wynajęcia. Zgłoszenia Matej- ki 3 miesz. 6. z dnia 53 640 Mieszkania poleca, poszukuje „Informator”. Aleje Marcinkow- skiego 5 telefon 53 10. z dnia 53 635 Mieszkanie 6 pokojowe, komfort przy Rze- czypospolitej 8 wprost od gospodarza zaraz do oddania. Blizsze szczegóły u gospodarza na miej- scu. Pg 7421 48.165 4 pokojowe mieszkanie komfortowe z ogra- dem w pobliżu parku Wilsona od zaraz do wynajęcia. rok zgóry. Zgłoszenia Kurjer Poznański z dnia 53 677 Mieszkanie dwupokojowe z kuchnią wynaj- mie zaraz. Grodzka 22 z dnia 53 138 Mieszkanie komfortowe 6-cio pokojowe przy Matejki do wynajęcia zaraz. Swiercz Sło- wackiego 27. z dnia 53 702 Skład przy Klasztornej 8. na każda branżę. Pawlak. Wodna 26. z dnia 4 502 2 pokoje kuchnia. Marszałka Fo- cha 111. skład. z dnia 4 503 Do wydzierżawienia 5 pokoi, przyna- leżności woli na Lasarzu tylko bezdzielnemu małżeństwu. — Zgłoszenia Kurjer Poznański z dnia 4 499 5 pokoi zaraz wprost od gospodarza pobliżu Starego Rynku. Oferty Kurjer Poznański z dnia 53 708	3 pokojowe zł. 70.— zgoda gospodarza 27 go Grudnia 4. m. 4. z dnia 53 764 2 pokoje kuchnia 35. przy Lubo- nia las. woda gospodarz. Zgło- szenia Kurjer Pozn. z dnia 53 700 Wynajmę mieszkanie 2-pokojowe w śró- dmieściu częściowo umeblowane z kuchnią łazienką przedpokojem rocznie 1668 zł. Oferty Kurjer Poznański z dnia 53 759 9 SZUKA MIESZK. Który gospodarz? odnajmie solidnemu bezdzietnemu urzednikowi państwowemu mie- szkanie pokój kuchnie. Zgłosze- nia Kurjer Pozn. z dnia 53 629/30 Mieszkania dwupokojowe z kuchnią poszu- kuje. Zgłoszenia Kurjer Poznań- ski z dnia 52 760 2-3 pokojowe łazienka, centralne o- grzewanie, centrum poszukuje dla samotnego pana. Oferty Ku- rjer Poznański z dnia 52 817 2-3 pokoje od gospodarza urzędni- ka. Oferty Kurjer Pozn. z dnia 53 212 2 pokoi z kuchnią wprost od gospo- darza poszukuje. Oferty Kurjer Poznański z dnia 53 102 Dwupokojowego trypokojowego wygodni czynsz zgóry ewentualnie meblami sa- motny kameralista. Zgłoszenia bez- pośrednio cenn Kurjer Poznański z dnia 53 088 Poszukuje od 1. 1. 33. mieszkania 3 do 4 po- kójowego słonecznego, regularny platnik. Oferty Kurjer Poznański z dnia 53 168 Urzednik poszukuje poszukuje pokój kuch- ni lub pokój od gospodarza. Oferty Kurjer Pozn. z dnia 53 172 5-6 pokoi w nowej woli zaraz lub później szuka wyższy urzednik bezdziet- ny. Oferty Kurjer Pozn. z dnia 53 181 Mieszkania 3 pokojowe dzierżawa mie- szkania poszukuje inżynier pa- ństwowy. Oferty Kurjer Poznań- ski z dnia 52 715 Mieszkania 5 lub więcej pokoi centrum. I. piętro lub parter poszukuje. Oferty z podaniem adresu i warun- ków Kurjer Poznański z dnia 53 074 3-4 pokojowego śródmieście poszu- kuje pan na poważnym stanowisku. Zgłoszenia Kurjer Poznański z dnia 53 130 Dwupokojowego mieszkania poszukuje zaraz. czynsz ewentualnie zgóry. Oferty Kurjer Poznański z dnia 53 152 Poszukuje pokój z kuchnią, dzierżawa na próg. Zgłoszenia Kurjer Poznań- ski z dnia 53 124 1-2 pokoi i kuchni od gospodarza. Dam roczny czynsz. Oferty Ku- rjer Poznański z dnia 53 004 Mieszkania z ubikacją na warsztat szewski poszukuje. Oferty podaniem wa- runków Kurjer Poznański z dnia 53 066 Poszukuje 3 pokoi z kuchnią śródmieście. blacie czynsz zgóry wprost od gospodarza. Rybak 28 I. skład. z dnia 53 249 Od 2-5 pokojowego mieszkania po- szukuje od zaraz lub 1 stycznia z podaniem warunków. Oferty Kurjer Pozn. z dnia 53 476 Urzednik poszukuje pokój kuchnia dam rok zgóry. Oferty Kurjer Pozn. z dnia 53 494 Trzypokojowego komfortem poszukuje poważny reflektant zaraz okolica oboje- na. Oferty dokładna cenna Kurjer Poznański z dnia 53 349 Poszukuje w centrum 1-2 pokoi z kuchnią tylko od gospodarza. czynsz zgó- ry bezdzietne małżeństwo. Of- erty Kurjer Poznański z dnia 53 360 Trzypokojowego śródmieście, czynsz zgóry. Oferty Kurjer Pozn. z dnia 53 573 Trzypokojowe centrum front wygodni. Oferty gospodarza poszukuje. Oferty Ku- rjer Poznański z dnia 53 650 4-7 pokoi centrum szukam Oferty Kurjer Poznański z dnia 53 731 Od zaraz 6-7-pokojowego mieszkania. śró- dmieście poszukuje. Dzierżawa zagwarantowana. plac poważna instytucja. Oferty do Kurjera Poznańskiego z dnia 53 689 3 pokoje zaraz wprost od gospodarza. czynsz zgóry. Oferty Kurjer Po- znański z dnia 53 510 Mieszkanie 6-7 pokojowe tylko w śródmie- ściu możliwie wysoki parter lub I piętro zaraz poszukiwane. Oferty pod 4321 do Kosmos. al. Zwierzyńska 6. z dnia 53 736	Szukam mieszkania 2 pokoje lub 1 kuch- nia wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański z dnia 53 581 2-3 pokoi urzędniczą z matką, płace dzierżawę zgóry. Oferty Kurjer Poznański z dnia 53 553 W eleganckim domu poszukuje zaraz dwóch pokoi u- meblowanych z centralnym ogrze- waniem na I piętrze. Jeden po- kój na biuro drugi przyległy na prywatne mieszkanie. Oferty Kurjer Poznański z dnia 53 755 Poszukuje dużego pokój kuchnia. Oferty Kurjer Poznański z dnia 53 746 10 ZAMIANA MIESZKANIA Czteropokojowe zamienie na mniejsze członkiem Spółdzielni Urzedników Państwo- wych. Zgłoszenia Kurjer Poznań- ski z dnia 53 156 Zamienie dwupokojowe duże słoneczne mieszkanie, może być na biuro. skład itp. — centrum Poznania. czynsz niski, na podobne w Wa- rszawie, ewtl. na pokój z kuch- nią. Zgłoszenia Kurjer Poznań- ski z dnia 53 717 11 POKOJE UMIEBL. Pokój kuchnia, dwa używaniem kuchni wynajmie gospodarz. (Ostro- ga) Zakret 13 m. 3. z dnia 53 670/1 Pokój Główna 19. m. 8 frontowy. z dnia 53 519 Przyjmę 2-3 chłopce lub panienki tro- skliwa opieka zdrowa kuchnia. okolica gimnazjum Poderewskie- go Mickiewicza, Zamojskiej. Zgłoszenia Kurjer Poznański z dnia 52 421 Dwuosobowy komfortowy, telefonem utrzyma- niem 130 zł. Ratajczaka 20 mie- szkanie 7. z dnia 52 705 Matejki 60 m. 1. jedno dwuosobowy. z dnia 52 879 Pokoik skromny od półwizna. Matu- szek. Działalność 11 m. 19 z dnia 5 918 Odnwiony fortepian telefon. Długa 3 m. dw 1801 Pokój 35 zł wolny obiady bez. Żupań- skiego 13 m. 3. z dnia 53 224 Pokoik niekrepujący ciepły. Czesława 8. mieszkanie 18. z dnia 53 203 Samotna pani wynajmie 1 lub 2 komfortowych. łazienka, elektryczność, śródmie- ściu wysoki parter. Oferty Ku- rjer Pozn. z dnia 53 206 Centrum stancja dla 2 panien Kantaka 5. mieszkanie 12 z dnia 53 191 Elegancki dwuosobowy utrzymanie Kreta 6 mieszkanie 7. z dnia 53 192 Frontowy elektryczność klatka schodowa Główna 17. miesz. 25. z dnia 53 060 Pokój Wierzbice 39 a m. 4. z dnia 53 054 Dobrze umeblowany utrzymaniem lub bez Rzeczpospolitej 5 m. 6. z dnia 53 162 Pokój umeblowany frontowy. Żydowska 27 m. 5. z dnia 53 166 Pokój pokoi niestudijnym. Kreta 4. II prawo. z dnia 53 167 Pokój umeblowany. Poznańska 27 a I. prawo. z dnia 53 169 Skromny elektryczność bez podzieli wolny. Śniadeckich 11. m. 7. z dnia 53 170 Dla 4 pan (ów) dwa łącznie pokoje lub 1 jednoosob., drugi dla dwóch panów. Zgłoszenia Zieło- na 6. m. 1 z dnia 53 180 Centrum ładny frontowy. Ratajczaka 9. mieszkanie 7. między 2-4. z dnia 52 960 Dwa pokoje telefon komfort. Bukow- ska I. mieszkanie 18. z dnia 53 135 Pokój jednoosobowy centralne ogrzewa- nie. Śniadeckich 24 m. 10. z dnia 53 153 Pokoik centralne ogrzewanie elektryka. wynajmie. Fredry 12 miesz. 10. z dnia 53 129 Jedno- dwuosobowy 35. zaraz. Spokojna 21. mieszkanie 6. z dnia 53 063 Dwom koleżankom pokój pościeli pożą- dana. Piekary 6. 111 miesz. 7. z dnia 53 255 Dwuosobowy Jerzego 5. m. 17. narożnik Wier- zbicka. z dnia 53 233	Umeblowany pokój 15. 12. Sw. Marcin 32. mieszkanie 7 z dnia 53 250 Pokój umeblowany. Nr. Ratajczaka 13. mieszkanie 6. z dnia 53 248 Pokój Zamkowa 5. mieszkanie 9. z dnia 53 240 Paniom wspólny. Wrocławka 30 m. 15. z dnia 53 234 Duży frontowy elektr. bez pościeli. — Wodna 13. m. 12 z dnia 53 339 Krawcowej pokój z maszyną tanio Różana 4a. mieszkanie 21. z dnia 53 331 Pokoik dwuosobowy. bez pościeli. Pół- wiejska 30 m. 7. z dnia 53 302 Pokoje łącznie pojedynczo. Rynek Jeży- cki 2. III lewo z dnia 53 372 Pokój elektryczność. Piekary 9. 2. z dnia 53 297 Pokój 1-2 komfortowo urządzone z te- lefonem lepszymu panu od zaraz wynajmie. Marsz Focha 64 m. 5. z dnia 53 281 Czysty inteligentnym. Wielkie Garba- ry 4-8. z dnia 53 486 Klatki zaraz wolny jednej dwom. — Masztalarska 7 m. 7. z dnia 53 477 Pokój klatki schodowej wolny. Szumi- gała. Półwiejska 37 z dnia 53 423 Małżeństwu Różana 4 m. 11. z dnia 53 418 Panience wspólny zaraz. Golebia 4. II. z dnia 53 340 Pokój niekrepujący elektryczność zaraz Przemysłowa 12. m. 2. z dnia 53 339 Elegancki panu (pani) Szkoła 13. m. 5. z dnia 53 337 Pokój Młyńska 12 a mieszkanie 10. z dnia 53 332 Frontowy na 1 lub 2 osoby elektr. ewentl. obiady. Szewska 19. m. 4. z dnia 53 272 Małżeństwu bezdzielnemu lub starszej pani wynajmie 1/4 roku mieszkania sa- mi. Czesława 8. mieszkanie 17. między 4-7 góra z dnia 53 498 Pokój solidnemu od 15. 12. Mickiewi- cza 3. m. 9. z dnia 53 494 Dwóch panów jeden pościeli pożądana od zaraz. Wodna 5 m. 5 z dnia 53 493 Dwuosobowy komfortowy. Kraszewskiego 8. II. pr. z dnia 53 403 Pokój niekrepujący. ładny. ciepły zaraz wynajmie. Chelmońskiego 17. mieszkanie 11. z dnia 53 400 Pokój umeblowany z używaniem kuchni lub bez. Nieogolewskich 10. m. 8. z dnia 53 452 Niekrepujący jedno-dwuosobowy tanio. Kana- łowa 7. II. prawo. z dnia 53 444 Pocztowa 18. m. 11. 2 sypialki. 1 mały pokój zaraz. z dnia 53 434 Klatka schodowa jeden i dwuosobowy. Łąkowa 21. m. 17. z dnia 53 431 Tani ładny panom zaraz. Szamarzew- skiego 34. m. 27. z dnia 53 628 Niekrepujący komfortowy. telefon. Masztalar- ska 7a. 5. z dnia 53 623 Komfortowy z telefonem. Waly Jana III 9. m. 7. z dnia 53 608 Pokoje poleca, poszukuje „Informator”. Aleje Marcinkow- skiego 5. Telefon 53 10. z dnia 53 636 Ładny niekrepujący. ewentl. utrzyma- niem (obiady) wolny. Różana 4. m. 6. z dnia 53 590 Pokój jednej osobie frontowy w śró- dmieściu. elektryczność. osobne wejście. Cieszkowskiego 8. par- ter. lewo. mieszkanie 1. z dnia 53 678 Małżeństwu pokój. Dąbrówka 2 mieszkanie 21. z dnia 53 709 Dwuosobowy małżeństwu. Józefa 9 miesz. 8. z dnia 53 713 Pokój czysty z elektrycznością. osobne wejście z klatki schodowej od za- raz. Poznań Plac Bernardyński 4. mieszkanie 5. z dnia 53 728	Pokój umeblowany ogrzewany 1-2 osób zaraz. Słowackiego 42 I. prawo. z dnia 53 734 Pokój pokoi niekrepujący. Gąsiorow- skich 11 mieszkanie 9 z dnia 53 778 Pokój Główna Wilda 3 m. 8. z dnia 53 725 Pokój umeblowany zaraz. Bukowska 23. 6. z dnia 53 136 Pokój Ogrodnia 2. mieszkanie 11. z dnia 53 591 Dwuosobowy telefon. centralne ogrzewanie. ła- zienka. światło elektryczne. Młyńska 2. m. 10. z dnia 53 592 Pokój ładny. czysty. tani. Dąbrówkie- go 36. m. 8. z dnia 53 600 Centrum dwuosobowy. utrzymaniem 100 zł. Kreta 6. wysoki parter. lewo. z dnia 53 602 Pokoik Słowackiego 39 m. 9 z dnia 53 606 Pokój komfortowy. obiady kresowe so- lidnym panom. Dąbrowskiego 23. mieszkanie 5. z dnia 53 622 Pokój z klatki od 15. lepszymu panu. Zielona 5. m. 5. z dnia 53 558 Panom Pocztowa 1. mieszkanie 5. z dnia 4 492 Frontowe elektryczne. Wszystkich Świa- tych 5. m. 7. z dnia 4 491 Ratajczaka 34 mieszkanie 12 pokój frontowy z dnia 53 513 Duży umeblowany. ewentualnie uży- waniem kuchni. Matejki 46 mie- szkanie 7 z dnia 53 630 12 SZUKA POKOJU Pani pokój z używaniem kuchni. — Oferty Kurjer Pozn. z dnia 53 209 2 pokoi dla 2 studentek tanio śró- dmieście. fortapan. Oferty Ku- rjer Pozn. z dnia 53 213 Umeblowanych pokoi parterowych poszukuje na cichu pracownię. Oferty Kurjer Poznański z dnia 53 105 Dwa pokoje z konifortem. Oferty Ku- rjer Pozn. z dnia 53 171 Małżeństwo poszukuje zaraz próżnego pokoju z używaniem kuchni. Zgłoszenia z cenn Kurjer Poznański z dnia 52 910 Pokoju umeblowanego do 30 zł śródmie- ściu szuka pani. Oferty Kurjer Poznański z dnia 53 143 Pokoju próżnego od gospodarza dla star- szej pani poszukuje dam gwa- rancje regularnej zapłaty. Oferty Kurjer Poznański z dnia 53 081 Pokoju dużego próżnego poszukuje inte- ligentna pani. Oferty Kurjer Poznański z dnia 53 256 Poszukuje próżnego pokoju w śródmieściu wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Pozn. z dnia 53 252 Pokoiku nieodrogi śródmieściu panienka Oferty Kurjer Poznański z dnia 53 233 Próżnego od gospodarza w śródmieściu szuka samotna na stanowisku — Oferty Kurjer Pozn. z dnia 53 304 Inteligentna dama pokój centrum z klatki schodowej. Zgłoszenia Kurjer Poznański z dnia 53 484 Pokoju próżnego Józefa zaraz poszuku- je. Cenn Kurjer Poznański z dnia 53 264 13 LOKALE Wysokie sutereny ul. Słowackiego 13 5 dużych po- koi jako ubikacje handlowe wy- dzierżawie od 1 stycznia 1933. — Zgłoszenia telefon 66 89 Pg 6384-43 100 Pierwszorzędne ubikacje fabryczne z wielkim podwórzem oraz wszelkimi dogodnościami dla przemysłu i hurt. nie handlowe do wydzierżawienia. Zgłoszenia „Par”. Aleje Marcinkowskiego 11 pod 14.57. Pg 4 130-14 57 Duży lokal obszerna piwnica podwórzu bar- dzo tanio wydzierżawie. Marcina 63 portier. z dnia 51 450 Ubikacja przemysłowa nadająca się na każde przedsię- wzięcie jak drukarnie introliga- torie, fabryki cukierków itd. za- raz do wynajęcia. Górna Wilda nr. 37. z dnia 52 460 Lokale przemysłowo handlowe na fabry- kację warsztat lub składnice za- raz do wynajęcia. Łącka 17. z dnia 52 739
--	--	---	---	--	--

Skład
próżny mieszkaniem wynajme. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 185

Piwnice
jasna, zaraz poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 196

Mały skład
w Starym Rynku gruntownie odnowiony z urządzeniem na każdą branżę korzystnie do nabycia. Kalinowski Wrocławska 9. zdg 53 041

Składu
poszukuje na interes. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 53 115

Skład
w centrum miasta Poznania przy głównej ulicy obszerny nadaje się do podziału na 2 składy, zaraz do wydzierżawienia. Zgłoszenia „Par”. Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. 48.112. Pg 1 332-48.112

Jeden
lub dwa na biuro telefon. Ratajczaka 29. mieszkanie 7. zdg 52 706

1 — 2 pokoje
na biuro poszukiwane. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 53 078

Ubikacje
około 100 mtr. na cele fabryczne poszukujemy zaraz. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 53 149

Próżnego składu
przygłębionym mieszkaniem na artykuły spożywcze od gospodarza zaraz lub później poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 128

Skład mały
z przygłębionymi ubikacjami w podwórzu lub na I. piętrze potrzebny w centrum. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 065

Wolny skład
z urządzeniem natychmiast wynajmie Bartkowiak Plac Sapińskiego 6 telefon 16 39. zdg 53 327

Na biuro
1 wzdł. 2 urządzone pokoje z telefonem poszukuje. Oferty do Kurjera Pozn. zdg 53 485

Ubikacji
handlowej z mieszkaniem poszukuje w centrum od zaraz lub od 1 stycznia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 53 475

Skład
mieszkaniem. Olszewska, właśc. Umińskiego 25. zdg 53 436

Lokale
z 4 ubikacjami do wydzierżawienia. Aleje Marcinkowskiego 17 a. zdg 53 524

Składy
biura, ubikacje poleca „Informator”. Aleje Marcinkowskiego 5. Telefon 58 10. zdg 53 637

4 pokoje
frontowe, parterowe na biura tuż przy Starym Rynku, nadające się dla adwokata lub t. p. i obszerne jasne suche frontowe sutereny z światłem elektrycznym, wodą na każdą branżę od zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 53 692

Sutereňa
ubikacje przemysłowe jasne 145 kw. m. w całości lub częściowo, elektryczność, gaz, wydzierżawie tania. Bittner, Dąbrowskiego 79. rg 4 498

Ubikacje
przy ruchliwej ulicy przebuduje na skład. Bittner, Dąbrowskiego nr. 79. rg 4 497

Lampy
elektryczne, stylowa 7 płomienna składowa dzwon obrazy olejne. Słowackiego 21. m. 5. zdg 53 613

Większe, mniejsze
warsztaty oraz ubikacje zaraz do wynajęcia. Jeżycka 16. telefon 6596. zdg 53 749

14 DZIERŻAWY

Dom
2 mały ogród owocowy z piekarnią wydzierżawie drugi bez piekarni. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 181/2

Mleczarnię
wydzierżawia lub sprzeda Piotrowski Szamarszewskiego 1. zdg 53 604

Warsztat
mały do wynajęcia zaraz z 80. Poczta 29. zdg 53 210

Ubikacje
na biura składy przemysłowo-handlowe, magazyny każdej wielkości wydzierżawia — Deierling, Szkolna 3. ng 6 709

Gospodarz
wydzierżawia ubikacje sutereny, wysokie centrum Oferty Kurjer Poznański zdg 53 780

Magazyny
z boczną koleją wydzierżawia Deierling Składowa 4. ng 6 708

Magazyn
arty i plac boczną koleją wydzierżawie poważnym reflektem. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 064

Wydzierżawie gorzelnię
miejscyną lub inną fabrykę w której jest kocioł parowy i maszyna parowa. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 069

Skład
kolonialny lub innej branży w centrum Puszczykowska z 3 pokojami i kuchnią lub 1 pokojem tania wynajme. Czech. Puszczykowska. zdg 53 645

Piekarni
dobrej celem dzierżawy poszukuje zaraz. Zgłoszenia Kurjer Pozn. pod ng 6789

Bufo
na rachunek oddam. Obiecie towaru 2-3 000.—. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 686

Świetna egzystencja!
Rzeźnictwo
nowoczesne urządzenie z zapędem elektrycznym dobre położenie w Katowicach — Ligocie z kompletnym 3 pokojowym mieszkaniem korzystnie do wydzierżawienia. Ig. Moik, Piotrowice, ul. Dworcowa 14, kolo Katowic. ng 6 790

15. LETNISKI I UZDROWISKA

Zakopane „Lwówianka”
pokoje 1szej kategorii, słoneczne widok na góry, śliżawka garaż, telefon 512. Ceny niskie. ng 6 678

Zakopane
ul. Chramcówki willa „Gdynia” uspaniałe w słońcu położona, obok najlepszych terenów narciarskich centrum atrakcyjnych sportowych pokoi wygodne, wszystkie ku słońcu widok na Tatry, kuchnia smaczna obfita — towarzyszywo dobre, bardzo tania. Zadać prospektów. ng 6 773

Zakopane
pensjonat „Czruska”. Witkiewicza 21 pod nowym zarządem poleca od 15 XII. słoneczne pokoje z utrzymaniem wykwinatna kuchnia, ceny umiarkowane. Zgłoszenia przyjmują Zarząd. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 53 127

Poronin
Pensjonat „Turnia”
obok Zakopanego ul. Tatrzńska 24 poleca pokoje na zimę ciepłe w nowym domu werandy osłonięte widoki na Tatry uspaniałe. Kuchnia po domowemu smaczna obfita. Tereny narciarskie, balety, jeżdźna skocznia na miejscu. Cena 5.50 zł utrzymaniem zdg 53 909

16 OSOBISTE

Najlepszym
koncertem w śniadaniu jest gra na podniebieniu. Zakąski Zietkiewicza są pierwszorzędne a wódki wspaniałe. Przekonać się. dg 1 857

Pan
Leopold Pedziwiatr proszony jest o podanie swego adresu przez p. Seb. Kołczaka do adm. Kurjera Poznańskiego pod zdg 53 441

Dowód
osobisty nr. 41 491/III na nazwisko Michała Lewickiego, wydany przez Komis. Rządu m. Warszawy zaginął. zdg 53 681

Grafolog London!
Światowej sławy
zdumiewająco odkrywa wszelkie tajemnice z charakteru, pisma, fotografii, wyszczególnia najważniejsze fakty życia, określa charakter zdolności, przeznaczenie, dyskretnie, niekrepującę przewija do 7ej wieczorem na próbna analize 1.50 zł w znacznych załącznikach Napisz rok miesiąc urodzenia. Tysiączne podziękowania. Grafolog-London. Poznań. Śniadeckich 4. m. 10. zdg 53 712

Ostrzeżenie!
Za wszelkie zamówienia wykonane na moją firmę, Leon Budzisz i Synowie, Puck przez osoby nieupoważnione do tego nie odpowiadamy należność nie reguluje. Leno Budzisz Puck. zdg 53 789

21 ZGUBY

Torebkę
z pieniędzmi znaleziono w wyprawce Wilaka, Podgórna 10. zdg 53 093

Skradzioną
torebkę dokumenty w restauracji Cechowej Poznań. Mielżyńskiego zwrócić, pieniądze zatrzymać. — zdg 53 483

Znubiono
w drodze z Wildy do Chwałiszewa złota broszkę. Oddawca otrzyma wynagrodzenie. Zupańskiego 13 a. m. 17. zdg 53 417

Jamnik brązowy
zaginął, oddawca otrzyma nagrodę. Czarniecki, 27 Grudnia 19. m. 11. zdg 53 608

22 ROZMAITE

Centra
Anodówki oraz wszelkie radio we artykuły R. Rybacki Piekary 24. Pg 7192-48.71

Fotografie
Bracia Pecherscy Aleje Marcinowskiego 8. Ceny zniżone! dg 541

Dyplomy — Plakaty
Rysunki
najtaniej — Kłedecki Poczta 29 I. Pg 3 904-33.72

Najtaniej
najlepiej iada się w restauracji śniadani „Silesia” Aleje Marcinkowskiego 5. zdg 51 556

Bieliźniarka
wykonuje, mierzki okretke. Wielka 12. mieszkanie 7. zdg 52 234

Jezuicka
8. I. prz. przywiez 2 osoby, smaczne obiady. zdg 53 234

Moje
bezkontekcyjne środki homeopatyczne-miolewa leca bez śladu wszystkie nawet najbardziej zaawansowane przypadłości gruźlicy (suchoty). Lecz również syfilis i jego skutki rezydowały wykluczone. Pozaatem cierpienia zjadka kiesz watroby, płuc nerwowe nerwowe sercowe, kobiece weneryczne reumatyczne artretyczne sklerozę i inne Zgłoszenia pisemne lub osobiste. Posiadam liczne podziękowania. — Zakład Przyrodoleczniczy Marmolowej. Królewska Huta Rynek 7. ng 6 555

Nadmierny
upływ przy nerwach usuwa i reguluje mieszanka Ziola Kiszycowa. Cena paczki 2 zł. Zadać w aptekach i drogeriach lub wprost Zakład Przyrodoleczniczy Marmolowej. Królewska Huta, Rynek 7. ng 6 555

Plótna, Inlety
Adamaszki po ścielowe batysty białe kolorowe. Nansuki, lino, ny Toile de Soie surówka oksfordy plótna czyste białe, białe półbiałe i kolorowe surowe pościelowe w kraty Koepner spodkowy zefir i panamsy. Pełny jedwabne Margusietty jedwabna na koszule wierzchnie, barchan, kszulowe fanelle bieliznane fanelle piżamowe fartuchowe apaki i satyny becki na fartuchy suknie zakonne polecia w wszystkich szerokościach i „kościach” w wyborze wielkim po cenach najniższych Dom Plócen i Fabryka Belizny J. Schubert ul. Wrocławska 3. Specjalność: Wyprawy cotowe na zamówienia i z metra. zdg 4 755-36.12

Włosów
wypadanie łupież (tysienie) usuwa „Esencja chinowo-chmielowa” i „Mydło chinowo-chmielowe” (z Kokutkiem) Sprzedają apteki i składy apteczne ng 6 247

Bieliżnę
kompletne wyprawy wykonuje Aniolówna, Wenecjańska 11/12. m. 39. zdg 53 225

Obiady
smaczne 60 gr. Św. Marcin 52/53. zdg 53 193

3,90
czysto wełniane bluzki
Ułanki 11.50, Garsonki od 8.50. Poranniki śliczne kolory 12.50, dziecięce z błyskawicznym zamkiem sweterki od 2.25. Koszule nocne damskie od 2.75. Dzielne toleto 1.20. Torebki damskie skórkowe nowości 2.75. 3.25, prima 4.50. 6.50, kozłowe 8.50. 12.50. Parasole od 3.75. Teki od 4.50. Pulowery meskie 2.45. 4.50, welniane deseniowe 7.50; szelki, krawaty, bielizna największy wybór najtaniej Jadwiga Podbielska, Wielkie Garbary 40 naprzeciw Wodnej. zdg 53 293

Chiromantka
przyjeżdża bardzo dobrze przepowiadająca. Wals Królów Jadwig 5 a. mieszkanie 4. zdg 53 112

Jest
Pan szczęśliwym posiadaczem ogrodu? — Pragnie Pan mieć duży zdrowy owoc? — Napisz lub zatelefonuj Pan do nas (70-12) i załadaj nadesłania wskazówek: „Jak i kiedy tępić nasorzyty roślinie” Fabryka Chemiczna „Ordo” (dawniej Universum) Poznań, ul. Grunwaldzka 27. dg 1 879

Krawcowa
szyje suknie, płaszcze i kostiumy modnie i tania. S. Kraetchnanova Długa 14 I. piętro mieszkanie 5. zdg 53 119

Akuszerka
Błaszczakowa Debiec Małinowa 3. przyjmuje panie, udziela porady. zdg 52 881

Koncesje
alkoholowa i tytoniowa wydzierżawie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 53 028

Słynna chiromantka
z długoletnią doświadczoną praktyką przepowiada przeszłość, teraźniejszość i przyszłość z ręką z fizjognomii grafologii, fotografii i kart. Liczne podziękowania. — Przyjmuję od 10-1 i od 3-8 wieczór. Franciszka Ratajczaka 15. mieszkanie 10 II. piętro I. wejście w Pasażu Apollo, prawo. zdg 53 004

Krawcowa
wykonuje fachowo, tania. Nowakowa Składowa 12. zdg 53 164

Wszelchświatowej
sławy medium Ewigny odraduje imiona, nazwiska, wyszczególnia najważniejsze fakty życia, określa charakter zdolności, przeznaczenie, Seans zamiast złotych pięć — tylko złotych dwa. Warszawa Szlizer, Szkolnik Zórawia 47 — 2. Horoskop — przepowiednia znaczące niemiennie tylko jeden złoty. (Znaczki pocztowe). — Napisz rok miesiąc urodzenia. Ogłoszenia załączyc. ng 0655

Jadłodajnia
prywatna Stary Rynek 94 I. p. wydaje obiady kresowe od 70 gr. 3 dania. zdg 53 701

Krawcowa
pierwszorzędna, długoletnia praktyka poleca się w domu, poza dom. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 683

Sławną chiromantka
powie jak osiągniesz wielki pieniądź, majątek, za kogo wyjdiesz za mąż. Wierzbicki 27, parter. zdg 53 683

Przepisuje
na maszynę prace dyplomowe, wniośki itd. Plac Wolności 2. mieszkanie 8. zdg 52 890/1

Sprawy podatkowe
załatwia sełk, dobrych rezultatów „Postę” pl. Sapińskiego 2a. zdg 52 295/6

Ziola lecznicze
według przepisów sławnych lekarzy przeciw chorobom żołądka kiesz płuc nerwów watroby, nerki, percherza, hemoroidom, upiłowom, obstrukcji, kamieniom, żłciowym kaszlowi, astmie, błedni, sklerozie, artretyzmowi, reumatyzmowi, etc. Zadać bezpłatnie broszury pouczające!!! Adres: Lianki — Apieka. Pr 6 474/5-62.438/9

50
manicure, farbowanie. Plac Wolności 2. m. 8. zdg 52 892/3

Akuszerka
Krajewska Strzelecka 2. przy Placu Światokrzyskim przyjmuje panie, udziela porady i pomocy położniczej. zdg 52 953/9

Akuszerka
Kleinwächterowa Poznań, centrum ulica Romana Szymańskiego 2. pierwsze piętro. ewo, drugi dom od placu Światokrzyskiego. zdg 34 897

Biuro Pomocy Prawnej
Kudniewski, Poznań Podgórna 10 załatwia sprawy sądowe podatkowe i korespondencje urzędowe. Ceny — umiarkowane. zdg 53 296

Wózki
dziecięce i lakowe odnawia, pościaga ceratą, kółka gumy na składzie. Razer, Szewska 11. zdg 53 271

Przewózki
wszelkiego rodzaju ciężarówkami, uskuteczniamy szybko i tania. — Zgłoszenia Sedlaczek, Marszałka Focha 146 telefon 68 59. zdg 53 446/7

Zajmę
się rozwożeniem towarów. Proszę o propozycję. Mam motocykl z przyczepką. Oferty Kurjer Pozn. zdg 53 539

Bieliźniarka
przyjmuje bieliznę damską, męską w domu i poza dom. Nowy Rynek 4. mieszkanie 24. zdg 53 428

Konfeksje
damska, dziecięca wykonuje elegancko, tania płaszcze 15 zł. fasonowanie kapeluszy 1.50. Grosman, Piekary 18. zdg 53 415

Tapczany
nowoczesne dekoracje wykonuje zakład tapicersko-dekoracyjny. Fredry 6 narożnik. zdg 53 414

Nowy katalog
Czytelnia Dippla
wyszedł z druku. Plac Wolności 11. zdg 53 411

Kuśnierka
szyje futra, przerabia, naprawia również meskie, tania. Wrocławska 22. m. 6. zdg 53 525

Mereżkę
okretkę i wszelką bieliznę wykonuje Piotra Wawrzyniaka 16. I. lewo. zdg 53 667

Cukiernia
nowootwarta Półwiejska 38 a. w niedzielę dnia 4. XII. — darmo ciastko do kawy. Przy zakupie 10 ciast 2 ciastka gratis. zdg 53 554

8.
sukienki od, najpiękniejsze wieczorowe 15 płaszcze tania szyje, modernizuje. Kredyt, Piłńska, Lodowa 1. Łazarz. zdg 53 703

Pracownia
Gorsetów „Wanda”
Gorsety na mare. Gorsety zotowe — Pasy do ciąż — Paseczki sportowe — Biustonosze wszelkiego rodzaju — Reparacje gorsetów Ratajczaka nr 27 parter zdg 53 539

Krawcowa
szyje gustownie tania. Wierzbickie 41 b. mieszkanie 11. wysoki parter, lewo. zdg 53 706

Wykonuje
garderobe damską, dziecięcą, pające, ubieram lalki. Wodna 17/18. mieszkanie 7. rg 4 507

Salon Mód
wykonuje sukienki od 8 zł. Najwykintniejsze 13. Płaszcze bardzo tania. Wielkie Garbary 33. mieszkanie 7. rg 4 506

Retusz
portretów, kłez wykonuje. Rybacki 23. mieszkanie 7. zdg 53 603

Krawcowa
wykonuje dobrze szybko wszelką garderobe damską, Komorowska, Focha 35 — 13. zdg 53 502

Wykwintną
garderobe dla pań wykonuje tania. Słowackiego 39 — 9. zdg 53 743

Medjum
znane z Paryża rozkazuje nawiązane sprawy. Przyjmuję 4-6. Hotel „Polonia” 354. zdg 52 831

Poszukuje
koncesji trytonowej. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 072

Koncesje
wódczane oddam. Proszę propozycję. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 139

Przepisuje
na maszynę prace dyplomowe, wniośki itd. Plac Wolności 2. mieszkanie 8. zdg 52 890/1

Sprawy podatkowe
załatwia sełk, dobrych rezultatów „Postę” pl. Sapińskiego 2a. zdg 52 295/6

Ziola lecznicze
według przepisów sławnych lekarzy przeciw chorobom żołądka kiesz płuc nerwów watroby, nerki, percherza, hemoroidom, upiłowom, obstrukcji, kamieniom, żłciowym kaszlowi, astmie, błedni, sklerozie, artretyzmowi, reumatyzmowi, etc. Zadać bezpłatnie broszury pouczające!!! Adres: Lianki — Apieka. Pr 6 474/5-62.438/9

50
manicure, farbowanie. Plac Wolności 2. m. 8. zdg 52 892/3

Akuszerka
Krajewska Strzelecka 2. przy Placu Światokrzyskim przyjmuje panie, udziela porady i pomocy położniczej. zdg 52 953/9

Akuszerka
Kleinwächterowa Poznań, centrum ulica Romana Szymańskiego 2. pierwsze piętro. ewo, drugi dom od placu Światokrzyskiego. zdg 34 897

Biuro Pomocy Prawnej
Kudniewski, Poznań Podgórna 10 załatwia sprawy sądowe podatkowe i korespondencje urzędowe. Ceny — umiarkowane. zdg 53 296

Wózki
dziecięce i lakowe odnawia, pościaga ceratą, kółka gumy na składzie. Razer, Szewska 11. zdg 53 271

Przewózki
wszelkiego rodzaju ciężarówkami, uskuteczniamy szybko i tania. — Zgłoszenia Sedlaczek, Marszałka Focha 146 telefon 68 59. zdg 53 446/7

Zajmę
się rozwożeniem towarów. Proszę o propozycję. Mam motocykl z przyczepką. Oferty Kurjer Pozn. zdg 53 539

Bieliźniarka
przyjmuje bieliznę damską, męską w domu i poza dom. Nowy Rynek 4. mieszkanie 24. zdg 53 428

Konfeksje
damska, dziecięca wykonuje elegancko, tania płaszcze 15 zł. fasonowanie kapeluszy 1.50. Grosman, Piekary 18. zdg 53 415

Tapczany
nowoczesne dekoracje wykonuje zakład tapicersko-dekoracyjny. Fredry 6 narożnik. zdg 53 414

Nowy katalog
Czytelnia Dippla
wyszedł z druku. Plac Wolności 11. zdg 53 411

Kuśnierka
szyje futra, przerabia, naprawia również meskie, tania. Wrocławska 22. m. 6. zdg 53 525

Mereżkę
okretkę i wszelką bieliznę wykonuje Piotra Wawrzyniaka 16. I. lewo. zdg 53 667

Cukiernia
nowootwarta Półwiejska 38 a. w niedzielę dnia 4. XII. — darmo ciastko do kawy. Przy zakupie 10 ciast 2 ciastka gratis. zdg 53 554

8.
sukienki od, najpiękniejsze wieczorowe 15 płaszcze tania szyje, modernizuje. Kredyt, Piłńska, Lodowa 1. Łazarz. zdg 53 703

Pracownia
Gorsetów „Wanda”
Gorsety na mare. Gorsety zotowe — Pasy do ciąż — Paseczki sportowe — Biustonosze wszelkiego rodzaju — Reparacje gorsetów Ratajczaka nr 27 parter zdg 53 539

Krawcowa
szyje gustownie tania. Wierzbickie 41 b. mieszkanie 11. wysoki parter, lewo. zdg 53 706

Wykonuje
garderobe damską, dziecięcą, pające, ubieram lalki. Wodna 17/18. mieszkanie 7. rg 4 507

Salon Mód
wykonuje sukienki od 8 zł. Najwykintniejsze 13. Płaszcze bardzo tania. Wielkie Garbary 33. mieszkanie 7. rg 4 506

Retusz
portretów, kłez wykonuje. Rybacki 23. mieszkanie 7. zdg 53 603

Krawcowa
wykonuje dobrze szybko wszelką garderobe damską, Komorowska, Focha 35 — 13. zdg 53 502

Wykwintną
garderobe dla pań wykonuje tania. Słowackiego 39 — 9. zdg 53 743

Krawcowa

działa szuka pracy poza domem. Wyjeżdża także na wieś. Oferty Kurjer Poznański zdg 52 416

Panna

w średnim wieku szuka posady u samotnej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdg 52 416

Panna

ma szyć i wszelką pracę domową. Szuka posady w lepszym domu. Oferty Kurjer Poznański zdg 52 417

Krawcowa

na damską i dziecięcą garderobę szuka pracy w domu. Oferty Kurjer Poznański zdg 52 412

Posługi

poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 51 494

Gdzie

poszukuje piekarski mógłby wydoskonalić się w cukiernictwie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 51 724

Książkowa

bilansistka, biegła kasjerka-maszynistka, znająca wszelkie prace biurowe, język polski, niemiecki, poszukuje natychmiast posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 52 022

Szukam

posługi lub posady gotowania, małym wynagrodzeniem lub utrzymaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 52 352

Szukam

posady służącej do wszystkiego, znam dokładnie wszelkie prace gospodarskie, kobiecego miejscowości obojętnej. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 52 754

TEATRY

Teatr Polski: Dziś „Akropolis”

Niedziela, 4. 12. po poł. 3.30: „Akropolis”.

Niedziela, 4. 12. wieczorem: „Akropolis”.

Teatr Wielki (Opera): Dziś „Trubadur” z Z. Fedyczkowską i J. Wolińskim

Niedziela, 4. 12. godz. 3 po poł. „Dolly”.

Niedziela, 4. 12. godz. 8 wieczorem: „Dziwczę z Hollandji”.

Teatr Nowy: Dziś „Jak dwie krople wody”, występ gościnny Mili Kamińskiej i Różyckiego.

Niedziela, 4. 12. godz. 3 — „Zygmunt August” po cenach znizonych.

Niedziela, 4. 12. godz. 8 — „Jak dwie krople wody”, występ gościnny Mili Kamińskiej i Antoniego Różyckiego.

Poniedziałek, 5. 12. „Jak dwie krople wody”, występ gościnny Mili Kamińskiej i Antoniego Różyckiego.

Komedia Muzyczna: — Dziś „Dancing — Bar”

Niedziela, 4. 12. godz. 3: — „Pod białym koniem”, po cenach znizonych.

Niedziela, 4. 12. godz. 8: — „Dancing — Bar”.

Teatr Narodowy: W niedzielę, 4. 12. „Krzyżacy” (premiera w Poznaniu), o godz. 15 i 17.30. Poniedziałek, 5. 12. „Dziady” w Szamotulach

Kina Apollo i Metropolis to rekord taniości i dobrych programów

dz 1 510

DZISIAJ W KINIE

Aurora: „Pat i Patachon jako bohaterowie”

Apollo: „Tommy Boy”

Corso: „Bezimienni Bohaterowie”

Colosseum: „Afera Meżatki”

Jeanette Mac Donald

Metropolis: „Pogromcy Przeszłości”

Muza: „Kochanka z Tahiti”

Oaz: „Nad ranem”

Orzel: „Samotny Orzeł”

Odeon: „Król Paryża”

Rox: „Pat i Patachon” „Za czarowany jwan”

Renaissance: „Tajemnica Sekretarki”

Słońce: „Biała Odaliszka”

Sfinks: „Nasze niewinne narzeczony” oraz „Nie oszukasz żony”

Tecza: „Iwona”

Wilsona: „Białe Róże z Ravensbergu”

Cukiernik

sła pierwszorzędna inteligentny starszym wieku poszukuje posady na asysekromniejszych warunkach, mniejszej cukierni, unlessowosć obojętnej. Oferty Kurjer Poznański zdg 52 387

Pomocnik - dekorator

branży kolonialno - delikatesowej za normalnym wynagrodzeniem poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 52 473/4

Urzędnik

gospodarczy szuka jakiegokolwiek posady choćby za małym wynagrodzeniem. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 51 508

Szukam

stałej posady inkasenta, woźnego lub jakiegokolwiek pracy za złozeniem kaucji. Zgłoszenia Szamarskiego 75 m. 12. zdg 51 478

Kucharka

poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 52 750

KURSY HANDLOWE

Tadeusza Preissa

Skarbowa 11 Skarbowa 11

3 stycznia 1933.

W pisy od godziny 9—6. zdg 16 956

Szukam

posady lub posługi z gotowaniem dobre świadectwa. Zgłoszenia do Kurjera Pozn zdg 52 944

Służący

poszukuje posługi względnie gruntownego sprzątania w Poznaniu. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 000

Towarzyszka

nauczycielka lat 23 wychowanka Sacré Coeur, świetny francuski, początki angielskiego po powrocie z Anglii poszukuje posady stałej lub demie płace. Referencje Skromne wymagania. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 52 640

Dyplom. drogerzysta

przyjmie posadę od zaraz tylko za utrzymanie miejscowości obojętnej. Zgłoszenia Kurjer Pozn zdg 52 433

Uwaga!

sadzenie drzew wycinanie oraz wszelkie prace ogrodnicze wykonywane najtaniej. Długiewicz. Poznań Małeckiego 17 m. 11. zdg 52 963/4

28 WOLNE MIEJSCA**Od**

1 lipca 33 r. poszukuje się na majątek ca 2 tysiące morgi urzędnika gosp. samonoego pod dyspozycję, mającego gruntownie swój zawód, wszelkie uprawy, hodowlę inwentarza, nierogaczyny, również prace biurowe, korzystać nie zwraca się a uwzględni tylko o nieprzerwaną ciągłość i bezmarności uczciwości. Zgłoszenia pod ad 1888 do Kurjera Poznańskiego.

Potrzebna

jest kucharka na obiady obywała. Zgłoszenia osobiste świadectwami od godz. 15—16. Spółdzielni Spożywców przy Państ. Zakładach Umundurowania Kra. szewskiego 21/25. zdg 53 741

Poszukuję 2 ogrodników szkółkarza (żonatego) warzywnika (kawalera) na wieś do dużego ogrodu. Tylko pisemne oferty i kopie świadectw oraz warunki proszę nadesłać do Fmy St. Tomiak. Ogrodnictwo. Poznań, ul. Ceglana 3 zdg 53 785

Pielęgniarka

z dobrą praktyką potrzebną do 3 letniego chłopca i niemowlęcia od 15. 12. 32 na wieś. Odpie świadectw z podaniem warunków nadesłać pod adresem rotmistrza Szymańska Dąbrowka Ludomska, poczta Ludomy, pow. Oborniki zdg 53 776

Skromna

panienka do dziecka szczyt. wyszywanie. Adres Kurjer Poznański zdg 53 705

Panienska

kaucja 200 potrzebna. Oferty Kurjer Pozn zdg 53 362

Ucznia

tapicerskiego przyjmuje. Wierzbicki. Podgórn 8. zdg 53 310

Poszukujemy

działnych agentów oraz domokrąnych na terytorium pierwszej potrzeby. Bieżąca pewna. — Blizsze szczegóły po nadesłaniu znaczka pocztowego 50 gr. Adresować skrytka pocztowa. Król. Huta 116. zdg 53 664

Apteka

w Gostyniu poszukuje mag. farmaceutycznego z praktyką lub bez zaraz lub od 15 grudnia. zdg 1882

Garderoba

do objęcia, potrzebne 1000 zł gotówki. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 679

Uczennice

do robotek i szyć przyjmie. Św. Wojciech 27 m. 48. zdg 53 407

Posadę

stałą otrzyma pani pożyczając solidnemu przedsiębiorstwu około 1500 zł zabezpieczeniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 405

Posada

mięsnarza lub kierownika za małą pożyczką do objęcia. Wilkowski. Poznań Plac Saeżyński 5. restauracja. zdg 53 654

Potrzebna

posługaczka. Matejki 67. m. 9. zdg 53 756

Magistru

z jednoroczną praktyką z niemieckim na skromnych warunkach poszukuje od 1. 1. 33. Apteka w Smiglu pow. Kościan zdg 52 193

Uczennica

może się zgłosić. Salon Mód W. Garbary 42 m. 8. zdg 53 516

Służąca

do wszystkiego potrzebna zaraz. Wielkie Garbary 42 m. 1. zdg 53 643

Agenci

którzy sprzedawali maszyny do szyć zechcą się zgłosić z życiorysem do Kurjera Pozn. zdg 53 300

KAMIENICA

w Poznaniu przy Starym Rynku, z obszernym lokalem handlowym, 2 duże okna wystawowe od zaraz na sprzedaż wzg. loka do wydzierżawienia. Oferty uprasza „Par” Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11 pod 48.166. Pg 7419-48.166

Chłopiec

do posyłek, gwarancja 100.— Skład Delikatesów. Adres wskazać Kurjer Pozn. zdg 53 375

Szewców

3 na reparację poszukuje. Praca stała kontraktowa każdy otrzymuje wolne mieszkanie kaucja wymagana 250. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 568

Kuśnierka

potrzebna Paweł Ratajczak 14. zdg 53 548

Dziewczyna

do wszystkiego bez spania. Św. Jerzego 5 m. 13. zdg 53 557

2

Nieodwołalnie ostatnie dni wspaniałego programu cyrku „Olympia”. Dziś w sobotę i jutro w niedzielę o godz. 4.15 po poł. 8.15 wieczorem. Ceny miejsc najtańsze: od 45 gr do 1.50 zł. Cyrk dobrze ogrzany. zdg 16 974

Uchwała. W sprawie upadłościowej nad majątkiem firmy „Zakład Elektrotechniczny inżyniera Lysińskiego w Poznaniu, ul. 27 Grudnia 5, właśc. inżynier Wacław Lysiński — zwołuje się zebranie wierzycieli na dzień 16 grudnia 1932, godz. 11, w gmachu tut. Sądu, pokój 29, celem 1) złożenia sprawozdania przez zawiadowcę masy z dotychczasowych czynności, 2) ewtl. odwołania dotychczasowego zawiadowcy i mianowania w miejsce jego innego zawiadowcy Poznań, dnia 28 listopada 1932. Sąd Grodzki, ng 6711

Służąca

do wszystkiego potrzebna zaraz. Piaskowa 8 m. 1. zdg 53 507

Za pożyczkę

1000 zł dam stałą pracę biurową. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 141

Podróżujący

filatelista kaucja. Wieczorek. Wrocław 15. zdg 53 060

Pisnienni

otrzymają pracę w miejscu za mieszkanie. Oferty. Ostrołęka „Nowe Życie” zdg 53 071

Miernikowi

oddam pomiary parcelacji. Suwalski Focha 72. zdg 53 250

Poszukuję

współpracowniczki obeznanej pracą biurową gotówka do 2 tysięcy. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 289

Sprzedawców

którzy odwiedzają domy prywatne do przebiegowego artykułu po szukiwani. 13—15 Poznański 46 m. 16. zdg 53 334

Krawcowa

egzaminowana doskonała w szyć zawozić do Kościana potrzebna. Zgłoszenia: Strzelecka 12. m. 9. zdg 53 329

Dziewczyna

do dziecka od 14—16 lat może się zgłosić. A. Surdyk Osada Kolejowa 5. zdg 53 266

Kierowników (czek)

poszukujemy dzielnych energicznych w miejscowościach powiatowych Wielkopolski do Spółdzielni rolniczej. Posada stała, dobrze płatna. Obezerne zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 53 037

Dziewczyna

14—16 lat na popołudnie do posługi. Popoliński 2 m. 6. zdg 53 189

Szukasz

zarobku przyjmij bezpłatne zastępstwo Gozkrad. Łódź. Walsowa 11 a. Poczta kującej pocztamy. Pg 7 007-72.60

Starsza

uczciwa służąca z dobrym gotowaniem, może się zgłosić. Kopernickiej 11 parter poczawszy od godziny 6-tej wiecz. zdg 53 178

Biegła

młoda maszynistka. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 52 791

Nauczycielka

wychowawczyni lub nauczyciel z łacina - francuskim na wieś — Zgłoszenia - podaniem warunków Kurjer Poznański zdg 53 073

Stalą prace

dam robotników za pożyczkę do 1000 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 140

Kowal

młody potrzebny. Suwalski Focha 72. zdg 53 229

Ekspedjentka

z kaucją zaraz potrzebna. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 462

Kierowniczką

potrzebna do składu papieru z gotówką 1000 złotych. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 456

Na ból głowy tylko proszek z iabką

Pz 4 734-315

Udziałowców

poszukuje organizująca się Spółdzielnia budowlana celem obsadzenia stanowisk swoich Władz. Obszerne zgłoszenia tylko poważnych osób-spółdzielców do Kurjera Poznańskiego zdg 53 438

Mieszkanie

dam za posługę. Pożądane polecenia. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 432

Fryzjerka

na stałe. Oferty Kurjer Poznański rg 4 513

Uczennice

do szyć potrzebne. Stary Rynek 91 11 piętro. lewo wejście Wroniecka. zdg 53 408

Pomocnik

fryzjerski wypomóżkę. Wierzbicice 33. zdg 53 526

Chłopcy

do sprzedaży broszur powieściowych mogą się zgłosić od 5—7. Wydawnictwo Powieściowe — „Mars” Łakowa 21 m. 18. zdg 53 733

BÓL GŁOWY

pochozi przeważnie od chorych zębów.

Uchronić się przed jednym i drugim można używając pasty i eliksiru

„HEZADONT”

Tylko oryginalne z firmy

HENRYK ŻAK

Poznań.

Pz 6 776 - 2 1334

JNIEG TATRZAŃSKI

NAJSZLACHETNIEJ SZY KREM DO DŁG LEGNOWANIA CERU

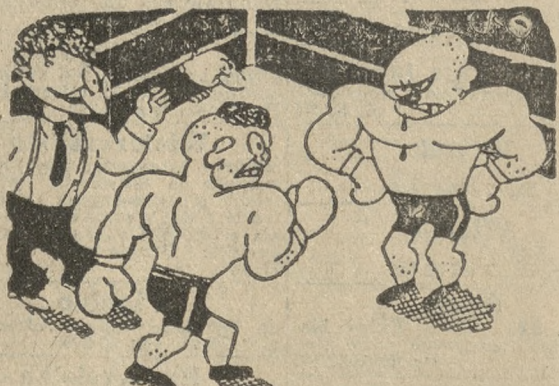
TUBA NR.702 ZŁ.120

TUBA NR.703 ZŁ.165

FALKIEWICZ

POZNAN

Pg 1 323-47.29

Humor zagraniczny

Na ringu.

— A pamiętaj — jeśli będziesz zwycięzcą — wybije ci wszystkie zęby!

(London Opinion) S. F.

Przedpłata

na miesiąc grudzień 1932 r. za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3.20, w agencjach w mieście zł 3.50, z odroczeniem do domu w Poznaniu zł 3.70, z odroczeniem przez pocztę poza Poznaniem zł 4.14, kwartalnie zł 12.40, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 7.50, w innych krajach zł 9.50. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkod w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagać się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

W wydaniach wielkoświatowych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru i ogłoszeniami materiału poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedziele, święta i nocą tylko 1476, 3524 i 4072, filja Stary Rynek 25-55. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.

Ogłoszenia

na stronie 6-ismowej 25 gr. na stronie 4-ismowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr. na stronie czwartej 100 gr. na stronie drugiej 120 gr. przed wiadomościami potocznymi 200 gr. od 1-ismowej młm. nia porannego przyjmujemy oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania wieczornego „drobne” do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża; do godz. 12 większe dłuższe według możliwości. Drobne ogłoszenia (najwyżej 100 słów, w tem 5 nagłówek): słowo nagłówek (tłuste) 25 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.